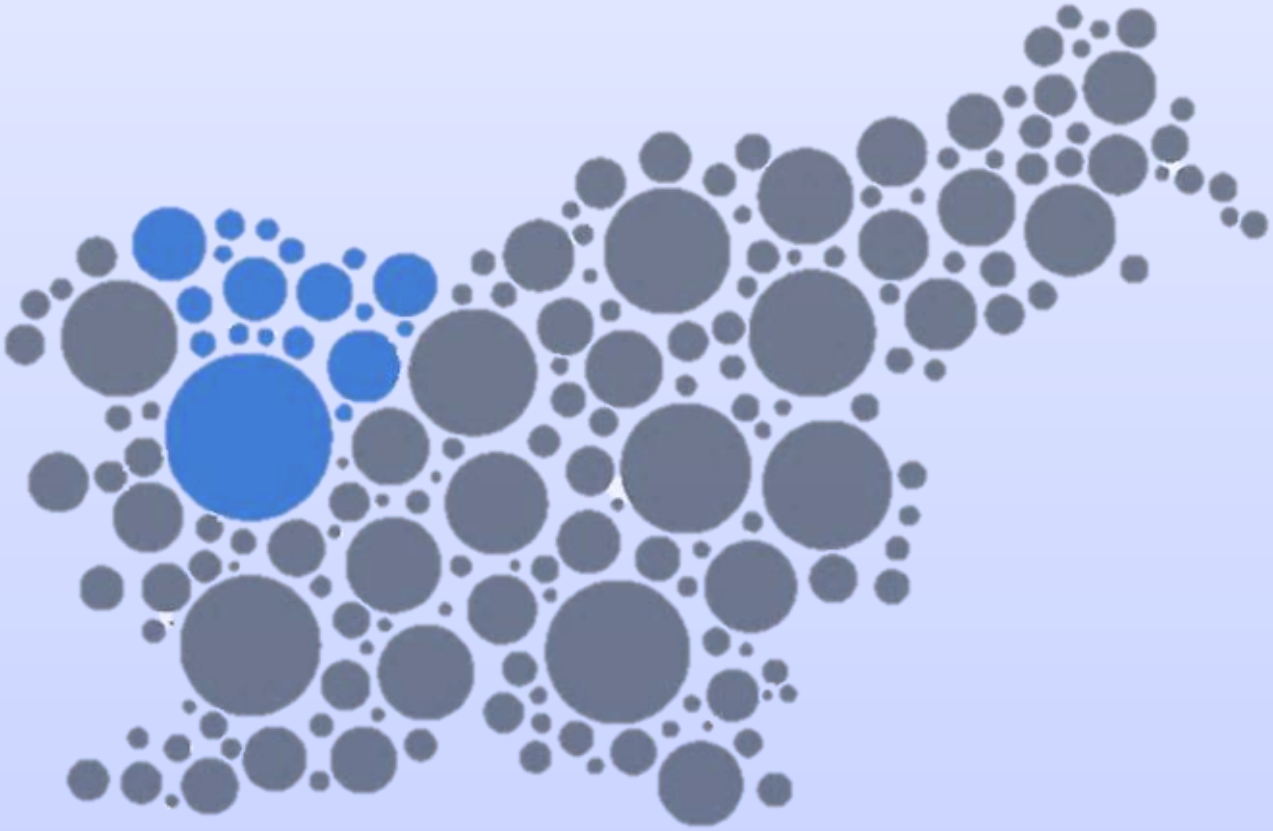
NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje

Zdravje v občini
Zdrava občina za zdravo Slovenijo

ZDRAVJE V GORENJSKI REGIJI IN NJENIH OBČINAH S TRENDI IN IZZIVI

2026

ZDRAVJE V GORENJSKI REGIJI IN NJENIH OBČINAH S TRENDI IN IZZIVI, 2026

Urednici: Alenka Hafner, Marjetka Hovnik Keršmanc
Avtorji: Alenka Hafner, Darja Zupan, Marjetka Hovnik Keršmanc
Oblikovanje in priprava infografik: Darja Zupan
Izdajatelj: Nacionalni inštitut za javno zdravje, Območna enota Kranj, Gosposvetska ulica 12, Kranj
Kraj in leto izdaje: Kranj, 2026

Elektronska izdaja.

Publikacija je dostopna na spletni strani www.nijz.si.

Besedilo ni lektorirano.

Zaščita dokumenta
©2026 NIJZ
Vse pravice pridržane. Reprodukcija po delih ali v celoti na kakršen koli način in v katerem koli mediju ni dovoljena brez pisnega dovoljenja avtorjev. Kršitve se sankcionirajo skladno z avtorskopravno in s kazensko zakonodajo.

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID 303719171

ISBN 978-961-7284-22-5 (PDF)

Zahvala

Zahvaljujemo se Zdravstveno podatkovnemu centru NIJZ-ja za pripravo regijskih kazalnikov zdravja, ki so osnova za pripravo te publikacije.

Seznam kratic

BGP Kranj – Bolnišnica za ginekologijo in porodništvo Kranj

CKZ – Center za krepitev zdravja

DTP-Hib-IPV-hepB – davica (D), tetanus (T), oslovski kašelj (P), okužba s hemofilusom influence tipa b (Hib), otroška paraliza (IPV) in hepatitis B (hepB)

HPV – Humani papilomavirus

KME – Klopni meningoencefalitis

NIJZ – Nacionalni inštitut za javno zdravje

OMR – Ošpice, mumps in rdečke

OŠ ali manj – osnovna šola ali manj

OZG – Osnovno zdravstvo Gorenjske

RIZDDZ - Register izvajalcev zdravstvene dejavnosti in delavcev v zdravstvu

SA – Splošna ambulanta

SB Jesenice – Splošna bolnišnica Jesenice

SURS – Statistični urad Republike Slovenije

UE – Upravna enota

ZD – Zdravstven dom

ZP – Zdravstvena postaja

ZVC – Zdravstveno vzgojni center

ZvO – Zdravje v občini

ZZZS – Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije

Kazalo vsebine

Seznam kratic 4
UVOD 6
METODOLOGIJA 7
KAZALNIKI ZDRAVJA 8
GORENJSKA REGIJA 12
OBČINA BLED 18
OBČINA BOHINJ 23
OBČINA CERKLJE NA GORENJSKEM 28
OBČINA GORENJA VAS–POLJANE 32
OBČINA GORJE 36
OBČINA JESENICE 41
OBČINA JEZERSKO 46
MESTNA OBČINA KRANJ 50
OBČINA KRANJSKA GORA 55
OBČINA NAKLO 59
OBČINA PREDDVOR 63
OBČINA RADOVLJICA 67
OBČINA ŠENČUR 71
OBČINA ŠKOFJA LOKA 75
OBČINA TRŽIČ 80
OBČINA ŽELEZNIKI 85
OBČINA ŽIRI 90
OBČINA ŽIROVNICA 94
VIRI 98

UVOD

Podatkovni portal Zdravje v občini (v nadaljevanju ZvO) predstavlja vir informacij o ključnih kazalnikih zdravja v slovenskem prostoru, ki ga od leta 2016 dalje letno pripravlja Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) v sodelovanju še z drugimi organizacijami. Dostopen je na spletni strani NIJZ https://obcine.nijz.si/. Informacije so predstavljene na ravni Slovenije, statističnih regij, upravnih enot (v nadaljevanju UE) in občin. Podatki so na enak način zbrani za vseh 212 občin in 12 statističnih regij, kar daje možnost primerjave med občinami in regijami. Spremljanje podatkov skozi več zaporednih objav pa omogoča zasledovanje napredka vsake občine ali regije na posameznih kazalnikih.

Namen portala je v prepoznavi izzivov vsake občine v Sloveniji na področju varovanja, ohranjanja in krepitve zdravja. Lokalne skupnosti imajo na tem področju svojo vlogo: z vključevanjem zdravja v vse politike, s spremljanjem in spreminjanjem socialnih, okoljskih in ekonomskih okoliščin ter oblikovanjem podpornih okolij. Podporna okolja prebivalcem omogočajo, da povečajo nadzor nad svojim zdravjem in ga čim dlje ohranjajo ali celo krepijo. Občine lahko torej pomembno prispevajo k bolj zdravemu življenju svojih prebivalcev in k zmanjševanju neenakosti v zdravju.

V publikaciji 2026, ki je pred vami, so preko kazalnikov zdravja in organizacije zdravstvene službe, poleg gorenjske regije, predstavljene tudi vse gorenjske občine (18) in njihovi ključni izzivi, tako v tekstovni obliki kot tudi v infografiki.

METODOLOGIJA

Publikacija temelji na podatkih in strokovnih vsebinah iz različnih virov, ki so bili izbrani glede na njihovo relevantnost za Gorenjsko regijo in njene občine. Zbrani podatki so bili primerjani in analizirani, ugotovitve pa interpretirane ter predstavljene v besedilu, grafih, tabelah in infografikah. Viri so navedeni ob posameznih prikazih oziroma v besedilu, celoten seznam uporabljenih virov pa je na koncu publikacije.

Zdravje prebivalcev v gorenjski regiji in v vseh (18) njenih občinah je v tej publikaciji ocenjeno na osnovi 41 kazalnikov, katerih vir je podatkovni portal ZvO. Metodologija priprave podatkov zahteva določen čas in prilagoditve, zato vsakoletne objave prikazujejo večino podatkov izpred dveh koledarskih let, nekateri podatki pa so prikazani tudi kot večletno povprečje. Izbor kazalnikov se sicer z leti malo spreminja, njihove glavne skupine pa ostajajo iste. V publikaciji 2026 se podatki nanašajo na leto 2024 oz. na povprečja več let do leta 2024, z izjemo podatkov o razvitosti občine, ki se nanašajo na leti 2026 in 2027.

Za regijo in za vsako posamezno občino je za vsak kazalnik podana primerjava s povprečjem preostale Slovenije ter ocena ali je razlika statistično značilna. Kadar navajamo, da se je regija/občina razlikovala od povprečja države/regij, pomeni, da je bila razlika statistično značilna. V primeru, da je kazalnik kazal statistično značilen trend (od prve do zadnje izdaje ZvO)[1], naraščajoč ali padajoč, je to tudi navedeno.

V infografiki, ki je dodana k oceni zdravja v regiji in k vsaki občini, so prikazani kazalniki, ki so regijo oz. občino statistično značilno razlikovali od povprečja preostale Slovenije. V primeru, da je kazalnik kazal statistično značilen trend (od prve do zadnje izdaje ZvO)[1], je to označeno s puščico. Prikazani so tudi tisti kazalniki, po katerih se sicer regija oz. občina ni statistično značilno razlikovala od povprečja preostale Slovenije, so pa za opazovano obdobje kazali statistično značilno neugoden trend.

Kazalniki, vezani na prejemnike zdravil (zaradi sladkorne bolezni, zaradi povišanega krvnega tlaka, proti strjevanju krvi in zaradi duševnih motenj), zaradi zahtevnejše interpretacije v infografikah niso prikazani.

Letos smo v publikaciji predstavili tudi podatke o zdravstvenem varstvu na primarni ravni, ki smo jih pripravili na osnovi podatkov Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju ZZZS), Registra izvajalcev zdravstvene dejavnosti in delavcev v zdravstvu (v nadaljevanju RIZDDZ) ter podatkov kadrovske službe Osnovnega zdravstva Gorenjske (OZG) na dan 1.7. 2024. Občine imajo namreč ključno vlogo pri organizacije zdravstvenega varstva v svojem okolju.

[1] Zaradi sprememb v metodologiji zbiranja podatkov ali ker kazalnik v nekaterih izdajah ni bil prikazan, trend za nekatere kazalnike ni ocenjen oz. je ocenjen za krajše obdobje. Primeri: splošna umrljivost (v izdajah 2016, 2017 in 2018 je bila umrljivost prikazana po običajnem bivališču in zato ni primerljiva s kasnejšimi izdajami), KME (kazalnik je prikazan le v izdajah od leta 2017 dalje); precepljenost proti okužbam s HPV (kazalnik je prikazan le v izdajah od 2024 dalje), novi primeri pljučnega raka (v izdajah 2016 in 2017 tega podatka ni bilo).

KAZALNIKI ZDRAVJA

V publikaciji predstavljeni kazalniki so na kratko opisani v nadaljevanju. Podrobnejši opisi kazalnikov so dostopni na spletni strani: https://obcine.nijz.si/kazalniki/.

Prebivalci in skupnost:

Razvitost občine[2] je kazalnik, ki prikazuje razlike med občinami na osnovi upoštevanja tako ekonomskih dejavnikov (dodana vrednost, dohodnina), socialnih kazalnikov (indeks staranja, brezposelnost,...), kot tudi kulturnega vidika (kulturni spomeniki) in naravnih danosti. Stopnjo razvitosti občine na podlagi indeksa razvojne ogroženosti občine določi vlada za obdobje dveh let.

Prirast prebivalstva pomeni razmerje med seštevkom naravnega in selitvenega prirasta na določenem območju v koledarskem letu in številom prebivalstva sredi istega leta na istem območju, pomnoženo s 1.000.

Starejše prebivalstvo (nad 80 let) je odstotek prebivalstva, starega 80 let in več, na določenem območju, v sredini leta.

Osnovno izobraženi odrasli (OŠ ali manj) je kazalnik, ki prikazuje odstotek populacije v starosti med 25 in 64 let, na določenem območju, katerih zadnja zaključena stopnja izobrazbe je osnovna šola ali manj.

Stopnja delovne aktivnosti je odstotek delovno aktivnega prebivalstva, starega med 15 in 64 let, po občinah stalnega prebivališča.

Dejavniki tveganja:

Telesni fitnes otrok je delež osnovnošolskih otrok v posamezni občini, ki dosega ustrezno raven gibalne učinkovitosti. Izračunana je na podlagi štirih gibalnih sposobnosti, ki najbolj prispevajo k zmanjševanju zdravstvenega tveganja: mišična vzdržljivost, aerobna vzdržljivost, mišična moč in gibljivost. Povprečje izmerjenih vrednosti za posamezen parameter v Sloveniji je okoli 50. percentila, občinsko povprečje izmerjene vrednosti se izrazi kot odstopanje od povprečja Slovenije.

Prekomerna prehranjenost otrok prikazuje odstotek osnovnošolskih otrok, na določenem območju, ki imajo indeks telesne mase nad mejno vrednostjo normalne prehranjenosti za ustrezno starost in spol ter zajame vse preddebele in debele.

Poškodovani v transportnih nezgodah je kazalnik, ki prikazuje število bolnišničnih obravnav zaradi poškodb v transportnih nezgodah na 1.000 prebivalcev na določenem območju v opazovanem koledarskem letu.

Prometne nezgode z alkoholiziranimi povzročitelji predstavljajo odstotek nezgod, povzročenih s strani alkoholiziranih udeležencev, med vsemi prometnimi nezgodami v regiji/občini.

Umivanje zob je kazalnik, ki prikazuje odstotek oseb, starih od 25 do 74 let, na določenem območju, ki so v anketi odgovorile, da so si v zadnjem letu zobe umivale najmanj dvakrat dnevno.

Prekomerna prehranjenost odraslih je kazalnik, ki prikazuje odstotek oseb, starih od 25 do 74 let, na določenem območju, z indeksom telesne mase (ITM) 25,0 ali več, izračunanim na podlagi samoocenjene telesne višine in telesne mase.

[2] Zaradi spremembe metodologije za ta kazalnik od letos podatki niso več primerljivi s podatki predhodnih let.

Hrupno okolje je kazalnik, ki prikazuje odstotek oseb, starih od 25 do 74 let, na določenem območju, ki poročajo o hrupnem bivalnem okolju, ne glede na vir hrupa.

Uporabniki marihuane je kazalnik, ki prikazuje odstotek oseb na določenem območju, starih od 15 do 64 let, ki so v anketi odgovorile, da so v življenju že kdaj uporabile marihuano ali hašiš. Med uporabnike so vključene tudi osebe, ki so marihuano ali hašiš uporabile le enkrat, ne glede na način uživanja.

Preventiva:

Odzivnost v Program Svit prikazuje odstotek prebivalcev na določenem območju, ki so v koledarskem letu v Program Svit vrnili izjavo o sodelovanju, med vsemi prebivalci, ki so v koledarskem letu na istem območju prejeli vabilo v program.

Presejanost v Programu ZORA prikazuje odstotek prebivalk v starosti od 20 do 64 let na določenem območju, ki so se udeležile Programa ZORA, preračunano na število vseh prebivalk v starosti od 20 do 64 let na istem območju.

Presejanost v Programu DORA prikazuje odstotek prebivalk v starosti od 50 do 69 let na določenem območju, ki so opravile presejalno slikanje, preračunano na prebivalke v starosti od 50 do 69 let, ki so bile v obdobju dveh koledarskih let na istem območju povabljene v Program DORA.

Precepljenost proti okužbam s HPV (humanim papilomavirusom) predstavlja odstotek otrok na določenem območju, ki so bili v opazovanem obdobju stari 12 let in so bili cepljeni z vsaj enim odmerkom cepiva proti okužbi s HPV, preračunano na število vseh 12 let starih otrok v istem opazovanem obdobju na istem območju.

Precepljenost otrok proti pnevmokoknim okužbam predstavlja odstotek otrok iz določene rojstne kohorte na določenem območju, ki so bili cepljeni s tremi odmerki cepiva proti pnevmokoknim okužbam, preračunano na število vseh otrok iz te iste rojstne kohorte na istem območju.

Precepljenost otrok proti ošpicam, mumpsu in rdečkam (v nadaljevanju OMR) predstavlja odstotek otrok iz določene rojstne kohorte na določenem območju, ki so bili cepljeni z enim odmerkom cepiva proti OMR, preračunano na število vseh otrok iz te iste rojstne kohorte na istem območju.

Precepljenost proti DTP-Hib-IPV-hepB (davica (D), tetanus (T), oslovski kašelj (P), okužba s hemofilusom influence tipa b (Hib), otroška paraliza (IPV) in hepatitis B (hepB)) predstavlja odstotek otrok iz določene rojstne kohorte na določenem območju, ki so bili cepljeni s tremi odmerki cepiva proti DTP-Hib-IPV-HepB, preračunano na število vseh otrok iz te iste rojstne kohorte na istem območju.

Zdravstveno stanje:

Bolniška odsotnost je povprečno število koledarskih dni nezmožnosti za delo na delovno aktivnega prebivalca na določenem območju. Upoštevani so dnevi, ki jih izbrani osebni zdravniki vpišejo na potrdilo o zdravniško opravičeni odsotnosti z dela. Vključeni so dnevi bolniške odsotnosti zaradi vseh razlogov: od bolezni, poškodb, do nege otrok in ostalih.

Astma pri otrocih in mladostnikih (0 do 19 let) je kazalnik, ki prikazuje število bolnišničnih obravnav zaradi astme pri otrocih in mladostnikih na določenem območju, starih med 0 in 19 let, na 1.000 otrok in mladostnikov iste starosti v opazovanem koledarskem letu na istem območju.

Bolezni neposredno pripisljive alkoholu (15 let in več) je kazalnik, ki prikazuje število bolnišničnih obravnav zaradi stanj, neposredno povezanih z alkoholom, na določenem območju, pri osebah, starih 15 let ali več, na 1.000 prebivalcev iste starosti v opazovanem koledarskem letu na istem območju.

Prejemniki zdravil zaradi sladkorne bolezni je kazalnik, ki prikazuje število prejemnikov zdravil za zniževanje sladkorja v krvi na 100 prebivalcev v opazovanem koledarskem letu na določenem območju.

Prejemniki zdravil zaradi povišanega krvnega tlaka je kazalnik, ki prikazuje število prejemnikov zdravil za zniževanje krvnega tlaka na 100 prebivalcev v opazovanem koledarskem letu na določenem območju.

Prejemniki zdravil proti strjevanju krvi je kazalnik, ki prikazuje število ljudi, ki prejemajo zdravila proti strjevanju krvi na 100 prebivalcev v opazovanem koledarskem letu na določenem območju.

Prejemniki zdravil zaradi duševnih motenj je kazalnik, ki prikazuje število prejemnikov zdravil za zdravljenje duševnih motenj na 100 prebivalcev v opazovanem koledarskem letu na določenem območju.

Srčna kap (35 do 74 let) je kazalnik, ki prikazuje število bolnišničnih obravnav zaradi srčne kapi, brez smrtnega izida ali s smrtnim izidom, na določenem območju, pri osebah med 35. in 74. letom starosti na 1.000 prebivalcev iste starosti v opazovanem koledarskem letu na istem območju.

Možganska kap (35 do 84 let) je kazalnik, ki prikazuje število bolnišničnih obravnav zaradi možganske kapi, brez smrtnega izida ali s smrtnim izidom, na določenem območju, pri osebah med 35. in 84. letom starosti na 1.000 prebivalcev iste starosti v opazovanem koledarskem letu na istem območju.

Novi primeri raka so število novo ugotovljenih primerov raka, razen nemelanomskega kožnega raka, na 100.000 prebivalcev v opazovanem koledarskem letu na določenem območju.

Novi primeri raka debelega črevesa in danke je kazalnik, ki prikazuje povprečno letno število novih primerov raka debelega črevesa in danke na 100.000 prebivalcev v opazovanem petletnem obdobju na določenem območju.

Novi primeri raka pljuč je kazalnik, ki prikazuje povprečno letno število novih primerov pljučnega raka na 100.000 prebivalcev v opazovanem petletnem obdobju na določenem območju.

Novi primeri raka dojke je kazalnik, ki prikazuje povprečno letno število novih primerov raka dojke na 100.000 prebivalk v opazovanem petletnem obdobju na določenem območju.

Zlomi kolka pri starejših prebivalcih (65 let in več) je kazalnik, ki prikazuje število bolnišničnih obravnav zaradi zloma kolka na določenem območju pri osebah, starih 65 let ali več, na 1.000 prebivalcev iste starosti v opazovanem koledarskem letu na istem območju.

Pomoč na domu je odstotek oseb na določenem območju, starih 65 let ali več, vključenih v pomoč na domu zaradi starosti ali pojavov, ki spremljajo starost, med prebivalci iste starosti.

Klopni meningoencefalitis (v nadaljevanju KME) opisuje število bolnišničnih obravnav zaradi klopnega meningoencefalitisa na 100.000 prebivalcev v opazovanem koledarskem letu na določenem območju.

Umrljivost:

Umrljivost po stalnem bivališču (splošna umrljivost) prikazuje število umrlih, ne glede na vzrok smrti, v celotni populaciji na 100.000 prebivalcev v opazovanem koledarskem letu na določenem območju.

Umrljivosti zaradi bolezni srca in ožilja (0 do 74 let) prikazuje število umrlih zaradi bolezni srca in ožilja pred 75. letom starosti na 100.000 prebivalcev iste starosti v opazovanem koledarskem letu na določenem območju.

Umrljivosti zaradi vseh vrst raka (0 do 74 let) prikazuje število umrlih zaradi raka pred 75. letom starosti na 100.000 prebivalcev iste starosti v opazovanem koledarskem letu na določenem območju.

Umrljivosti zaradi raka pljuč (0 do 74 let) prikazuje število umrlih zaradi pljučnega raka pred 75. letom starosti na 100.000 prebivalcev iste starosti v opazovanem koledarskem letu na določenem območju.

Umrljivosti zaradi samomora prikazuje število umrlih zaradi samomora na 100.000 prebivalcev v opazovanem koledarskem letu na določenem območju.

GORENJSKA REGIJA

Osnovni oris Gorenjske

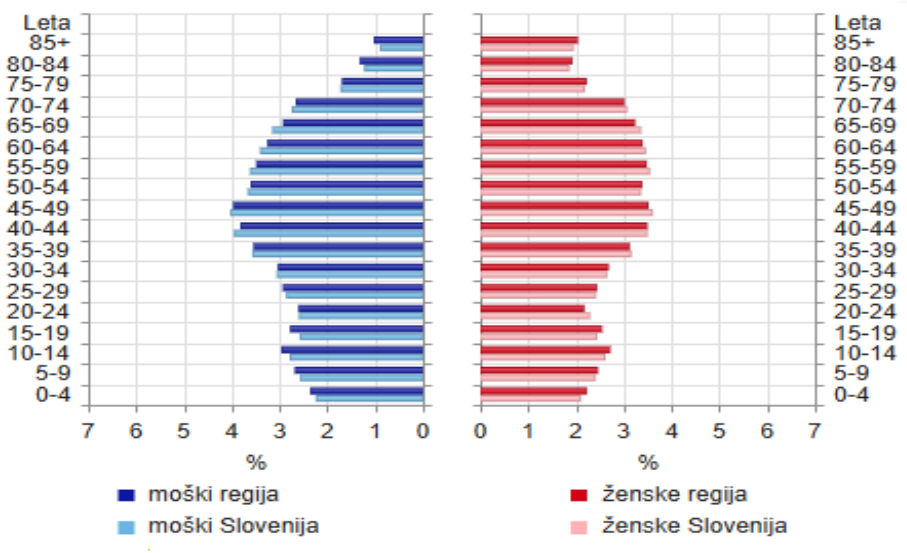
Gorenjska, šesta največja statistična regija v državi, ki združuje 18 občin (slika 1), je skoraj v celoti alpska pokrajina in obsega 10,5 % površine Slovenije. Pomembna gospodarska panoga v regiji je turizem, dobro je razvita tudi industrija.

Slika 1: Zemljevid Gorenjske z občinami

Njeni prebivalci so mlajši in bolj izobraženi, stopnja tveganja revščine je tretja najnižja med regijami v Sloveniji**, zadovoljstvo z življenjem pa najvišje v državi.**
Sredi leta 2024 je v regiji živelo 11 % (209.491) prebivalcev Slovenije, s čimer se je po številu prebivalcev med regijami uvrstila na četrto mesto. Gostota poseljenosti (98 prebivalcev na km^2 površine) je bila nižja od slovenskega povprečja.

Povprečna starost prebivalcev je bila tega leta 43,9 let, t.j. tretja najnižja med regijami. Delež prebivalcev, starih 0–14 let je znašal 15,3 % in bil skupaj z Osrednjeslovensko regijo drugi najvišji, medtem ko je bil delež prebivalcev, starih 65 in več let, z 21,9 %, četrti najnižji v državi. Starostna struktura prebivalstva Gorenjske v primerjavi s Slovenijo je prikazana s prebivalstveno piramido (slika 2).

Slika 2: Prebivalstvena piramida po spolu za leto 2024, Gorenjska in Slovenija
Vir: SURS, Slovenske statistične regije in občine v številkah – Gorenjska statistična regija

Izobrazbena sestava prebivalstva je bila na Gorenjskem ugodnejša kot v večini drugih regij: delež prebivalcev, starih 25–64 let, z največ osnovnošolsko izobrazbo je bil enak državnemu povprečju, delež prebivalcev z višje- ali visokošolsko izobrazbo pa višji od slovenskega povprečja oziroma drugi najvišji med regijami.

Tega leta je v regiji delovalo približno 23.600 podjetij. Bruto domači proizvod na prebivalca je znašal 26.532 EUR, kar je 16 % manj od slovenskega povprečja. Povprečna mesečna neto plača je bila s 1.496 EUR za 2 % nižja od slovenskega povprečja.

Neto razpoložljivi dohodek gospodinjstev na prebivalca (17.439 EUR) je bil za 2 % višji od državnega povprečja. Z dohodki, nižjimi od praga tveganja revščine, je živelo 10,9 % oseb, 1,1 % oseb pa je bilo resno materialno in socialno prikrajšanih. Obe stopnji sta bili tretji najnižji med regijami v Sloveniji. Stopnja prenaseljenosti stanovanj je bila ena najvišjih med regijami, saj je 11,5 % oseb živelo v stanovanjih s premalo sobami glede na število članov gospodinjstva.

Splošno zadovoljstvo z življenjem so prebivalci Gorenjske, skupaj s prebivalci zasavske in osrednjeslovenske regije, glede na ostale regije, ocenili najbolje (7,8 na lestvici od 0 do 10).

Vir: Povzeto po SURS, Slovenske statistične regije in občine v številkah – Gorenjska statistična regija

Zdravstveno varstvo na primarni ravni v regiji

Zdravstveno varstvo na primarni ravni v regiji zagotavljajo Osnovno zdravstvo Gorenjske (v nadaljevanju OZG) in zdravniki koncesionarji[3]. V OZG so združeni vsi zdravstveni domovi (v nadaljevanju ZD) na Gorenjskem in sicer ZD Kranj, ZD Škofja Loka, ZD Jesenice, ZD Radovljica, ZD Tržič, ZD Bled in ZD Bohinj. V okviru vseh ZD so bili v letu 2024 (1.7.) prebivalcem na voljo družinski zdravniki (108), ginekologi (27) in pediatri (31), medtem ko v ZD Bled in ZD Bohinj v letu 2024 (1.7.) zdravstveno varstvo žensk ni delovalo. Zdravstveno vzgojni centri (v nadaljevanju ZVC) oziroma Centri za krepitev zdravja (v nadaljevanju CKZ) so bili organizirani v vsakem ZD. Na Gorenjskem smo imeli v letu 2024 dva CKZ (CKZ Kranj in CKZ Radovljica), v ostalih so delovali še ZVC-ji.

[3] V zdravstveno varstvo žensk so bili vključeni tudi ginekologi Splošne bolnišnice Jesenice (v nadaljevanju SB Jesenice) in Bolnišnice za ginekologijo in porodništvo Kranj (v nadaljevanju BGP Kranj).

Na ravni občin imajo prebivalci gorenjskih občin precej različen dostop do primarnega zdravstvenega varstva: medtem, ko ena občina zdravstvenega varstva sploh nima organiziranega in ima druga, precej oddaljena, zdravnika družinske medicine na lokaciji občine dvakrat tedensko, je v občini Gorenja vas Poljane zdravstveno varstvo dobro vzpostavljeno – njihovi prebivalci imajo na voljo dovolj družinskih zdravnikov ter tudi pediatra in ginekologa.

Viri: ZZZS (a, b)[4]; NIJZ, RIZDDZ; OZG

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev Gorenjske in nekaterih dejavnikov, ki vplivajo nanj

(podatki za leto 2024 oziroma večletna povprečja do leta 2024)

Regija se je v 22ih od 41ih spremljanih kazalnikov ZvO, s katerimi smo ocenjevali zdravje, razlikovala od povprečja preostale Slovenije.

Prebivalci in skupnost

Regija spada v razvitejši del Slovenije (pet od njenih 18ih občin ima kazalnik razvitosti značilno višji od povprečja preostale Slovenije). V tem letu je regija zabeležila rast prebivalstva (2,3 ‰). Delež najstarejšega prebivalstva (nad 80 let) se je povečeval in je bil s 6,2 % višji kot v preostali Sloveniji in drugi najvišji med regijami. Delež prebivalcev z največ osnovnošolsko izobrazbo je padal in je bil z 11,8 % enak državnemu povprečju. Stopnja delovne aktivnosti je rasla in je bila z 70,5 % tretja najvišja v državi.

Dejavniki tveganja za zdravje

Regija je **ugodno** odstopala od povprečja preostale Slovenije po:

- boljši gibalni učinkovitosti otrok (fitnes indeks (52,2) je bil najvišji med regijami);
- drugem najnižjem deležu prekomerno prehranjenih osnovnošolskih otrok (21,3 %).

Slabša od preostale Slovenije je bila po:

- najvišji stopnji (skupaj z Zasavsko regijo) poškodovanih v transportnih nezgodah (1,3 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev), ki pa kaže trend upadanja.

Izvajanje preventive

Izvajanje preventive smo ocenjevali na osnovi odzivnosti v presejalne programe na področju raka ter precepljenosti proti različnim okužbam, kjer je:

- regija **ugodno** odstopala po najvišji odzivnosti v Program Svit (68,3 %), ki je še naraščala, ter tretji najvišji precepljenostj proti OMR med regijami (89,9 %);
- **slabše stanje** od povprečja preostale Slovenije imela po presejanosti v Programu ZORA (69,8 %), ki je bila druga najnižja med regijami in precepljenosti proti okužbam s HPV (43,0 %).

[4] Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS):
(a). Seznam aktivnih zdravnikov v splošnih ambulantah, otroških in šolskih dispanzerjih.
(b). Seznam aktivnih ginekologov v dispanzerjih za ženske.

Zdravstveno stanje

Ugodnejše stanje od povprečja preostale Slovenije je regija izkazovala za:

- bolniško odsotnost (19,7 dni), ki je rasla;
- možgansko kap (35–84 let) (1,9 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev te starosti), ki je bila tretja najnižja med regijami s trendom padanja;
- umrljivost po stalnem bivališču (859 na 100.000 prebivalcev);
- umrljivost zaradi bolezni srca in ožilja (0–74 let) (53 na 100.000 prebivalcev te starosti), z drugo najnižjo stopnjo med regijami s trendom padanja.

Slabše stanje od povprečja preostale Slovenije je regija imela za naslednje kazalnike:

- bolezni, neposredno pripisljive alkoholu (2,0 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev starih 15 let in več) ter je bila z njimi najbolj obremenjena regija;
- novi primeri raka (597 na 100.000 prebivalcev), z drugo najvišjo stopnjo med regijami s trendom rasti;
- novi primeri raka pljuč (78 na 100.000 prebivalcev), s tretjo najvišjo incidenco med regijami s trendom rasti;
- KME (13,5 bolnišničnih obravnav na 100.000 prebivalcev v desetletnem obdobju od 2015 do 2024) ter je bila tretja z njim najbolj obremenjena regija, s trendom upadanja.

Kazalniki, pri katerih odstopanja ni mogoče enoznačno opredeliti

Pri naslednjih kazalnikih je rezultate zaradi njihove kompleksnosti težje enoznačno interpretirati. Regija je imela nižje vrednosti od povprečja preostale Slovenije pri naslednjih kazalnikih:

- delež prejemnikov zdravil zaradi sladkorne bolezni (5,2 na 100 prebivalcev);
- delež prejemnikov zdravil zaradi povišanega krvnega tlaka (21,0 na 100 prebivalcev), tretji najnižji med regijami in s trendom padanja;
- delež prejemnikov zdravil zaradi duševnih motenj (12,9 na 100 prebivalcev), najnižji med regijami in je padal.

Kazalniki z nezanesljivimi vrednostmi

Za tri kazalnike – **astma pri otrocih, novi primeri raka dojke in umrljivost zaradi samomora** – zaradi majhnega števila primerov v opazovani populaciji vrednosti opazovanih pojavov niso zanesljive…

Uporabnikov pomoči na domu (1,6 %) je bilo v regiji manj od povprečja preostale Slovenije.

Vir: NIJZ, ZvO 2026

Usmeritve za varovanje, ohranjanje in izboljševanje zdravja prebivalcev v regiji

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev regije in izbranih dejavnikov, ki vplivajo nanj, izpostavlja področja, ki zahtevajo večjo pozornost na ravni posameznika in družbe. Pri družbeni podpori imata pomembno vlogo država, ki z oblikovanjem politik in ukrepov ustvarja pogoje za varovanje in krepitev zdravja, ter lokalne skupnosti, ki lahko s svojimi dejavnostmi spodbujajo zdrav življenjski slog, preprečujejo bolezni, prispevajo k ustvarjanju zdravju naklonjenega okolja in s tem prispevajo k zmanjševanju neenakosti v zdravju prebivalcev.

Poleg **splošnih ukrepov promocije zdravja**[5] je v regiji, glede na ocenjeno stanje, **posebno pozornost potrebno nameniti tudi naslednjim področjem:**

- **izboljšanju prometne varnosti** z ukrepi za preprečevanje prometnih nezgod ter spodbujanjem odgovornega ravnanja udeležencev v prometu, spoštovanja predpisov in ozaveščenosti o pomenu prometne varnosti;
- povečanju **pregledanosti v Programu ZORA;**
- spodbujanju **cepljenja proti** okužbam s **HPV in KME;**
- **ozaveščanju o tveganjih,** povezanih **s pitjem alkohola**, in **zmanjševanju pitja;**
- **ozaveščanju o** preprečevanju in **zgodnjem odkrivanju raka**, še zlasti raka pljuč;
- **spodbujanju aktivnega staranja** in krepitvi **dostopnosti pomoči na domu.**

[5] Dobro zdravje je temelj kakovostnega življenja in aktivnega vključevanja v družbo. Svetovna zdravstvena organizacija (SZO, 1986) opredeljuje promocijo zdravja kot proces, ki ljudem omogoča večji nadzor nad lastnim zdravjem in njegovo izboljševanje. Promocija zdravja je usmerjena v krepitev, varovanje in ohranjanje telesnega ter duševnega zdravja celotne populacije, vključno z ranljivimi skupinami. Zahteva medresorsko in interdisciplinarno sodelovanje, vključuje oblikovanje zdravju naklonjenih javnih politik in podpornih okolij, izobraževanje, delovanje v lokalnem okolju ter usmerjanje zdravstvenega varstva v preventivo. Njeni temeljni pristopi so zagovorništvo zdravja, omogočanje in posredovanje.

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje
OE Kranj

KAZALNIKI ZDRAVJA V GORENJSKI REGIJI 2026 S TRENDI

Zdravje v občini

BOLJŠI KOT V SLOVENIJI

STOPNJA DELOVNE AKTIVNOSTI
70,5 % ↑
3. najvišja med regijami

TELESNI FITNES OSNOVNOŠOLSKIH OTROK
NAJVIŠJA
gibalna učinkovitost med regijami

STANJE PREHRANJENOSTI OSNOVNOŠOLSKIH OTROK
21,3 %
prekomerno prehranjenih
2. najnižji delež med regijami

ODZIVNOST V PROGRAMU SVIT
Svit 68,3 % ↑
Najvišja med regijami

PRECEPLJENOST PROTI OMR
89,9 %
3. najvišja med regijami

BOLNIŠKA ODSOTNOST
19,7 ↑
izgubljenih koledarskih dni na zaposlenega

MOŽGANSKA KAP
1,9 ↓
hospitalizacij na 1.000 prebivalcev 35-84 let
3. najnižja stopnja med regijami

UMRLJIVOST PO STALNEM BIVALIŠČU
859
smrti na 100.000 prebivalcev

UMRLJIVOST ZARADI BOLEZNI SRCA IN OŽILJA
53 ↓
smrti na 100.000 prebivalcev 0–74 let
2. najnižja med regijami

SLABŠI KOT V SLOVENIJI

PRIRAST PREBIVALSTVA
2,3 ‰

POŠKODOVANI V TRANSPORTNIH NEZGODAH
1,3 ↓
hospitalizacij na 1.000 prebivalcev
Najvišja stopnja med regijami

PRESEJANOST V PROGRAMU ZORA
Zora 69,8 %
2. najnižja med regijami

PRECEPLJENOST PROTI OKUŽBAM S HPV
43,0 %

BOLEZNI NEPOSREDNO PRIPISLJIVE ALKOHOLU
2,0
hospitalizacij na 1.000 prebivalcev 15 let in več
Najvišja stopnja med regijami

NOVI PRIMERI RAKA
597 ↑
na 100.000 prebivalcev
2. najvišja stopnja med regijami

NOVI PRIMERI RAKA PLJUČ
78 ↑
na 100.000 prebivalcev
3. najvišja stopnja med regijami

POMOČ NA DOMU
(65 let in več)
1,6 %

KLOPNI MENINGOENCEFALITIS
13,5 ↓
hospitalizacij na 100.000 prebivalcev
3. najvišja stopnja med regijami

STARANJE PREBIVALSTVA

PREBIVALCI nad 80 let
6,2 % ↑
2. najvišji delež med regijami

PODROČJA ZA AKTIVNEJŠI PRISTOP

- **Izboljšanje prometne varnosti**
- **Povečanje pregledanosti v Programu ZORA**
- **Cepljenje proti okužbam s HPV in klopnemu meningoencefalitisu**
- **Ozaveščanje o tveganjih, povezanih s pitjem alkohola, in zmanjševanju pitja**
- **Ozaveščanje o preprečevanju in zgodnjem odkrivanju raka, še zlasti raka pljuč**
- Spodbujanje aktivnega staranja in **izvajanje pomoči na domu**

Legenda: zelena puščica – ugoden trend
rdeča puščica – neugoden trend
modra puščica – želenega gibanja kazalnika ni mogoče enoznačno določiti

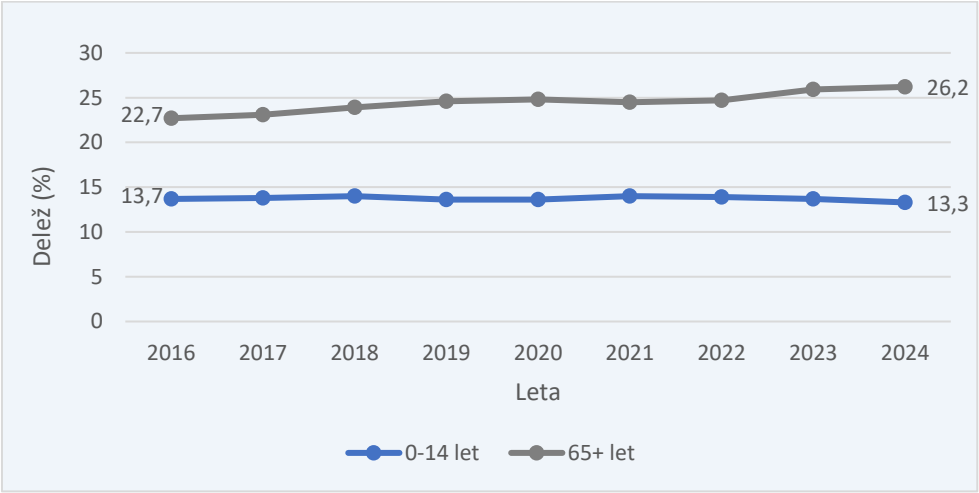
Vir: Zdravje v občini
https://obcine.nijz.si

OBČINA BLED

Osnovni oris občine

Občina je del gorenjske statistične regije in spada v upravno enoto (v nadaljevanju UE) Radovljica. Meri 72 km^2 in se po površini med 18. gorenjskimi občinami uvršča na 13. mesto. Sredi leta 2024 je imela 8.121 prebivalcev (4.043 moških in 4.078 žensk), po številu prebivalcev pa se je med vsemi gorenjskimi občinami uvrstila na sedmo mesto. Glavna gospodarska dejavnost občine je turizem. Tega leta je bila občina Bled na osnovi novega vrednotenja najrazvitejša gorenjska občina.

Na kvadratnem kilometru površine občine je živelo povprečno 113 prebivalcev. Gostota poseljenosti je bila nad slovenskim (105) in gorenjskim povprečjem (98).
Število živorojenih je bilo manjše od števila umrlih, v občino se je priselilo več oseb kot se jih je izselilo. Naravni prirast je bil torej negativen, selitveni pozitiven, njun seštevek pa negativen. Povprečna starost občanov je bila s 46,7 leti višja od slovenskega (44,3 leta) in gorenjskega (43,9 let) povprečja. Blejska občina je beležila drugo najvišjo povprečno starost v regiji in tudi drugi najvišji indeks staranja (196): na 100 oseb, starih 0–14 let, je prebivalo 196 oseb, starih 65 let ali več. To pomeni, da se povprečna starost prebivalcev te občine povečuje hitreje od slovenskega (indeks 150) in gorenjskega (indeks 143) povprečja. Gibanje deleža mlajših in starejših prebivalcev v obdobju 2016–2024 je prikazano na sliki 3.

Slika 3: Prebivalci, stari 0–14 let in več kot 65 let v občini Bled, 2016–2024
Vir: SURS, Stat.si

V občini sta delovala 2 vrtca, obiskovalo pa ju je 279 otrok. Od vseh otrok, starih 1–5 let, jih je bilo 83 % vključenih v vrtec, kar je enako povprečju v Sloveniji (83 %). V tamkajšnji osnovni šoli se je v šolskem letu 2024/25 izobraževalo 680 učencev. Različne srednje šole je obiskovalo 260 dijakov. Med 1.000 občani je bilo 34 študentov in 7 novih diplomantov, kar je manj od državnega povprečja (39 študentov in 8 novih diplomantov na 1.000 prebivalcev).

Vir: Povzeto po SURS, Slovenske statistične regije in občine v številkah – Gorenjska statistična regija

Zdravstveno varstvo na primarni ravni v občini

V občini deluje ZD Bled, ki skupaj s koncesionarko zagotavlja zdravstveno varstvo na primarni ravni prebivalcem občin Bled in Gorje. V letu 2024 (1.7.) so bili izvajalci zdravstvenega varstva družinski zdravniki (šest, od tega ena koncesionarka) in pediatra (dva). Ker je bila tega leta ginekološka ambulanta v prenovi,

je bila ginekološka dejavnost prenesena v ZD Radovljica, kjer so ginekološko zdravstveno varstvo na primarni ravni izvajali ginekologi SB Jesenice. V okviru ZD je deloval tudi zdravstveno vzgojni center.

Viri: ZZZS (a, b); NIJZ, RIZDDZ; OZG

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in nekaterih dejavnikov, ki vplivajo nanj

(podatki za leto 2024 oziroma večletna povprečja do leta 2024)

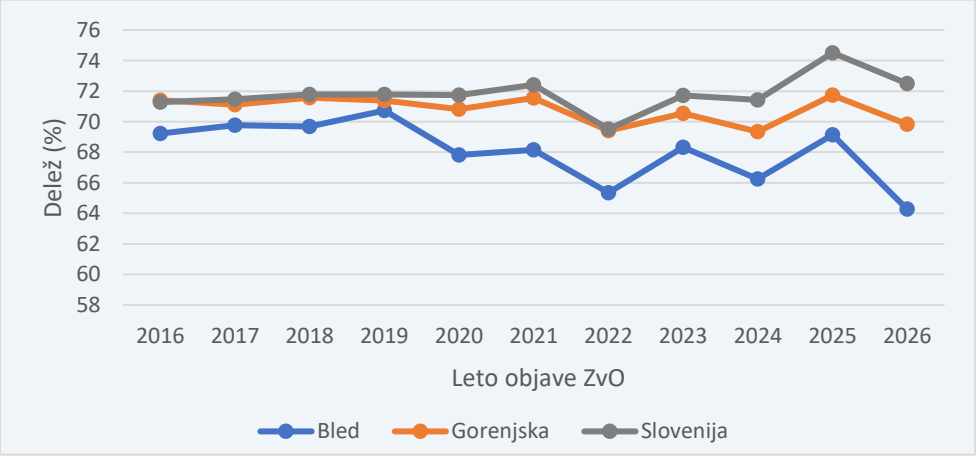
Na osnovi kazalnikov ZvO , se je občina se je v **15 od 41 spremljanih kazalnikov razlikovala od povprečja preostale Slovenije.**

Ugodnejše stanje je imela v treh kazalnikih, ki so:

- **razvitost občine** 1,72 (Slovenija 1,00), ki je bila najvišja v regiji;
- **odrasli z največ osnovnošolsko izobrazbo** 6,8 % (Slovenija 11,8 %), s tretjim najnižjim deležem v regiji, ki je padal;
- **bolniška odsotnost** 15,6 dni (Slovenija 20,5 dni), ki je bila najnižja v regiji, a je rasla.

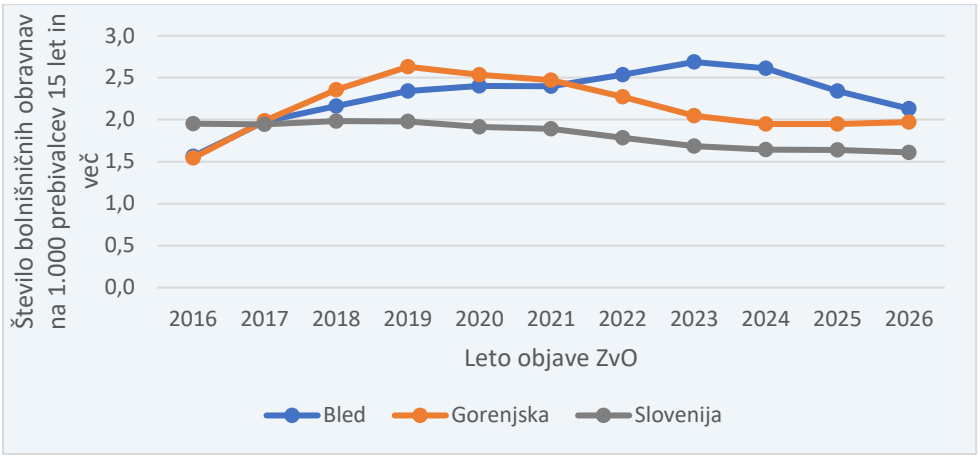
Slabše stanje je kazala za osem opazovanih kazalnikov in sicer:

- **prirast prebivalstva** -0,3 ‰ (Slovenija 3,3 ‰);
- **poškodovani v transportnih nezgodah** 1,4 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev (Slovenija 1,0 na 1.000 prebivalcev), katerih stopnja je padala;
- **prometne nezgode z alkoholiziranimi povzročitelji** 11,8 % (Slovenija 8,2 %), z drugim najvišjim deležem v regiji;
- **uporabniki marihuane** 26,9 % (Slovenija 22,0 %), z drugim najvišjim deležem v regiji;
- **presejanost v Programu ZORA** 64,3 % (Slovenija 72,5 %), z drugim najnižjim deležem v regiji, in še pada (slika 4);
- **presejanost v Programu DORA** 73,5 % (Slovenija 77,9 %), ki je bila najnižja v regiji;
- **bolezni, neposredno pripisljive alkoholu** 2,1 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev, starih 15 let in več (Slovenija 1,6 na 1.000 prebivalcev, starih 15 let in več), ki so rasle (slika 5);
- **KME** 16,8 bolnišničnih obravnav na 100.000 prebivalcev (Slovenija 6,1 na 100.000 prebivalcev), katerih stopnja je rasla (slika 6).

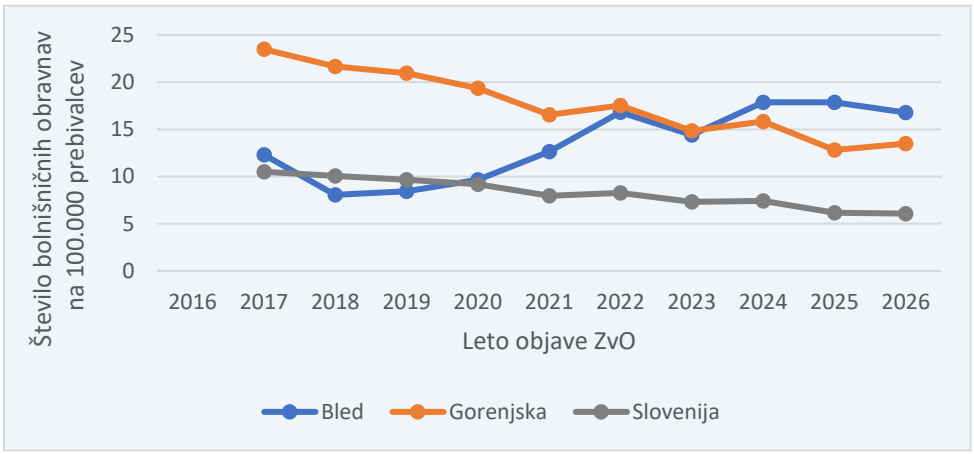

Slika 4: Presejanost v Programu ZORA v občini Bled, na Gorenjskem in v Sloveniji

Vir: NIJZ, ZvO, publikacije, izdane v obdobju 2016–2026

Slika 5: Bolezni neposredno pripisljive alkoholu v občini Bled, na Gorenjskem in v Sloveniji
Vir: NIJZ, ZvO, publikacije, izdane v obdobju 2016–2026

Slika 6: Bolnišnične obravnave zaradi KME v občini Bled, na Gorenjskem in v Sloveniji
Vir: NIJZ, ZvO, publikacije, izdane v obdobju 2016–2026

Občina je **odstopala še v štirih kazalnikih, katerih rezultate pa je težje interpretirati:**

- **starejše prebivalstvo** (nad 80 let) 7,2 % (Slovenija 5,9 %), katerega delež je rasel;
- **prejemniki zdravil zaradi sladkorne bolezni** 4,2 na 100 prebivalcev (Slovenija 5,5 na 100 prebivalcev), z najnižjim deležem v regiji;
- **prejemniki zdravil zaradi povišanega krvnega tlaka** 18,5 na 100 prebivalcev (Slovenija 22,5 na 100 prebivalcev), z najnižjim deležem v Sloveniji, ki je padal;
- **prejemniki zdravil zaradi duševnih motenj** 12,4 na 100 prebivalcev (Slovenija 14,5 na 100 prebivalcev), s trendom padanja.

Za kazalnik umrljivost zaradi pljučnega raka zaradi majhnega števila primerov v opazovani populaciji **vrednost opazovanega pojava ni zanesljiva.**

Kazalniki, po katerih občina sicer ni odstopala od povprečja preostale Slovenije, vendar so njihovi trendi v publikaciji 2026 glede na predhodne publikacije statistično značilni:

- **ugoden trend:**
  - **stopnja delovne aktivnosti,** ki je rasla;
  - **odzivnost v Program Svit,** ki je rasla (bila je druga najnižja v regiji);
  - **astma pri otrocih in mladostnikih**, ki je padala;

- **srčna kap** (35–74 let), ki je padala;
- **novi primeri raka pljuč** s trendom padanja;
- **novi primeri raka dojke** s trendom padanja (s tretjo najnižjo stopnjo v regiji);
- **zlomi kolka pri starejših prebivalcih** (65 let in več), ki so padali;
- **umrljivost zaradi bolezni srca in ožilja** (0–74 let), ki je padala;
- **umrljivost zaradi vseh vrst raka** (0–74 let), ki je padala;
- **umrljivost zaradi samomora**, ki je padala (bila je druga najnižja v regiji);

- **neugoden trend:**
  - **novi primeri raka** s trendom rasti.

Vir: NIJZ, ZvO 2026

Usmeritve za varovanje, ohranjanje in izboljševanje zdravja prebivalcev v občini

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in izbranih dejavnikov, ki vplivajo nanj, izpostavlja področja, ki zahtevajo večjo pozornost na ravni posameznika in lokalne skupnosti. **Lokalna skupnost lahko s svojimi politikami, programi in dejavnostmi spodbuja zdrav življenjski slog, preprečuje bolezni, podpira ranljive skupine ter ustvarja pogoje za boljše zdravje in kakovost življenja prebivalcev.** Pri tem je pomembno tudi upoštevanje širših družbenih usmeritev na področju ukrepov za varovanje in krepitev zdravja.
Poleg **splošnih ukrepov promocije zdravja** je v občini, glede na ocenjeno stanje, **posebno pozornost potrebno nameniti tudi naslednjim področjem:**

- **izboljšanju prometne varnosti** z ukrepi za preprečevanje prometnih nezgod ter spodbujanjem odgovornega ravnanja udeležencev v prometu, spoštovanja predpisov in ozaveščenosti o pomenu prometne varnosti ter zavedanju o nezdružljivosti pitja alkohola in sodelovanja v prometu;
- **ozaveščanju o tveganjih**, povezanih **z rabo marihuane,** ter **preprečevanju in zmanjševanju njene uporabe;**
- povečanju **pregledanosti v programih ZORA in DORA;**
- **ozaveščanju o tveganjih**, povezanih **s pitjem alkohola,** in **zmanjševanju pitja;**
- spodbujanju **cepljenja proti** okužbam s **KME;**
- **ozaveščanju o** preprečevanju in **zgodnjem odkrivanju raka.**

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje
OE Kranj

KAZALNIKI ZDRAVJA V OBČINI BLED 2026 S TRENDI

Zdravje v občini

BOLJŠI KOT V SLOVENIJI

RAZVITOST OBČINE
1,72
Najvišja v regiji

IZOBRAZBA ODRASLIH
(25–64 let)
6,8 % ⬇
z največ osnovnošolsko izobrazbo
3. najnižji delež v regiji

BOLNIŠKA ODSOTNOST
15,6 ⬆
izgubljenih koledarskih dni na zaposlenega
Najnižja v regiji

SLABŠI KOT V SLOVENIJI

PRIRAST PREBIVALSTVA
-0,3 ‰

POŠKODOVANI V TRANSPORTNIH NEZGODAH
1,4 ⬇
hospitalizacij na 1.000 prebivalcev

PROMETNE NEZGODE Z ALKOHOLIZIRANIMI POVZROČITELJI
11,8 %
2. najvišji delež v regiji

BOLEZNI NEPOSREDNO PRIPISLJIVE ALKOHOLU
2,1 ⬆
hospitalizacij na 1.000 prebivalcev 15 let in več

UPORABNIKI MARIHUANE
(15 do 64 let)
26,9 %
2. najvišji delež v regiji

PRESEJANOST V PROGRAMU ZORA
Zora
64,3 % ⬇
2. najnižja v regiji

PRESEJANOST V PROGRAMU DORA
DORA
73,5 %
Najnižja v regiji

KLOPNI MENINGOENCEFALITIS
16,8 ⬆
hospitalizacij na 100.000 prebivalcev

STARANJE PREBIVALSTVA

PREBIVALCI nad 80 let
7,2 % ⬆

NEUGODEN TREND

NOVI PRIMERI RAKA
⬆

PODROČJA ZA AKTIVNEJŠI PRISTOP

- Izboljšanje prometne varnosti
- Ozaveščanje o tveganjih, povezanih z rabo marihuane, in zmanjšanje njene uporabe
- Povečanje pregledanosti v programih ZORA in DORA
- Ozaveščanje o tveganjih, povezanih s pitjem alkohola, in zmanjševanju pitja
- Cepljenje proti klopnemu meningoencefalitisu
- Ozaveščanje o preprečevanju in zgornjem odkrivanju raka

Legenda: zelena puščica – ugoden trend
rdeča puščica – neugoden trend
modra puščica – želenega gibanja kazalnika ni mogoče enoznačno določiti

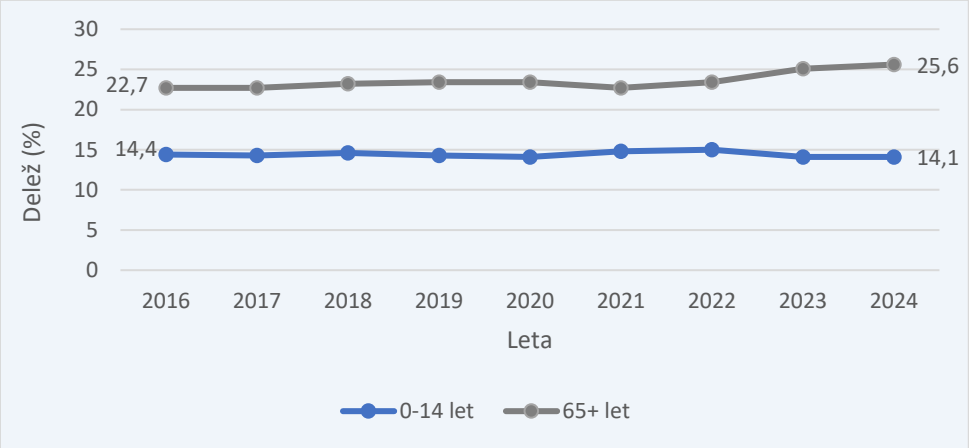
Vir: Zdravje v občini
https://obcine.nijz.si

OBČINA BOHINJ

Osnovni oris občine

Občina je del gorenjske statistične regije in spada v UE Radovljica. Meri 334 km^2 in je po površini največja gorenjska občina. Sredi leta 2024 je imela 5.241 prebivalcev (2.647 moških in 2.594 žensk) in se je po številu prebivalcev med 18. gorenjskimi občinami uvrstila na 12. mesto. Glavna gospodarska panoga je turizem, pomembni pa sta tudi kmetijstvo in drobno gospodarstvo. Tega leta je bila občina Bohinj na osnovi novega vrednotenja po razvitosti na šestem mestu na Gorenjskem.

Na kvadratnem kilometru površine občine je živelo povprečno 16 prebivalcev, kar predstavlja nižjo gostoto poseljenosti od slovenskega (105 prebivalcev na km^2) in gorenjskega (98 prebivalcev na km^2) povprečja.
Število živorojenih je bilo manjše od števila umrlih, iz občine pa se je izselilo več oseb, kot se jih je priselilo. Naravni in selitveni prirast sta bila negativna, občina se je v tem letu soočala z najvišjim upadom prebivalstva v regiji.
Povprečna starost občanov je bila 46,2 leti in tako višja od slovenskega (44,3 leta) in gorenjskega (43,9 let) povprečja. Bohinjska občina je imela tretjo najvišjo povprečno starost v regiji in tudi tretji najvišji indeks staranja (181): na 100 oseb, starih 0–14 let, je prebivalo 181 oseb, starih 65 let ali več. To pomeni, da se povprečna starost prebivalcev te občine povečuje hitreje od slovenskega (indeks 150) in gorenjskega (indeks 143) povprečja.
Gibanje deleža mlajših in starejših prebivalcev v obdobju 2016–2024 je prikazano na sliki 7.

Slika 7: Prebivalci, stari 0–14 let in več kot 65 let v občini Bohinj, 2016–2024
Vir: SURS, Stat.si

V občini je deloval 1 vrtec, obiskovalo pa ga je 182 otrok. Od vseh otrok v občini, starih 1–5 let, jih je bilo 82 % vključenih v vrtec, kar je odstotek manj od povprečja v Sloveniji (83 %). V tamkajšnjih osnovnih šolah se je v šolskem letu 2024/25 izobraževalo približno 440 učencev. Različne srednje šole je obiskovalo okoli 200 dijakov. Med 1.000 občani je bilo 28 študentov in 6 novih diplomantov, kar je manj od državnega (39 študentov in 8 novih diplomantov) povprečja.

Vir: Povzeto po SURS, Slovenske statistične regije in občine v številkah – Gorenjska statistična regija

Zdravstveno varstvo na primarni ravni v občini

V občini Bohinj deluje ZD Bohinj. Zdravstveno varstvo na primarni ravni so prebivalcem v letu 2024 (1.7.) nudili trije zdravniki družinske medicine in pediatrinja, medtem ko ginekološke ambulante v občini ni bilo.

Najbližja ginekološka ambulanta je bila občankam na voljo v ZD Radovljica, ginekološko zdravstveno varstvo so izvajali ginekologi SB Jesenice. V okviru ZD je bil tudi zdravstveno vzgojni center Bohinj.

Viri: ZZZS (a, b); NIJZ, RIZDDZ; OZG

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in nekaterih dejavnikov, ki vplivajo nanj

(podatki za leto 2024 oziroma večletna povprečja do leta 2024)

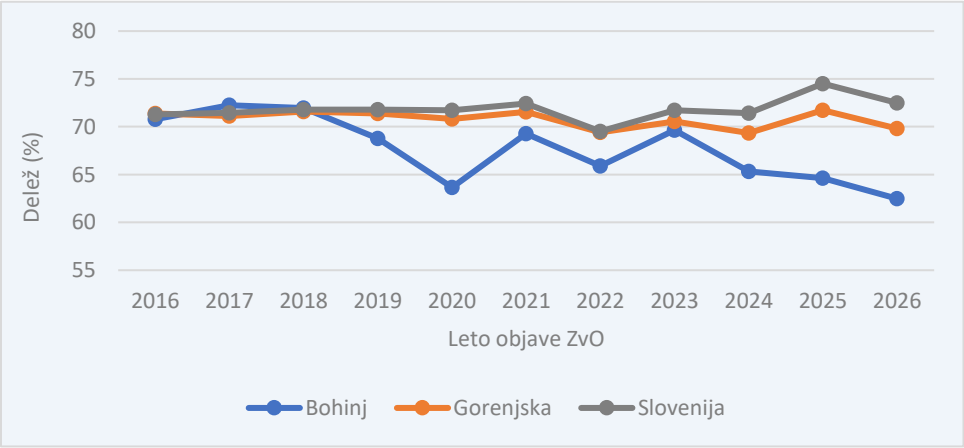
Na osnovi kazalnikov ZvO se je občina v **13 od 41 spremljanih kazalnikov razlikovala od povprečja preostale Slovenije.**

Ugodnejše stanje je imela v petih kazalnikih, ki so:

- **odrasli z največ osnovnošolsko izobrazbo** 9,0 % (Slovenija 11,8 %), katerih delež je padal;
- **telesni fitnes otrok** 60,0 (Slovenija 49,4), s tretjo najvišjo gibalno učinkovitostjo otrok v regiji;
- **prekomerna prehranjenost odraslih** 57,0 % (Slovenija 59,8 %), ki je bila najnižja v regiji;
- **precepljenost proti pnevmokokom** 78,0 % (Slovenija 55,2 %), ki je bila najvišja v regiji;
- **astma pri otrocih in mladostnikih** (0–19 let) 0 na 1.000 prebivalcev te starosti (Slovenija 0,4 na 1.000 prebivalcev te starosti).

Slabše stanje je kazala za pet opazovanih kazalnikov in sicer:

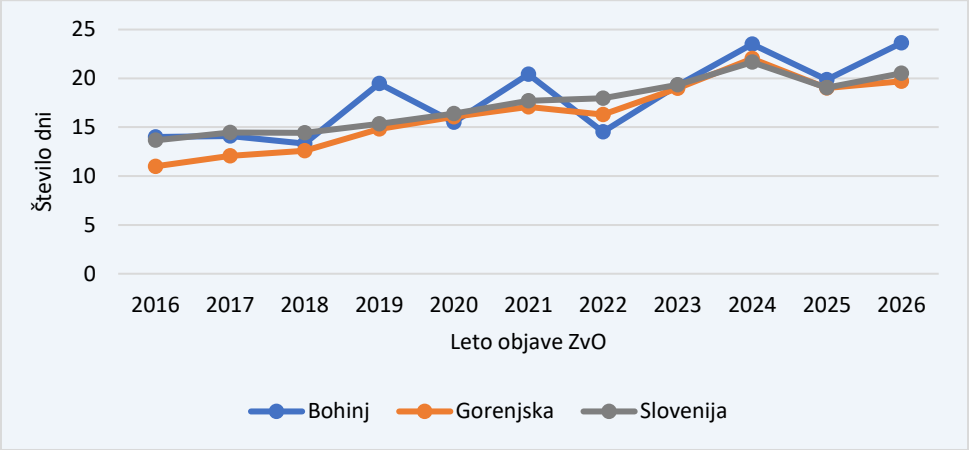
- **prirast prebivalstva** -7,1 ‰ (Slovenija 3,3 ‰), z najvišjim upadom prebivalstva[6] v regiji;
- **presejanost v Programu ZORA** 62,5 % (Slovenija 72,5 %), ki je bila najnižja v regiji in je padala (slika 8);
- **bolniška odsotnost** 23,6 dni (Slovenija 20,5 dni), ki je bila tretja najvišja v regiji in je rasla (slika 9);
- **bolezni, neposredno pripisljive alkoholu** (15 let in več) 2,5 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev (Slovenija 1,6 na 1.000 prebivalcev 15 let in več), s tretjo najvišjo stopnjo v regiji, ki je padala;
- **KME** 14,2 bolnišničnih obravnav na 100.000 prebivalcev (Slovenija 6,1 na 100.000 prebivalcev).

Slika 8: Presejanost v Programu ZORA v občini Bohinj, na Gorenjskem in v Sloveniji

Vir: NIJZ, ZvO, publikacije, izdane v obdobju 2016–2026

[6] Ob prepovedi gibanja med občinami v 2020 se je precej prebivalcev odločilo za prijavo začasnega prebivališča v drugi občini. Veljavnost prijave tega prebivališča je potekla v 2022, kar statistično šteje kot selitev v občino stalnega prebivališča.

Slika 9: Bolniška odsotnost v občini Bohinj, na Gorenjskem in v Sloveniji
Vir: NIJZ, ZvO, publikacije, izdane v obdobju 2016–2026

Občina **je odstopala še v treh kazalnikih, katerih rezultate pa je težje interpretirati:**

- **starejše prebivalstvo** (nad 80 let) 7,1 % (Slovenija 5,9 %);
- **prejemniki zdravil zaradi sladkorne bolezni** 4,5 na 100 prebivalcev (Slovenija 5,5 na 100 prebivalcev), s tretjim najnižjim deležem v regiji, ki je padal;
- **prejemniki zdravil zaradi povišanega krvnega tlaka** 20,5 na 100 prebivalcev (Slovenija 22,5 na 100 prebivalcev), katerih delež je padal.

Za kazalnik umrljivost zaradi pljučnega raka zaradi majhnega števila primerov v opazovani populaciji **vrednost opazovanega pojava ni zanesljiva.**

Kazalniki, po katerih občina sicer ni odstopala, vendar so njihovi trendi v publikaciji 2026 glede na predhodne publikacije statistično značilni:

- **ugoden trend:**
  - **stopnja delovne aktivnosti,** ki je rasla (bila je druga najnižja v regiji);
  - **poškodovani v transportnih nezgodah**, katerih stopnja je padala;
  - **odzivnost v Program Svit**, ki je rasla;
  - **novi primeri pljuč** s trendom padanja;
  - **umrljivost po stalnem bivališču**, ki je padala;
  - **umrljivost zaradi bolezni srca in ožilja** (0–74 let), ki je padala (bila je druga najvišja v regiji);
  - **umrljivost zaradi vseh vrst raka** (0–74 let), ki je padala;
  - **umrljivost zaradi samomora**, ki je padala;

- **neugoden trend:**
  - **novi primeri raka** s trendom rasti;
  - **novi primeri raka debelega črevesa in danke** s trendom rasti;
  - **novi primeri raka dojke** s trendom rasti.

Vir: NIJZ, ZvO 2026

Usmeritve za varovanje, ohranjanje in izboljševanje zdravja prebivalcev v občini

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in izbranih dejavnikov, ki vplivajo nanj, izpostavlja področja, ki zahtevajo večjo pozornost na ravni posameznika in lokalne skupnosti. **Lokalna skupnost lahko**

s svojimi politikami, programi in dejavnostmi spodbuja zdrav življenjski slog, preprečuje bolezni, podpira ranljive skupine ter ustvarja pogoje za boljše zdravje in kakovost življenja prebivalcev. Pri tem je pomembno tudi upoštevanje širših družbenih usmeritev na področju ukrepov za varovanje in krepitev zdravja.
Poleg **splošnih ukrepov promocije zdravja** je v občini, glede na ocenjeno stanje, **posebno pozornost potrebno nameniti tudi naslednjim področjem:**

- povečanju **pregledanosti v Programu ZORA;**
- **skrbi za zdravje delavcev** (in zniževanju bolniške odsotnosti);
- **ozaveščanju o tveganjih**, povezanih **s pitjem alkohola,** in **zmanjševanju pitja;**
- spodbujanju **cepljenja proti** okužbam s **KME;**
- **ozaveščanju o** preprečevanju in **zgodnjem odkrivanju raka.**

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje
OE Kranj

KAZALNIKI ZDRAVJA V OBČINI BOHINJ 2026 S TRENDI

Zdravje v občini

BOLJŠI KOT V SLOVENIJI

IZOBRAZBA ODRASLIH
(25–64 let)
9,0 % ⬇
z največ osnovnošolsko izobrazbo

TELESNI FITNES OSNOVNOŠOLSKIH OTROK
VIŠJA
gibalna učinkovitost
3. najvišja v regiji

STANJE PREHRANJENOSTI ODRASLIH
57,0 %
prekomerno prehranjenih
Najnižji delež v regiji

PRECEPLJENOST PROTI PNEVMOKOKOM
78,0 %
Najvišja v regiji

ASTMA PRI OTROCIH IN MLADOSTNIKIH
0
hospitalizacij na 1.000 prebivalcev do 19 let

SLABŠI KOT V SLOVENIJI

PRIRAST PREBIVALSTVA
-7,1 ‰
Najvišji upad v regiji

BOLEZNI NEPOSREDNO PRIPISLJIVE ALKOHOLU
2,5 ⬇
hospitalizacij na 1.000 prebivalcev 15 let in več
3. najvišja stopnja v regiji

PRESEJANOST V PROGRAMU ZORA
Zora
62,5 % ⬇
Najnižja v regiji

BOLNIŠKA ODSOTNOST
23,6 ⬆
izgubljenih koledarskih dni na zaposlenega
3. najvišja v regiji

KLOPNI MENINGOENCEFALITIS
14,2
hospitalizacij na 100.000 prebivalcev

STARANJE PREBIVALSTVA

PREBIVALCI nad 80 let
7,1 %

NEUGODEN TREND

NOVI PRIMERI RAKA	NOVI PRIMERI RAKA DEBELEGA ČREVESA IN DANKE	NOVI PRIMERI RAKA DOJKE
⬆	⬆	⬆

PODROČJA ZA AKTIVNEJŠI PRISTOP

- **Ozaveščanje o tveganjih, povezanih s pitjem alkohola, in zmanjševanju pitja**
- **Povečanje pregledanosti v Programu ZORA**
- **Skrb za zdravje delavcev** (in zniževanje bolniške odsotnosti)
- **Cepljenje proti klopnemu meningoencefalitisu**
- **Ozaveščanje o preprečevanju in zgodnjem odkrivanju raka**

Legenda: zelena puščica – ugoden trend
rdeča puščica – neugoden trend
modra puščica – želenega gibanja kazalnika ni mogoče enoznačno določiti

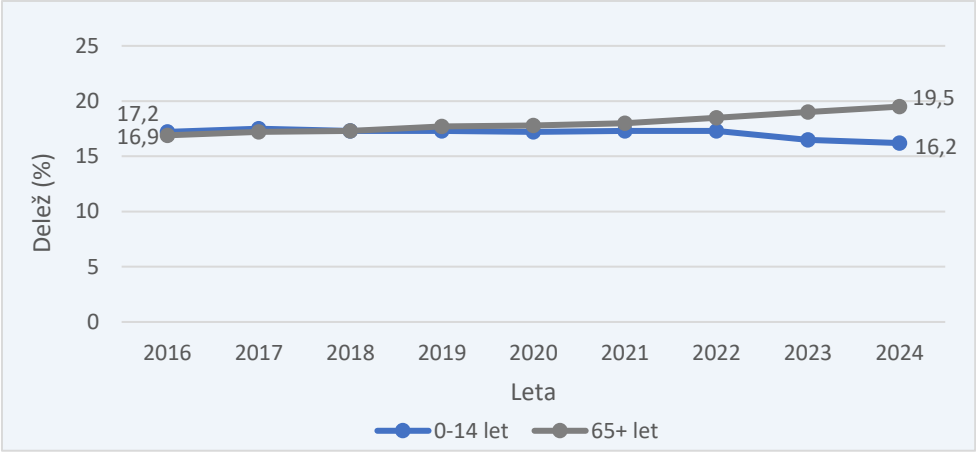
Vir: Zdravje v občini
https://obcine.nijz.si

OBČINA CERKLJE NA GORENJSKEM

Osnovni oris občine

Občina je del gorenjske statistične regije in spada v UE Kranj. Meri 78 km^2 in se po površini uvršča na 11. mesto med 18. gorenjskimi občinami. Sredi leta 2024 je imela 7.873 prebivalcev (3.935 moških in 3.938 žensk) in se je po številu prebivalcev med gorenjskimi občinami uvrstila na osmo mesto. Glavni gospodarski panogi sta turizem in transport v povezavi s Krvavcem in bližnjim letališčem. Leta 2024 je bila občina na osnovi novega vrednotenja po razvitosti na tretjem mestu na Gorenjskem.

Na kvadratnem kilometru površine občine je živelo povprečno 100 prebivalcev. Gostota poseljenosti je bila pod slovenskim (105) in nad gorenjskim (98) povprečjem.
Število živorojenih je bilo manjše od števila umrlih, v občino se je priselilo več oseb kot se jih je izselilo. Naravni prirast je bil torej negativen, selitveni pozitiven, njun seštevek pa pozitiven. Povprečna starost občanov je bila s 42,6 leti nižja od slovenskega (44,3 leta) in gorenjskega (43,9 let) povprečja. Cerkljanska občina je imela indeks staranja 120: na 100 oseb, starih 0–14 let, je prebivalo 120 oseb, starih 65 let ali več. To pomeni, da se povprečna starost prebivalcev te občine povečuje počasneje od slovenskega (indeks 150) in gorenjskega (indeks 143) povprečja.
Gibanje deleža mlajših in starejših prebivalcev v obdobju 2016–2024 je prikazano na sliki 10.

Slika 10: Prebivalci, stari 0–14 let in več kot 65 let v občini Cerklje na Gorenjskem, 2016–2024
Vir: SURS, Stat.si

V občini so delovali 4 vrtci, obiskovalo pa jih je 358 otrok. Od vseh otrok, starih 1–5 let, jih je bilo 88 % vključenih v vrtec, kar je nad povprečjem v Sloveniji (83 %). V tamkajšnji osnovni šoli s podružnico se je v šolskem letu 2024/25 izobraževalo 800 učencev. Različne srednje šole je obiskovalo 360 dijakov. Med 1.000 občani je bilo 41 študentov in 9 novih diplomantov, kar je več od državnega povprečja (39 študentov in 8 novih diplomantov na 1.000 prebivalcev).

Vir: Povzeto po SURS, Slovenske statistične regije in občine v številkah – Gorenjska statistična regija

Zdravstveno varstvo na primarni ravni v občini

V občini delujeta splošna ambulanta (v nadaljevanju SA) Cerklje in SA Brnik, ki sta enoti ZD Kranj. Zdravstveno varstvo na primarni ravni so prebivalcem v letu 2024 (1.7.) v občini nudili družinski zdravniki (dva v Cerkljah in eden na Brniku), pediatri in ginekologi pa so bili za občane na voljo v ZD Kranj. V ZD Kranj je deloval tudi CKZ, ki je s svojo preventivno dejavnostjo pokrival tudi občane Cerkelj na Gorenjskem.

Viri: ZZZS (a, b); NIJZ, RIZDDZ; OZG

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in nekaterih dejavnikov, ki vplivajo nanj

(podatki za leto 2024 oziroma večletna povprečja do leta 2024)

Občina se je v **14 od 41 spremljanih kazalnikov ZvO razlikovala od povprečja preostale Slovenije.**

Ugodnejše stanje je imela v devetih kazalnikih, ki so:

- **razvitost občine** 1,59 (Slovenija 1,00), ki je bila tretja najvišja v regiji;
- **prirast prebivalstva** 15,1 ‰ (Slovenija 3,3 ‰), ki je bil tretji najvišji v regiji;
- **odrasli z največ osnovnošolsko izobrazbo** 10,7 % (Slovenija 11,8 %), katerih delež je padal;
- **stopnja delovne aktivnosti** 73,5 % (Slovenija 68,6 %), najvišja v regiji, ki se je povečevala;
- **telesni fitnes otrok** 55,7 (Slovenija 49,4);
- **prekomerna prehranjenost otrok** 17,8 % (Slovenija 24,2 %), s tretjim najnižjim deležem v regiji;
- **odzivnost v Program Svit** 73,0 % (Slovenija 64,9 %), ki je rasla;
- **presejanost v Programu DORA** 81,2 % (Slovenija 77,9 %);
- **bolniška odsotnost** 17,9 dni (Slovenija 20,5 dni), ki je rasla.

Slabše stanje je kazala za en opazovani kazalnik in sicer:

- **poškodovani v transportnih nezgodah** 1,6 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev (Slovenija 1,0 na 1.000 prebivalcev), katerih stopnja je padala.

Občina **je odstopala še v štirih kazalnikih, katerih rezultate pa je težje interpretirati:**

- **starejše prebivalstvo** (nad 80 let) 6,4 % (Slovenija 5,9 %), katerih delež je rasel;
- **prejemniki zdravil zaradi sladkorne bolezni** 4,8 na 100 prebivalcev (Slovenija 5,5 na 100 prebivalcev);
- **prejemniki zdravil zaradi povišanega krvnega tlaka** 19,7 na 100 prebivalcev (Slovenija 22,5 na 100 prebivalcev), katerih delež je padal;
- **prejemniki zdravil zaradi duševnih motenj** 11,1 na 100 prebivalcev (Slovenija 14,5 na 100 prebivalcev), katerih delež je bil drugi najnižji v regiji.

Kazalniki, po katerih občina sicer ni odstopala, vendar so njihovi trendi v publikaciji 2026 glede na predhodne publikacije statistično značilni:

- **ugoden trend:**
  - **presejanost v Programu Zora,** ki je rasla;
  - **astma pri otrocih in mladostnikih** (0–19 let), ki je padala;
  - **bolezni, neposredno pripisljive alkoholu** (15 let in več), ki so padale (z drugo najnižjo stopnjo v regiji);
  - **zlomi kolka pri starejših prebivalcih** (65 let in več), ki so padali;
  - primeri **KME**, ki so padali;
  - **umrljivost po stalnem bivališču**, ki je padala;
  - **umrljivost zaradi bolezni srca in ožilja** (0–74 let), ki je padala;

- **neugoden trend:**
  - **srčna kap** (35–74 let), ki je rasla;
  - **novi primeri raka** s trendom rasti;
  - **novi primeri raka pljuč** s trendom rasti (s tretjo najnižjo stopnjo v regiji);
  - **novi primeri raka dojke** s trendom rasti.

Vir: NIJZ, ZvO 2026

Usmeritve za varovanje, ohranjanje in izboljševanje zdravja prebivalcev v občini

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in izbranih dejavnikov, ki vplivajo nanj, izpostavlja področja, ki zahtevajo večjo pozornost na ravni posameznika in lokalne skupnosti. **Lokalna skupnost lahko s svojimi politikami, programi in dejavnostmi spodbuja zdrav življenjski slog, preprečuje bolezni, podpira ranljive skupine ter ustvarja pogoje za boljše zdravje in kakovost življenja prebivalcev.** Pri tem je pomembno tudi upoštevanje širših družbenih usmeritev na področju ukrepov za varovanje in krepitev zdravja.
Poleg **splošnih ukrepov promocije zdravja** je v občini, glede na ocenjeno stanje, **posebno pozornost potrebno nameniti tudi naslednjim področjem:**

- **izboljšanju prometne varnosti** z ukrepi za preprečevanje prometnih nezgod ter spodbujanjem odgovornega ravnanja udeležencev v prometu, spoštovanja predpisov in ozaveščenosti o pomenu prometne varnosti;
- **vključevanju v preventivne programe za** preprečevanje in zgodnje **odkrivanje kroničnih bolezni;**
- **ozaveščanju** o preprečevanju in **zgodnjem odkrivanju raka.**

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje
OE Kranj

KAZALNIKI ZDRAVJA V OBČINI CERKLJE NA GORENJSKEM 2026 S TRENDI

Zdravje v občini

BOLJŠI KOT V SLOVENIJI

RAZVITOST OBČINE
1,59
3. najvišja v regiji

PRIRAST PREBIVALSTVA
15,1 ‰
3. najvišji v regiji

IZOBRAZBA ODRASLIH
(25–64 let)
10,7 % ⬇
z največ osnovnošolsko izobrazbo

STOPNJA DELOVNE AKTIVNOSTI
(15–64 let)
73,5 % ⬆
Najvišja v regiji

TELESNI FITNES OSNOVNOŠOLSKIH OTROK
VIŠJA
gibalna učinkovitost

STANJE PREHRANJENOSTI OSNOVNOŠOLSKIH OTROK
17,8 %
prekomerno prehranjenih
3. najnižji delež v regiji

ODZIVNOST V PROGRAMU SVIT
Svit
73,0 % ⬆

PRESEJANOST V PROGRAMU DORA
DORA
81,2 %

BOLNIŠKA ODSOTNOST
17,9 ⬆
izgubljenih koledarskih dni na zaposlenega

SLABŠI KOT V SLOVENIJI

POŠKODOVANI V TRANSPORTNIH NEZGODAH
1,6 ⬇
hospitalizacij na 1.000 prebivalcev

STARANJE PREBIVALSTVA

PREBIVALCI nad 80 let
6,4 % ⬆

NEUGODEN TREND

SRČNA KAP (35-74 let)	NOVI PRIMERI RAKA	NOVI PRIMERI RAKA PLJUČ	NOVI PRIMERI RAKA DOJKE
⬆	⬆	⬆	⬆

PODROČJA ZA AKTIVNEJŠI PRISTOP

- Izboljšanje prometne varnosti
- Vključevanju v preventivne programe za preprečevanje in zgodnje odkrivanje kroničnih bolezni
- Ozaveščanje o preprečevanju in zgodnjem odkrivanju raka

Legenda: zelena puščica – ugoden trend
rdeča puščica – neugoden trend
modra puščica – želenega gibanja kazalnika ni mogoče enoznačno določiti

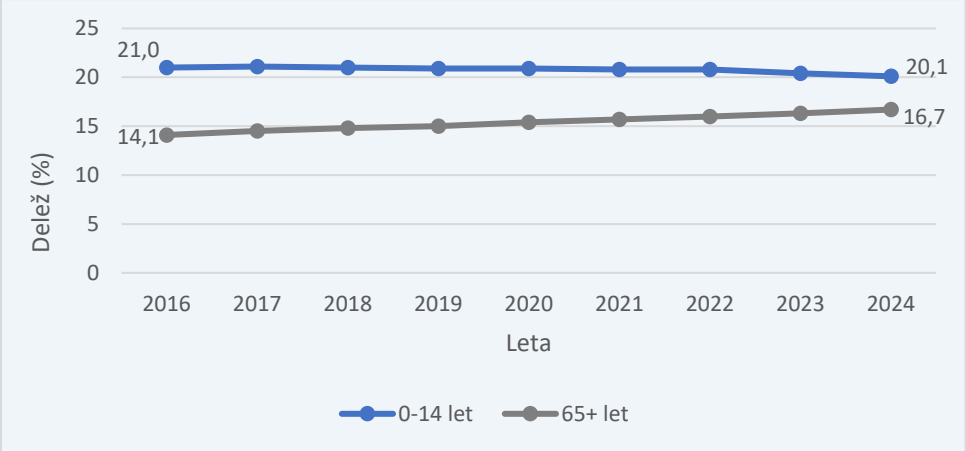
Vir: Zdravje v občini
https://obcine.nijz.si

OBČINA GORENJA VAS–POLJANE

Osnovni oris občine

Občina je del gorenjske statistične regije in spada v UE Škofja Loka. Meri 153 km^2 in se po površini med 18. gorenjskimi občinami uvršča na peto mesto. Sredi leta 2024 je imela 7.707 prebivalcev (3.888 moških in 3.819 žensk) in se je po številu prebivalcev med gorenjskimi občinami uvrstila na deveto mesto. Glavna gospodarska panoga občine Gorenja vas–Poljane je industrija, pomembna pa sta tudi kmetijstvo in podjetništvo. Leta 2024 je bila občina na osnovi novega vrednotenja po razvitosti skupaj z Občino Škofja Loka na sedmem mestu na Gorenjskem.

Na kvadratnem kilometru površine občine je živelo povprečno 50 prebivalcev. Gostota poseljenosti je bila pod slovenskim (105) in gorenjskim povprečjem (98).
Število živorojenih je bilo večje od števila umrlih, v občino se je priselilo več oseb kot se jih je izselilo. Naravni in selitveni prirast sta bila pozitivna. Povprečna starost občanov je bila s 39,8 leti nižja od slovenskega (44,3 leta) in gorenjskega (43,9 let) povprečja. Med prebivalci te občine je bilo število najmlajših – kar je značilnost le redkih slovenskih občin – večje od števila najstarejših. Na 100 oseb, starih 0–14 let, je prebivalo 83 oseb, starih 65 let ali več, kar je predstavljalo indeks staranja 83. Povprečna starost prebivalcev te občine se povečuje počasneje od slovenskega (indeks 150) in gorenjskega (indeks 143) povprečja.
Gibanje deleža mlajših in starejših prebivalcev v obdobju 2016–2024 je prikazano na sliki 11.

Slika 11: Prebivalci, stari 0–14 let in več kot 65 let v občini Gorenja vas–Poljane, 2016–2024
Vir: SURS, Stat.si

V občini je delovalo 6 vrtcev, obiskovalo jih je 434 otrok. Od vseh otrok, starih 1–5 let, jih je bilo 86 % vključenih v vrtec, kar je nad povprečjem v Sloveniji (83 %). V tamkajšnjih osnovnih šolah se je v šolskem letu 2024/25 izobraževalo 1.040 učencev. Različne srednje šole je obiskovalo 450 dijakov. Med 1.000 občani je bilo 39 študentov in 9 novih diplomantov, kar je na ravni državnega povprečja (39 študentov in 8 novih diplomantov na 1.000 prebivalcev).

Vir: Povzeto po SURS, Slovenske statistične regije in občine v številkah – Gorenjska statistična regija

Zdravstveno varstvo na primarni ravni v občini

V občini deluje Zdravstvena postaja (v nadaljevanju ZP) Gorenja vas, ki je del primarne zdravstvene mreže, v kateri so v letu 2024 (1.7.) dejavnost izvajali v glavnem koncesionarji (štirje) ter pri njih zaposleni specialisti družinske medicine oz. pediatrije in sicer pet družinskih zdravnikov (v obsegu 3,6 polnih

zaposlitev) in dva pediatra (v obsegu približno ene polne zaposlitve). Ginekološko dejavnost pa je dvakrat tedensko izvajala ginekologinja iz BGP Kranj v sklopu OZG. V okviru ZD Škofja Loka je deloval ZVC, ki naj bi preventivno dejavnost za odrasle izvajal tudi za občane občine Gorenja vas–Poljane.

Viri: ZZZS (a, b); NIJZ, RIZDDZ; OZG

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in nekaterih dejavnikov, ki vplivajo nanj

(podatki za leto 2024 oziroma večletno povprečje do leta 2024)

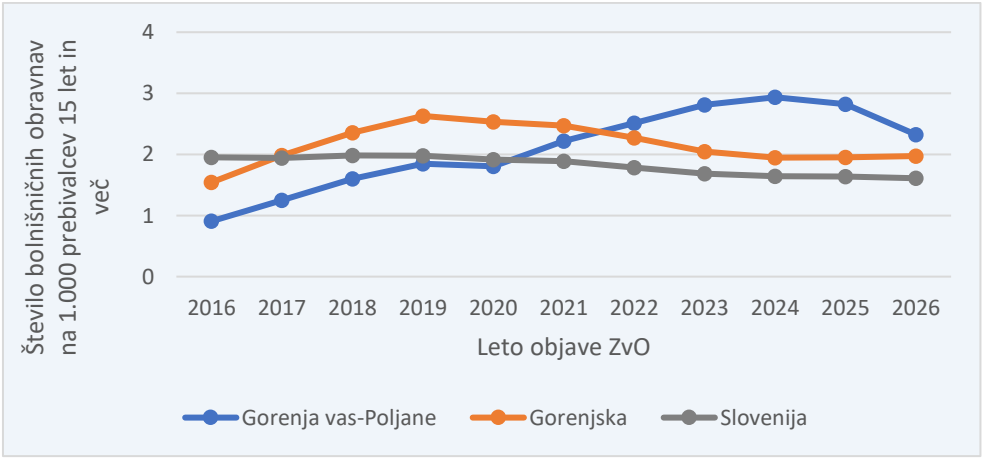
Občina se je v **16 od 41 spremljanih kazalnikov ZvO razlikovala od povprečja preostale Slovenije.**

Ugodnejše stanje je imela v 11 kazalnikih, ki so:

- **prirast prebivalstva** 8,6 ‰ (Slovenija 3,3 ‰);
- **odrasli z največ osnovnošolsko izobrazbo** 10,4 % (Slovenija 11,8 %), katerih delež je padal;
- **stopnja delovne aktivnosti** 71,9 % (Slovenija 68,6), ki je rasla;
- **telesni fitnes otrok** 56,2 (Slovenija 49,4);
- **odzivnost v Program Svit** 81,3 % (Slovenija 64,9 %), ki je bila druga najvišja v regiji in tretja najvišja v Sloveniji;
- **presejanost v Programu ZORA** 76,4 % (Slovenija 72,5 %), ki je bila najvišja v regiji in je padala;
- **presejanost v Programu DORA** 86,8 % (Slovenija 77,9 %), ki je bila najvišja v regiji;
- **bolniška odsotnost** 17,1 dni (Slovenija 20,5 dni), ki je bila tretja najnižja v regiji, a je rasla;
- **novi primeri raka dojke** 72 na 100.000 prebivalcev (Slovenija 131 na 100.000 prebivalcev), z najnižjo stopnjo v regiji, ki je padala;
- **umrljivost po stalnem bivališču** 799 na 100.000 prebivalcev (Slovenija 913 na 100.000 prebivalcev), ki je bila tretja najnižja v regiji;
- **umrljivost zaradi bolezni srca in ožilja** (0–74 let) 32 na 100.000 prebivalcev te starosti (Slovenija 63 na 100.000 prebivalcev te starosti), ki je bila najnižja v regiji in je padala.

Slabše stanje je kazala za dva opazovana kazalnika:

- **bolezni, neposredno pripisljive alkoholu** (15 let in več) 2,3 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev (Slovenija 1,6 na 1.000 prebivalcev 15 let in več), s trendom rasti (slika 12);
- **KME** 43,2 bolnišničnih obravnav na 100.000 prebivalcev (Slovenija 6,1 na 100.000 prebivalcev), z drugo najvišjo stopnjo v regiji, ki je padala.

Slika 12: Bolezni neposredno pripisljive alkoholu v občini Gorenja vas–Poljane, na Gorenjskem in v Sloveniji

Vir: NIJZ, ZvO, publikacije, izdane v obdobju 2016–2026

Občina je **odstopala še v treh kazalnikih, katerih rezultate pa je težje interpretirati:**

- **starejše prebivalstvo** (nad 80 let) 4,9 % (Slovenija 5,9 %), z najnižjim deležem v regiji, ki je rasel;
- **prejemniki zdravil zaradi sladkorne bolezni** 4,6 na 100 prebivalcev (Slovenija 5,5 na 100 prebivalcev), katerih delež je rasel;
- **prejemniki zdravil zaradi duševnih motenj** 11,5 na 100 prebivalcev (Slovenija 14,5 na 100 prebivalcev), s tretjim najnižjim deležem v regiji.

Za kazalnik umrljivost zaradi pljučnega raka zaradi majhnega števila primerov v opazovani populaciji **vrednost opazovanega pojava ni zanesljiva.**

Kazalniki, po katerih občina sicer ni odstopala, vendar so njihovi trendi v publikaciji 2026 glede na predhodne publikacije statistično značilni:

- **ugoden trend:**
  - **poškodovani v transportnih nezgodah**, katerih stopnja je padala;
  - **astma pri otrocih in mladostnikih** (0–19 let), ki je padala;
  - **novi primeri raka debelega črevesa in danke** s trendom padanja;
  - **zlomi kolka pri starejših prebivalcih** (65 let in več), ki so padali (s tretjo najnižjo stopnjo v regiji);
  - **umrljivost zaradi vseh vrst raka** (0–74 let), ki je padala;

- **neugoden trend:**
  - **možganska kap** (35–84 let), ki je rasla;
  - **novi primeri raka pljuč** s trendom rasti.

Vir: NIJZ, ZvO 2026

Usmeritve za varovanje, ohranjanje in izboljševanje zdravja prebivalcev v občini

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in izbranih dejavnikov, ki vplivajo nanj, izpostavlja področja, ki zahtevajo večjo pozornost na ravni posameznika in lokalne skupnosti. **Lokalna skupnost lahko s svojimi politikami, programi in dejavnostmi spodbuja zdrav življenjski slog, preprečuje bolezni, podpira ranljive skupine ter ustvarja pogoje za boljše zdravje in kakovost življenja prebivalcev.** Pri tem je pomembno tudi upoštevanje širših družbenih usmeritev na področju ukrepov za varovanje in krepitev zdravja.
Poleg **splošnih ukrepov promocije zdravja** je v občini, glede na ocenjeno stanje, **posebno pozornost potrebno nameniti tudi naslednjim področjem:**

- **ozaveščanju o tveganjih**, povezanih **s pitjem alkohola** in **zmanjševanju pitja;**
- spodbujanju **cepljenja proti** okužbam s **KME;**
- **vključevanju v preventivne programe za** preprečevanje in **zgodnje odkrivanje kroničnih bolezni;**
- **ozaveščanju** o preprečevanju in **zgodnjem odkrivanju raka.**

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje
OE Kranj

KAZALNIKI ZDRAVJA V OBČINI GORENJA VAS – POLJANE 2026 S TRENDI

Zdravje v občini

BOLJŠI KOT V SLOVENIJI

PRIRAST PREBIVALSTVA
8,6 ‰

IZOBRAZBA ODRASLIH
(25–64 let)
10,4 % ⬇
z največ osnovnošolsko izobrazbo

STOPNJA DELOVNE AKTIVNOSTI
(15–64 let)
71,9 % ⬆

TELESNI FITNES OSNOVNOŠOLSKIH OTROK
VIŠJA
gibalna učinkovitost

BOLNIŠKA ODSOTNOST
17,1 ⬆
izgubljenih koledarskih dni na zaposlenega
3. najnižja v regiji

NOVI PRIMERI RAKA DOJKE
72 ⬇
na 100.000 prebivalcev
Najnižja stopnja v regiji

ODZIVNOST V PROGRAMU SVIT
81,3 %
2. najvišja v regiji in **3. najvišja** v Sloveniji

PRESEJANOST V PROGRAMU ZORA
76,4 % ⬇
Najvišja v regiji

PRESEJANOST V PROGRAMU DORA
86,8 %
Najvišja v regiji

UMRLJIVOST PO STALNEM BIVALIŠČU
799
smrti na 100.000 prebivalcev
3. najnižja v regiji

UMRLJIVOST ZARADI BOLEZNI SRCA IN OŽILJA
32 ⬇
smrti na 100.000 prebivalcev 0 – 74 let
Najnižja v regiji

SLABŠI KOT V SLOVENIJI

BOLEZNI NEPOSREDNO PRIPISLJIVE ALKOHOLU
2,3 ⬆
hospitalizacij na 1.000 prebivalcev 15 in več let

KLOPNI MENINGOENCEFALITIS
43,2 ⬇
hospitalizacij na 100.000 prebivalcev
2. najvišja stopnja v regiji

STARANJE PREBIVALSTVA

PREBIVALCI nad 80 let
4,9 % ⬆
Najnižji delež v regiji

NEUGODEN TREND

MOŽGANSKA KAP (35-84 let)	NOVI PRIMERI RAKA PLJUČ
⬆	⬆

PODROČJA ZA AKTIVNEJŠI PRISTOP

- Ozaveščanje o tveganjih, povezanih s pitjem alkohola, in zmanjševanju pitja
- Cepljenje proti klopnemu meningoencefalitisu
- Vključevanju v preventivne programe za preprečevanje in zgodnje odkrivanje kroničnih bolezni
- Ozaveščanje o preprečevanju in zgodnjem odkrivanju raka

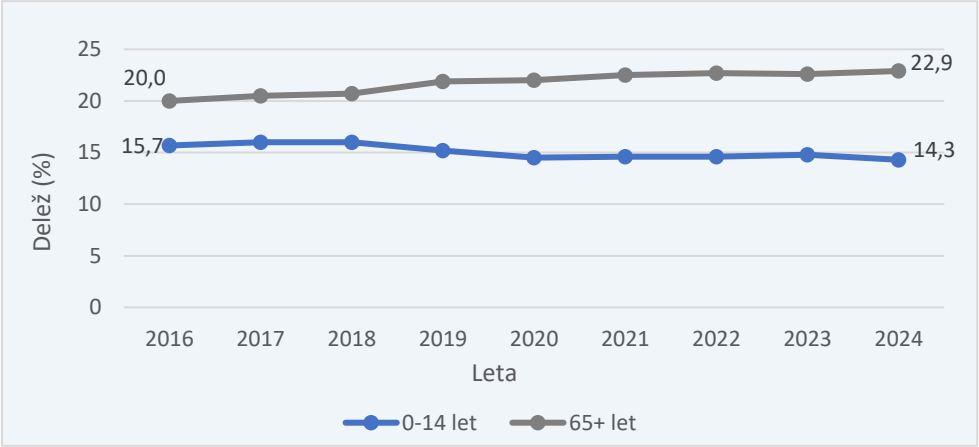
Legenda: zelena puščica – ugoden trend
rdeča puščica – neugoden trend
modra puščica – želenega gibanja kazalnika ni mogoče enoznačno določiti

Vir: Zdravje v občini
https://obcine.nijz.si

OBČINA GORJE

Osnovni oris občine

Občina je del gorenjske statistične regije in spada v UE Radovljica. Meri 116 km^2 in se po površini med 18. gorenjskimi občinami uvršča na deveto mesto. Sredi leta 2024 je imela 2.741 prebivalcev (1.375 moških in 1.366 žensk) in se je po številu prebivalcev med gorenjskimi občinami uvrstila na 17. mesto. Glavna gospodarska dejavnost v občini je turizem, pomembni pa sta tudi kmetijstvo in gozdarstvo. Tega leta je bila občina Gorje na osnovi novega vrednotenja razvitosti med gorenjskimi občinami po tem kazalniku na 14. mestu.
Na kvadratnem kilometru površine občine je živelo povprečno 24 prebivalcev. Gostota poseljenosti je bila pod slovenskim (105) in gorenjskim povprečjem (98).
Število živorojenih je bilo manjše od števila umrlih, iz občine se je izselilo več oseb kot se jih je priselilo. Naravni in selitveni prirast sta bila torej negativna. Povprečna starost občanov je bila s 44,9 leti višja od slovenskega (44,3 leta) in gorenjskega (43,9 let) povprečja. Občina je imela indeks staranja 161: na 100 oseb, starih 0–14 let, je prebivalo 161 oseb, starih 65 let ali več. To pomeni, da se povprečna starost prebivalcev te občine povečuje hitreje od slovenskega (indeks 150) in gorenjskega (indeks 143) povprečja. Gibanje deleža mlajših in starejših prebivalcev v obdobju 2016–2024 je prikazano na sliki 13.

Slika 13: Prebivalci, stari 0–14 let in več kot 65 let v občini Gorje, 2016–2024
Vir: SURS, Stat.si

V občini sta delovala 2 vrtca, obiskovali pa so ju 103 otroci. Od vseh otrok, starih 1–5 let, jih je bilo 82 % vključenih v vrtec, kar je malenkost pod povprečjem v Sloveniji (83 %). V tamkajšnji osnovni šoli se je v šolskem letu 2024/25 izobraževalo 250 učencev. Različne srednje šole je obiskovalo 100 dijakov. Med 1.000 občani je bilo 36 študentov in 10 novih diplomantov, kar je manj od državnega povprečja pri študentih in več pri diplomantih (39 študentov in 8 novih diplomantov na 1.000 prebivalcev).

Vir: Povzeto po SURS, Slovenske statistične regije in občine v številkah – Gorenjska statistična regija

Zdravstveno varstvo na primarni ravni v občini

V občini ni ZD niti ZP. Zdravstveno varstvo na primarni ravni prebivalcem nudi ZD Bled in tam zaposleni zdravniki. 1.7. 2024 so bili to družinski zdravniki (šest, od tega en koncesionar) in dva pediatra. Ginekološko zdravstveno varstvo je bilo je zaradi prenove ambulante v ZD Radovljica. Izvajali pa so ga ginekologi SB Jesenice. V okviru ZD Bled je deloval tudi ZVC, ki je promocijo zdravja in preventivne dejavnosti izvajal tudi za občane Gorij.

Viri: ZZZS (a, b); NIJZ, RIZDDZ; OZG

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in nekaterih dejavnikov, ki vplivajo nanj

(podatki za leto 2024 oziroma večletna povprečja do leta 2024)

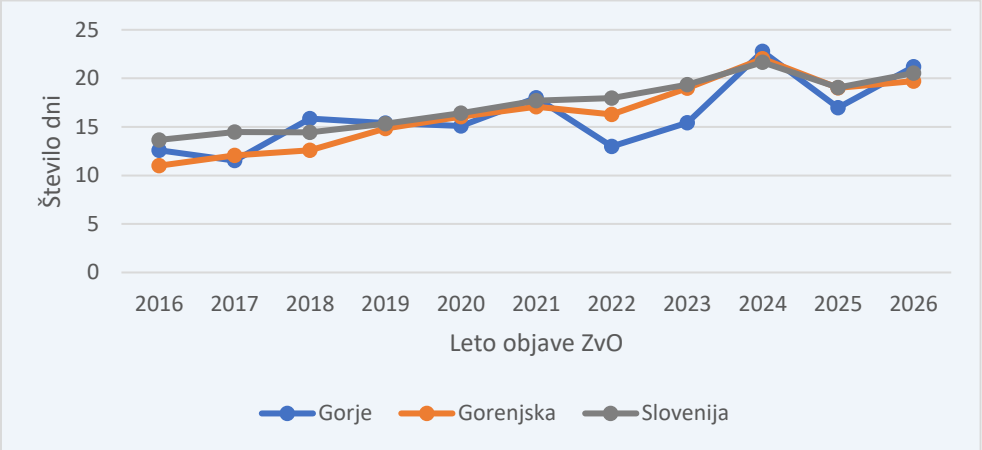
Občina se je v **12 od 41 spremljanih kazalnikov ZvO razlikovala od povprečja preostale Slovenije.**

Ugodnejše stanje je imela v treh kazalnikih, ki so:

- **odrasli z največ osnovnošolsko izobrazbo** 7,4 % (Slovenija 11,8 %), katerih delež je padal;
- **astma pri otrocih in mladostnikih** (0–19 let) 0 na 1.000 prebivalcev (Slovenija 0,4 na 1.000 prebivalcev);
- **pomoč na domu** 3,6 % (Slovenija 1,8 %), z najvišjim deležem uporabnikov v regiji.

Slabše stanje je kazala za sedem opazovanih kazalnikov in sicer:

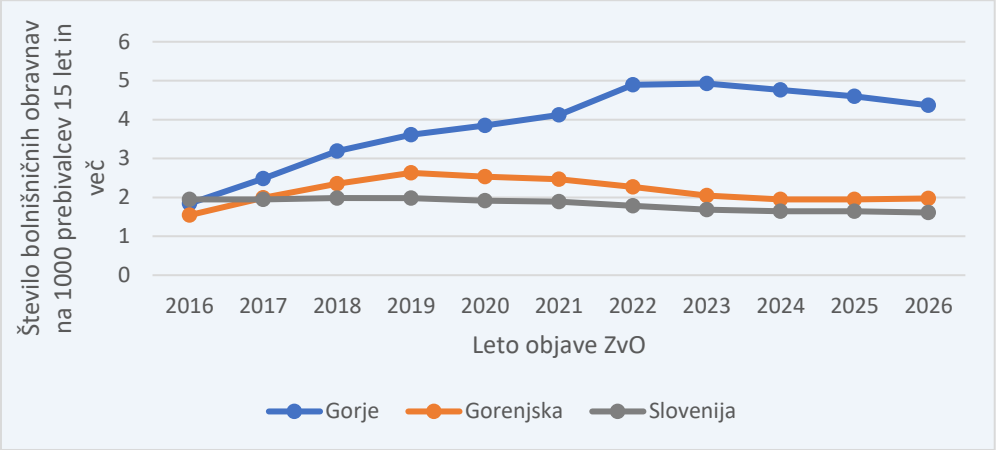
- **prirast prebivalstva** -4,0 ‰ (Slovenija 3,3 ‰), s tretjim najvišjim upadom prebivalstva[7] v regiji;
- **poškodovani v transportnih nezgodah** 1,9 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev (Slovenija 1,0 na 1.000 prebivalcev), z drugo najvišjo stopnjo v regiji in drugo najvišjo v Sloveniji, a je padala;
- **prometne nezgode z alkoholiziranimi povzročitelji** 13,9 % (Slovenija 8,2 %), z najvišjim deležem v regiji in so padale;
- **presejanost v Programu ZORA** 65,4 % (Slovenija 72,5 %), s tretjim najnižjim deležem v regiji;
- **bolniška odsotnost** 21,2 dni (Slovenija 20,5 dni), ki pa je rasla (slika 14);
- **bolezni, neposredno pripisljive alkoholu** (15 let in več) 4,4 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev te starosti (Slovenija 1,6 na 1.000 prebivalcev te starosti), z najvišjo stopnjo v regiji in drugo najvišjo stopnjo v Sloveniji, ki je rasla (slika 15);
- **novi primeri raka** 760 na 100.000 prebivalcev (Slovenija 577 na 100.000 prebivalcev), z najvišjo stopnjo v regiji in tretjo najvišjo stopnjo v Sloveniji.

Slika 14: Bolniška odsotnost v občini Gorje, na Gorenjskem in v Sloveniji

Vir: NIJZ, ZvO, publikacije, izdane v obdobju 2016–2026

[7] Ob prepovedi gibanja med občinami v 2020 se je precej prebivalcev odločilo za prijavo začasnega prebivališča v drugi občini. Veljavnost prijave tega prebivališča je potekla v 2022, kar statistično šteje kot selitev v občino stalnega prebivališča.

Slika 15: Bolezni neposredno pripisljive alkoholu v občini Gorje, na Gorenjskem in v Sloveniji
Vir: NIJZ, ZvO, publikacije, izdane v obdobju 2016–2026

Občina **je odstopala še v dveh kazalnikih, katerih rezultate pa je težje interpretirati:**

- **prejemniki zdravil zaradi povišanega krvnega tlaka** 19,0 na 100 prebivalcev (Slovenija 22,5 na 100 prebivalcev), katerih delež se je padal;
- **prejemniki zdravil zaradi duševnih motenj** 12,9 na 100 prebivalcev (Slovenija 14,5 na 100 prebivalcev), katerih delež je padal.

Za devet kazalnikov (precepljenost proti DTP-Hib-IPV-hepB, novi primeri raka debelega črevesa in danke, novi primeri raka pljuč, novi primeri raka dojke, zlomi kolka pri starejših prebivalcih, umrljivost zaradi bolezni srca in ožilja, umrljivost zaradi vseh vrst raka, umrljivost zaradi raka pljuč in umrljivost zaradi samomora) zaradi majhnega števila primerov v opazovani populaciji **vrednost opazovanega pojava ni zanesljiva.**

Kazalniki, po katerih občina sicer ni odstopala, vendar so njihovi trendi v publikaciji 2026 glede na predhodne publikacije statistično značilni:

- **ugoden trend:**
  - **stopnja delovne aktivnosti**, ki je rasla;
  - **srčna kap** (35–74 let), ki je padala (druga najvišja stopnja v regiji);
  - **možganska kap** (35–84 let), ki je padala;
  - primeri **KME,** ki so padali.

Vir: NIJZ, ZvO 2026

Usmeritve za varovanje, ohranjanje in izboljševanje zdravja prebivalcev v občini

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in izbranih dejavnikov, ki vplivajo nanj, izpostavlja področja, ki zahtevajo večjo pozornost na ravni posameznika in lokalne skupnosti. **Lokalna skupnost lahko s svojimi politikami, programi in dejavnostmi spodbuja zdrav življenjski slog, preprečuje bolezni, podpira ranljive skupine ter ustvarja pogoje za boljše zdravje in kakovost življenja prebivalcev.** Pri tem je pomembno tudi upoštevanje širših družbenih usmeritev na področju ukrepov za varovanje in krepitev zdravja.
Poleg **splošnih ukrepov promocije zdravja** je v občini, glede na ocenjeno stanje, **posebno pozornost potrebno nameniti tudi naslednjim področjem:**

- **izboljšanju prometne varnosti** z ukrepi za preprečevanje prometnih nezgod ter spodbujanjem odgovornega ravnanja udeležencev v prometu, spoštovanja predpisov in ozaveščenosti o pomenu prometne varnosti ter zavedanju o nezdružljivosti pitja alkohola in sodelovanja v prometu;
- povečanju **pregledanosti v Programu ZORA;**
- **skrbi za zdravje delavcev** (in zniževanju bolniške odsotnosti);
- **ozaveščanju o tveganjih**, povezanih **s pitjem alkohola,** in **zmanjševanju pitja;**
- **ozaveščanju o** preprečevanju in **zgodnjem odkrivanju raka.**

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje
OE Kranj

Zdravje v občini

KAZALNIKI ZDRAVJA V OBČINI GORJE 2026 S TRENDI

BOLJŠI KOT V SLOVENIJI

IZOBRAZBA ODRASLIH
(25–64 let)

7,4 % ⬇

z največ osnovnošolsko izobrazbo

ASTMA PRI OTORCIH IN MLADOSTNIKIH

0

hospitalizacij na 1.000 prebivalcev do 19 let

POMOČ NA DOMU
(65 let in več)

3,6 %

Najvišja v regiji

SLABŠI KOT V SLOVENIJI

PRIRAST PREBIVALSTVA

-4,0 ‰

3. najvišji upad v regiji

PRESEJANOST V PROGRAMU ZORA

Zora

65,4 %

3. najnižja v regiji

BOLNIŠKA ODSOTNOST

21,2 ⬆

izgubljenih koledarskih dni na zaposlenega

POŠKODOVANI V TRANSPORTNIH NEZGODAH

1,9 ⬇

hospitalizacij na 1.000 prebivalcev

2. najvišja stopnja v regiji in **2. najvišja** stopnja v Sloveniji

PROMETNE NEZGODE Z ALKOHOLIZIRANIMI POVZROČITELJI

13,9 % ⬇

Najvišji delež v regiji

BOLEZNI NEPOSREDNO PRIPISLJIVE ALKOHOLU

4,4 ⬆

hospitalizacij na 1.000 prebivalcev 15 let in več

Najvišja stopnja v regiji in **2. najvišja** stopnja v Sloveniji

NOVI PRIMERI RAKA

760

na 100.000 prebivalcev

Najvišja stopnja v regiji in **3. najvišja** stopnja v Sloveniji

PODROČJA ZA AKTIVNEJŠI PRISTOP

- **Povečanje pregledanosti v Programu ZORA**
- **Skrb za zdravje delavcev** (in zniževanje bolniške odsotnosti)
- **Izboljšanje prometne varnosti**
- **Ozaveščanje o tveganjih, povezanih s pitjem alkohola, in zmanjševanju pitja**
- **Ozaveščanje o preprečevanju in zgodnjem odkrivanju raka**

Legenda: zelena puščica – ugoden trend
rdeča puščica – neugoden trend
modra puščica – želenega gibanja kazalnika ni mogoče enoznačno določiti

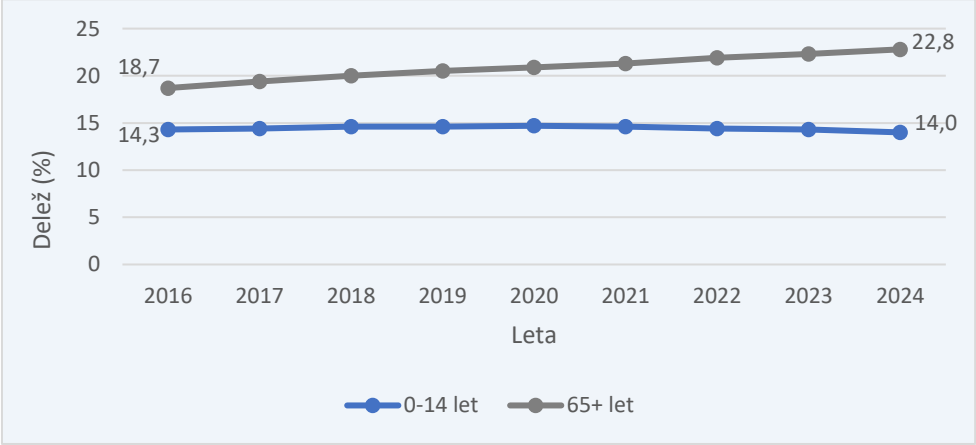
Vir: Zdravje v občini
https://obcine.nijz.si

OBČINA JESENICE

Osnovni oris občine

Občina Jesenice je del gorenjske statistične regije in spada v UE Jesenice. Meri 76 km^2 in se po površini med 18. gorenjskimi občinami uvršča na 12. mesto. Sredi leta 2024 je imela občina 21.896 prebivalcev (11.240 moških in 10.656 žensk) in se je po številu prebivalcev med gorenjskimi občinami uvrstila na tretje mesto. Glavna gospodarska dejavnost v občini je industrija, predvsem železarstvo in kovinsko-predelovalna industrija. Tega leta je bila občina na osnovi novega vrednotenja po razvitosti med gorenjskimi občinami na predzadnjem mestu.

Na kvadratnem kilometru površine občine je živelo povprečno 289 prebivalcev. Gostota poselitve je bila nad slovenskim (105) in gorenjskim povprečjem (98).
Število živorojenih je bilo manjše od števila umrlih, v občino se je priselilo več oseb kot se jih je izselilo. Naravni prirast je bil torej negativen, selitveni pozitiven, njun seštevek pa negativen. Povprečna starost občanov je bila s 44,4 leti podobna slovenskemu (44,3 leta) in višja od gorenjskega (43,9 let) povprečja. Indeks staranja je bil 162: na 100 oseb, starih 0–14 let, je prebivalo 162 oseb, starih 65 let ali več. To pomeni, da se povprečna starost prebivalcev te občine povečuje hitreje od slovenskega (indeks 150) in gorenjskega (indeks 143) povprečja.
Gibanje deleža mlajših in starejših prebivalcev v obdobju 2016–2024 je prikazano na sliki 16.

Slika 16: Prebivalci, stari 0–14 let in več kot 65 let v občini Jesenice, 2016–2024
Vir: SURS, Stat.si

V občini je delovalo 6 vrtcev, obiskovalo pa jih je 665 otrok. Od vseh otrok, starih 1–5 let, jih je bilo 75 % vključenih v vrtec, kar je pod povprečjem Slovenije (83 %). V tamkajšnjih osnovnih šolah se je v šolskem letu 2024/25 izobraževalo 1.890 učencev. Različne srednje šole je obiskovalo 740 dijakov. Med 1.000 občani je bilo 25 študentov in 5 novih diplomantov, kar je manj od državnega povprečja (39 študentov in 8 novih diplomantov na 1.000 prebivalcev).

Vir: Povzeto po SURS, Slovenske statistične regije in občine v številkah – Gorenjska statistična regija

Zdravstveno varstvo na primarni ravni v občini

V občini deluje ZD Jesenice. Zdravstveno varstvo na primarni ravni so prebivalcem v letu 2024 (1.7.) v občini nudili družinski zdravniki (devet in še en specializant), pediatri (trije) in dva ginekologa v sklopu ZD ter več različnih ginekologov SB Jesenice (sedem) v obsegu polne zaposlitve 3,13 ginekologov. V ZD Jesenice je deloval tudi ZVC, ki je s svojo preventivno dejavnostjo skrbel za dvig zdravstvene pismenosti in

boljšo motiviranost za zdrav življenjski slog odraslih tako v občini Jesenice kot tudi v občinah Kranjska Gora in Žirovnica.

Viri: ZZZS (a, b); NIJZ, RIZDDZ; OZG

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in nekaterih dejavnikov, ki vplivajo nanj

(podatki za leto 2024 oziroma večletna povprečja do leta 2024)

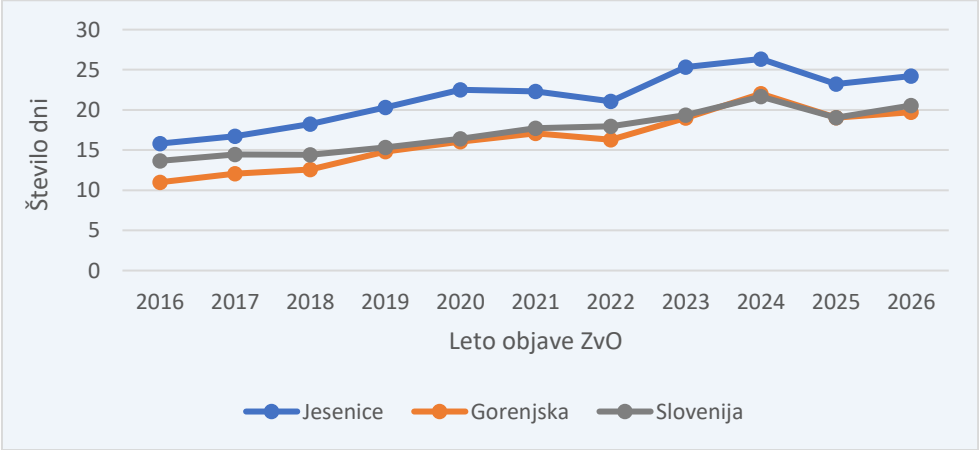
Občina se je v **20 od 41 spremljanih kazalnikov ZvO razlikovala od povprečja preostale Slovenije.**

Ugodnejše stanje je imela v dveh kazalnikih, ki sta:

- **precepljenost proti OMR** 95,7 % (Slovenija 86,9 %), druga najvišja v regiji;
- **pomoč na domu** 2,7 % (Slovenija 1,8 %)**.**

Slabše stanje je kazala za 14 opazovanih kazalnikov in sicer:

- **prirast prebivalstva** –2,4 ‰ (Slovenija 3,3 ‰);
- **odrasli z največ osnovnošolsko izobrazbo** 17,2 % (Slovenija 11,8 %), z najvišjim deležem v regiji, ki je padal;
- **telesni fitnes otrok** 41,7 (Slovenija 49,4), z najnižjo gibalno učinkovitostjo otrok v regiji;
- **prekomerna prehranjenost otrok** 29,7 % (Slovenija 24,2 %), z najvišjim deležem v regiji;
- **hrupno okolje** 40,8 % (Slovenija 29,3 %), z najvišjim deležem v Sloveniji;
- **odzivnost v Program Svit** 57,3 % (Slovenija 64,9 %), ki je bila najnižja v regiji;
- **pregledanost v Programu ZORA** 67,9 % (Slovenija 72,5 %);
- **precepljenost proti okužbam s HPV** 38,7 % (Slovenija 46,3 %);
- **bolniška odsotnost** 24,2 dni (Slovenija 20,5 dni), ki je bila najvišja v regiji in je rasla (slika 17);
- **bolezni, neposredno pripisljive alkoholu** (15 let in več) 2,3 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev te starosti (Slovenija 1,6 na 1.000 prebivalcev te starosti);
- **srčna kap** (35–74 let) 3,2 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev te starosti (Slovenija 1,9 na 1.000 prebivalcev te starosti), z najvišjo stopnjo v regiji;
- **novi primeri raka pljuč** 98 na 100.000 prebivalcev (Slovenija 71 na 100.000 prebivalcev), z najvišjo stopnjo v regiji;
- **umrljivost po stalnem bivališču** 1029 na 100.000 prebivalcev (Slovenija 913 na 100.000 prebivalcev), ki je bila druga najvišja v regiji;
- **umrljivost zaradi raka pljuč** (0–74 let) 56 na 100.000 prebivalcev te starosti (Slovenija 34 na 100.000 prebivalcev te starosti), ki je bila najvišja v regiji.

Slika 17: Bolniška odsotnost v občini Jesenice, na Gorenjskem in v Sloveniji

Vir: NIJZ, ZvO, publikacije, izdane v obdobju 2016–2026

Občina **je odstopala še v štirih kazalnikih, katerih rezultate pa je težje interpretirati:**

- **starejše prebivalstvo** (nad 80 let) 5,1 % (Slovenija 5,9 %), s tretjim najnižjim deležem v regiji, ki je rasel;
- **prejemniki zdravil zaradi sladkorne bolezni** 7,5 na 100 prebivalcev (Slovenija 5,5 na 100 prebivalcev), z najvišjim deležem v regiji in je rasel;
- **prejemniki zdravil zaradi povišanega krvnega tlaka** 24,7 na 100 prebivalcev (Slovenija 22,5 na 100 prebivalcev), z najvišjim deležem v regiji;
- **prejemniki zdravil proti strjevanju krvi** 13,3 na 100 prebivalcev (Slovenija 12,1 na 100 prebivalcev), z najvišjim deležem v regiji.

Kazalniki, po katerih občina sicer ni odstopala, vendar so njihovi trendi v publikaciji 2026 glede na predhodne publikacije statistično značilni:

- **ugoden trend:**
  - **stopnja delovne aktivnosti**, ki je rasla (delež delovno aktivnega prebivalstva je bil najnižji v regiji);
  - **poškodovani v transportnih nezgodah**, katerih stopnja je padala (stopnja bolnišničnih obravnav je bila druga najnižja v regiji);
  - **astma pri otrocih in mladostnikih** (0–19 let), ki je padala;
  - **novi primeri raka** s trendom padanja;
  - **novi primeri raka debelega črevesa in danke** s trendom padanja;
  - **zlomi kolka pri starejših prebivalcih** (65 let in več), ki so padali;
  - **umrljivost zaradi bolezni srca in ožilja** (0–74 let), ki je padala;
  - **umrljivost zaradi vseh vrst raka** (0–74 let), ki je padala;

- **neugoden trend:**
  - primeri **KME,** ki so rasli;
  - **umrljivost zaradi samomora**, ki je rasla (bila je tretja najvišja v regiji).

Vir: NIJZ, ZvO 2026

Usmeritve za varovanje, ohranjanje in izboljševanje zdravja prebivalcev v občini

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in izbranih dejavnikov, ki vplivajo nanj, izpostavlja področja, ki zahtevajo večjo pozornost na ravni posameznika in lokalne skupnosti. **Lokalna skupnost lahko s svojimi politikami, programi in dejavnostmi spodbuja zdrav življenjski slog, preprečuje bolezni, podpira ranljive skupine ter ustvarja pogoje za boljše zdravje in kakovost življenja prebivalcev.** Pri tem je pomembno tudi upoštevanje širših družbenih usmeritev na področju ukrepov za varovanje in krepitev zdravja.
Poleg **splošnih ukrepov promocije zdravja** je v občini, glede na ocenjeno stanje, **posebno pozornost potrebno nameniti tudi naslednjim področjem:**

- **skrbi za zdravje delavcev** (in zniževanju bolniške odsotnosti);
- spodbujanju **zdravega prehranjevanja in** sistematičnemu delu za boljšo **gibalno učinkovitost otrok;**
- **zmanjševanju hrupa** s premišljenim načrtovanjem prostora in izvedbo ukrepov varstva pred hrupom;
- **ozaveščanju o** preprečevanju in **zgodnjem odkrivanju raka**, še zlasti raka pljuč;
- povečanju **udeležbe v programih Svit in ZORA;**
- spodbujanju **cepljenja proti** okužbam s **HPV in KME;**

- **ozaveščanju o tveganjih**, povezanih **s pitjem alkohola,** in **zmanjševanju pitja;**
- **vključevanju v preventivne programe za** preprečevanje in **zgodnje odkrivanje kroničnih bolezni;**
- **skrbi za** ohranjanje in krepitev **duševnega zdravja** ter spodbujanju zgodnjega **iskanja pomoči** v primeru težav.

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje
OE Kranj

KAZALNIKI ZDRAVJA V OBČINI JESENICE 2026 S TRENDI

Zdravje v občini

BOLJŠI KOT V SLOVENIJI

PRECEPLJENOST PROTI OMR
95,7 %
2. najvišja v regiji

POMOČ NA DOMU
(65 let in več)
2,7 %

SLABŠI KOT V SLOVENIJI

PRIRAST PREBIVALSTVA
-2,4 ‰

IZOBRAZBA ODRASLIH (25–64 let)
17,2 % ⬇
z največ osnovnošolsko izobrazbo
Najvišji delež v regiji

BOLNIŠKA ODSOTNOST
24,2 ⬆
izgubljenih koledarskih dni na zaposlenega
Najvišja v regiji

HRUPNO OKOLJE
40,8 %
Najvišji delež v Sloveniji

STANJE PREHRANJENOSTI OSNOVNOŠOLSKIH OTROK
29,7 %
prekomerno prehranjenih
Najvišji delež v regiji

TELESNI FITNES OSNOVNOŠOLSKIH OTROK
NAJNIŽJA
gibalna učinkovitost
v regiji

ODZIVNOST V PROGRAMU SVIT
Svit
57,3 %
Najnižja v regiji

PREGLEDANOST V PROGRAMU ZORA
Zora
67,9 %

PRECEPLJENOST PROTI OKUŽBAM S HPV
38,7 %

BOLEZNI NEPOSREDNO PRIPISLJIVE ALKOHOLU
2,3
hospitalizacij na 1.000 prebivalcev 15 let in več

SRČNA KAP
3,2
hospitalizacij na 1.000 prebivalcev 35-74 let
Najvišja stopnja v regiji

NOVI PRIMERI RAKA PLJUČ
98
na 100.000 prebivalcev
Najvišja stopnja v regiji

UMRLJIVOST PO STALNEM BIVALIŠČU
1.029
smrti na 100.000 prebivalcev
2. najvišja v regiji

UMRLJIVOST ZARADI RAKA PLJUČ
56
smrti na 100.000 prebivalcev 0-74 let
Najvišja v regiji

STARANJE PREBIVALSTVA

PREBIVALCI nad 80 let
5,1 % ⬆
3. najnižji delež v regiji

NEUGODEN TREND

KLOPNI MENINGOENCEFALITIS ⬆

UMRLJIVOST ZARADI SAMOMORA ⬆
3. najvišja stopnja v regiji

PODROČJA ZA AKTIVNEJŠI PRISTOP

- **Skrb za zdravje delavcev** (in zniževanje bolniške odsotnosti)
- **Zmanjševanje hrupa z ustreznim načrtovanjem prostora in ukrepi za varstvo pred hrupom**
- **Spodbujanje zdravega prehranjevanja** in **sistematično delo za boljšo gibalno učinkovitost otrok**
- **Ozaveščanje o tveganjih, povezanih s pitjem alkohola, in zmanjševanju pitja**
- **Cepljenje proti okužbam s HPV in klopnemu meningoencefalitisu**
- **Vključevanje v preventivne programe za preprečevanje in zgodnje odkrivanje kroničnih bolezni in skrb za duševno zdravje**
- **Ozaveščanje o preprečevanju in zgodnjem odkrivanju raka, zlasti raka pljuč ter povečanje pregledanosti v programih Svit in ZORA**

Legenda: zelena puščica – ugoden trend
rdeča puščica – neugoden trend
modra puščica – želenega gibanja kazalnika ni mogoče enoznačno določiti

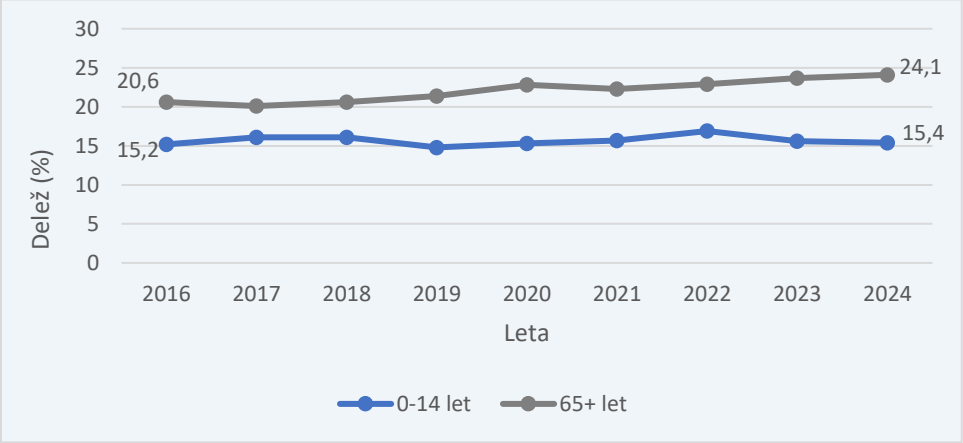
Vir: Zdravje v občini
https://obcine.nijz.si

OBČINA JEZERSKO

Osnovni oris občine

Občina Jezersko je del gorenjske statistične regije in spada v UE Kranj. Meri 69 km^2 in se po površini med 18. gorenjskimi občinami uvršča na 14. mesto. Sredi leta 2024 je imela občina 668 prebivalcev (335 moških in 333 žensk) in je bila po številu prebivalcev najmanjša med gorenjskimi občinami. Glavna gospodarska dejavnost v občini je turizem, pomembna pa sta tudi gozdarstvo in živinoreja. Tega leta je bila občina na osnovi novega vrednotenja razvitosti med gorenjskimi občinami na devetem mestu.

Na kvadratnem kilometru površine občine je živelo povprečno 10 prebivalcev. Gostota poseljenosti je bila pod slovenskim (105) in gorenjskim povprečjem (98) in najnižja v regiji.
Število živorojenih je bilo večje od števila umrlih, v občino se je priselilo več oseb kot se jih je izselilo. Naravni in selitveni prirast sta bila pozitivna, prirast prebivalstva pa največji v regiji. Povprečna starost občanov je bila s 44,7 leti malo višja od slovenskega (44,3 leta) in gorenjskega (43,9 let) povprečja. Na 100 oseb, starih 0–14 let, je prebivalo 156 oseb, starih 65 let ali več, kar je predstavljalo indeks staranja 156. Povprečna starost prebivalcev te občine se povečuje hitreje od slovenskega (indeks 150) in gorenjskega (indeks 143) povprečja.
Gibanje deleža mlajših in starejših prebivalcev v obdobju 2016–2024 je prikazano na sliki 18.

Slika 18: Prebivalci, stari 0–14 let in več kot 65 let v občini Jezersko, 2016–2024
Vir: SURS, Stat.si

V občini je delovala enota vrtca iz Preddvora. V dveh skupinah je bilo v vrtcu cca. 30 otrok. Od vseh otrok v občini, starih 1–5 let, jih je bilo 79 % vključenih v vrtec, kar je manj od slovenskega povprečja (83 %). V tamkajšnji podružnični osnovni šoli se je v šolskem letu 2024/25 izobraževalo 37 učencev od prvega do vključno petega razreda. Od 6. do 9. razreda učenci obiskujejo matično šolo v Preddvoru. Različne srednje šole je v tem šolskem letu obiskovalo 20 dijakov. Med 1.000 občani je bilo 29 študentov in 6 novih diplomantov, kar je manj od državnega povprečja (39 študentov in 8 novih diplomantov na 1.000 prebivalcev).

Vir: Povzeto po SURS, Slovenske statistične regije in občine v številkah – Gorenjska statistična regija

Zdravstveno varstvo na primarni ravni v občini

V občini deluje SA Jezersko, ki je del primarne zdravstvene mreže in del ZD Kranj. Prebivalcem je družinski zdravnik na razpolago dvakrat tedensko. Pediatri in ginekologi so v ZD Kranj, prav tako CKZ, ki deluje v

okviru kranjskega ZD in izvaja preventivne dejavnosti tudi za prebivalce Jezerskega. ZD Kranj je 30 km oddaljen od Jezerskega.

Viri: ZZZS (a, b); NIJZ, RIZDDZ; OZG

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in nekaterih dejavnikov, ki vplivajo nanj

(podatki za leto 2024 oziroma večletna povprečja do leta 2024)

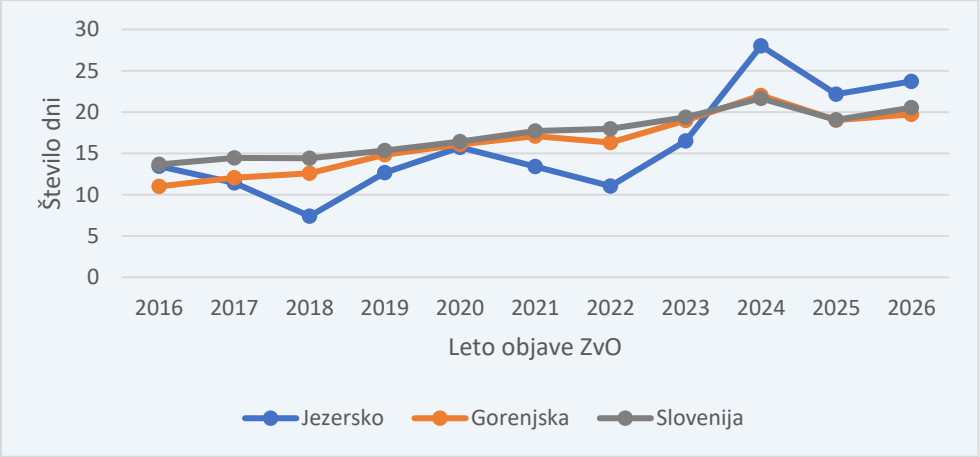
Občina se je v **13 od 41 spremljanih kazalnikov ZvO razlikovala od povprečja preostale Slovenije.**

Ugodnejše stanje je imela v devetih kazalnikih, ki so:

- **prirast prebivalstva** 26,9 ‰ (Slovenija 3,3 ‰), ki je bil najvišji v regiji;
- **odrasli z največ osnovnošolsko izobrazbo** 7,8 % (Slovenija 11,8 %), njihov delež je padal;
- **prekomerna prehranjenost otrok** 18,2[8] % (Slovenija 24,2 %), katerih delež je padal;
- **odzivnost v Program Svit** 77,3 % (Slovenija 64,9 %), ki je rasla;
- **astma pri otrocih in mladostnikih** (0–19 let) 0 na 1.000 prebivalcev te starosti (Slovenija 0,4 na 1.000 prebivalcev te starosti);
- **novi primeri raka debelega črevesa in danke** 0 na 100.000 prebivalcev (Slovenija 59 na 100.000 prebivalcev);
- **umrljivost zaradi vseh vrst raka** (0–74 let) 0 na 100.000 prebivalcev te starosti (Slovenija 141 na 100.000 prebivalcev te starosti);
- **umrljivost zaradi raka pljuč** (0–74 let) 0 na 100.000 prebivalcev te starosti (Slovenija 34 na 100.000 prebivalcev te starosti);
- **umrljivost zaradi samomora** 0 na 100.000 prebivalcev (Slovenija 18 na 100.000 prebivalcev).

Slabše stanje je kazala za tri opazovane kazalnike in sicer:

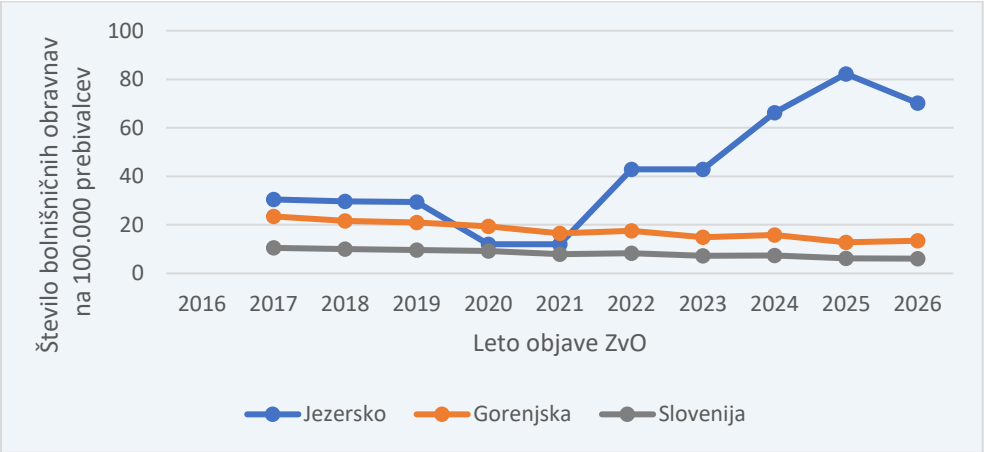
- **umivanje zob** 62,2 % (Slovenija 68,7 %), z najnižjim deležem v regiji;
- **bolniška odsotnost** 23,7 dni (Slovenija 20,5 dni), ki je bila druga najvišja v regiji in je rasla (slika 19);
- **KME** 70,2 bolnišničnih obravnav na 100.000 prebivalcev (Slovenija 6,1 na 100.000 prebivalcev), z najvišjo stopnjo v regiji in tretjo najvišjo stopnjo v Sloveniji in je rasla (slika 20).

Slika 19: Bolniška odsotnost v občini Jezersko, na Gorenjskem in v Sloveniji

Vir: NIJZ, ZvO, publikacije, izdane v obdobju 2016–2026

[8] podatek je pripisan od občine Preddvor, ker je v občini samo podružnična šola

Slika 20: Klopni meningoencefalitis v občini Jezersko, na Gorenjskem in v Sloveniji
Vir: NIJZ, ZvO, publikacije, izdane v obdobju 2016–2026

Občina **je odstopala še v enem kazalniku, katerega rezultat pa je težje interpretirati:**

- **prejemniki zdravil zaradi duševnih motenj** 11,5 na 100 prebivalcev (Slovenija 14,5 na 100 prebivalcev), s tretjim najnižjim deležem v regiji, ki je padal.

Za 18 kazalnikov (poškodovani v transportnih nezgodah, prometne nezgode z alkoholiziranimi povzročitelji, precepljenost proti okužbam s HPV, precepljenost proti pnevmokokom, precepljenost proti OMR, precepljenost proti DTP-Hib-IPV-hepB, bolezni, neposredno pripisljive alkoholu, prejemniki zdravil zaradi sladkorne bolezni, zaradi povišanega krvnega tlaka in proti strjevanju krvi, srčna kap, možganska kap, novi primeri raka, novi primeri raka pljuč, novi primeri raka dojke, zlomi kolka pri starejših prebivalcih, pomoč na domu, umrljivost po stalnem bivališču in umrljivost zaradi bolezni srca in ožilja) zaradi majhnega števila primerov v opazovani populaciji **vrednosti opazovanih pojavov niso zanesljive.**

Vir: NIJZ, ZvO 2026

Usmeritve za varovanje, ohranjanje in izboljševanje zdravja prebivalcev v občini

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in izbranih dejavnikov, ki vplivajo nanj, izpostavlja področja, ki zahtevajo večjo pozornost na ravni posameznika in lokalne skupnosti. **Lokalna skupnost lahko s svojimi politikami, programi in dejavnostmi spodbuja zdrav življenjski slog, preprečuje bolezni, podpira ranljive skupine ter ustvarja pogoje za boljše zdravje in kakovost življenja prebivalcev.** Pri tem je pomembno tudi upoštevanje širših družbenih usmeritev na področju ukrepov za varovanje in krepitev zdravja.
Poleg **splošnih ukrepov promocije zdravja** je v občini, glede na ocenjeno stanje, **posebno pozornost potrebno nameniti tudi naslednjim področjem:**

- **ozaveščanju** odraslih o pomenu skrbi **za redno ustno higieno** za **preprečevanje bolezni zob in dlesni;**
- **skrbi za zdravje delavcev** (in zniževanju bolniške odsotnosti);
- spodbujanju **cepljenja proti** okužbam s **KME**.

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje
OE Kranj

KAZALNIKI ZDRAVJA V OBČINI JEZERSKO 2026 S TRENDI

Zdravje v občini

BOLJŠI KOT V SLOVENIJI

PRIRAST PREBIVALSTVA

26,9 ‰

Najvišji v regiji

IZOBRAZBA ODRASLIH
(25–64 let)

7,8 % ⬇

z največ osnovnošolsko izobrazbo

STANJE PREHRANJENOSTI OSNOVNOŠOLSKIH OTROK

18,2 % ⬇

prekomerno prehranjenih

ODZIVNOST V PROGRAMU SVIT

Svit

77,3 % ⬆

ASTMA PRI OTROCIH IN MLADOSTNIKIH

0

hospitalizacij na 1.000 prebivalcev do 19 let

NOVI PRIMERI RAKA DEBELEGA ČREVESA IN DANKE

0

na 100.000 prebivalcev

UMRLJIVOST ZARADI VSEH VRST RAKA

0

smrti na 100.000 prebivalcev 0-74 let

UMRLJIVOST ZARADI RAKA PLJUČ

0

smrti na 100.000 prebivalcev 0-74 let

UMRLJIVOST ZARADI SAMOMORA

0

smrti na 100.000 prebivalcev

SLABŠI KOT V SLOVENIJI

UMIVANJE ZOB
(25–74 let)

62,2 %

Najnižji delež v regiji

BOLNIŠKA ODSOTNOST

23,7 ⬆

izgubljenih koledarskih dni na zaposlenega

2. najvišja v regiji

KLOPNI MENINGOENCEFALITIS

70,2 ⬆

hospitalizacij na 100.000 prebivalcev

Najvišja stopnja v regiji in **tretja najvišja** v Sloveniji

PODROČJA ZA AKTIVNEJŠI PRISTOP

- **Ozaveščanje odraslih o pomenu rednega umivanja zob in ustne higiene**
- **Skrb za zdravje delavcev** (in zniževanje bolniške odsotnosti)
- **Cepljenje proti klopnemu meningoencefalitisu**

Legenda: zelena puščica – ugoden trend
rdeča puščica – neugoden trend
modra puščica – želenega gibanja kazalnika ni mogoče enoznačno določiti

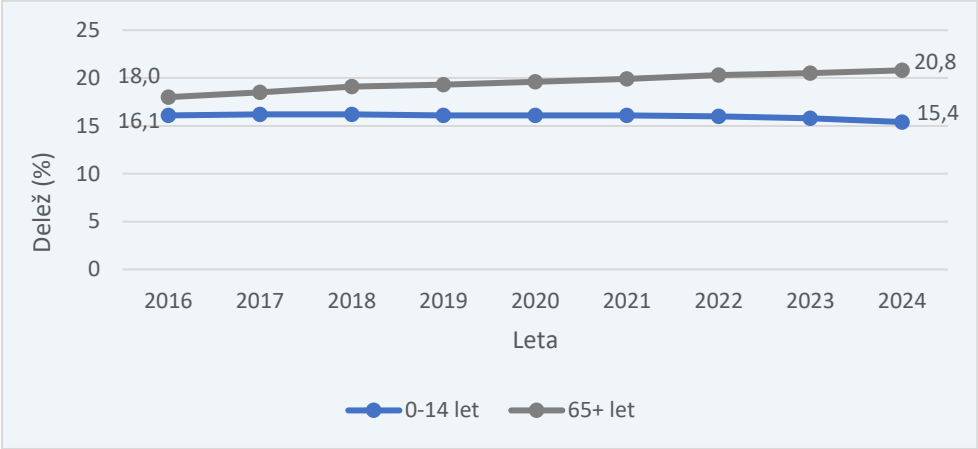
Vir: Zdravje v občini
https://obcine.nijz.si

MESTNA OBČINA KRANJ

Osnovni oris občine

Mestna občina Kranj je del gorenjske statistične regije in spada v UE Kranj. Meri 151 km^2 in se po površini med 18. gorenjskimi občinami uvršča na šesto mesto. Sredi leta 2024 je imela občina 57.218 prebivalcev (28.753 moških in 28.465 žensk) in se je po številu prebivalcev med gorenjskimi občinami uvrstila na prvo mesto, v Sloveniji pa na tretje. Glavna gospodarska dejavnost v občini je industrija, predvsem elektro, strojna in živilska. Tega leta je bila občina na osnovi novega vrednotenja razvitosti med gorenjskimi občinami na 12. mestu.

Na kvadratnem kilometru površine občine je živelo povprečno 379 prebivalcev. Gostota poseljenosti je bila nad slovenskim (105) in gorenjskim povprečjem (98) ter najvišja v regiji.
Število živorojenih je bilo manjše od števila umrlih, v občino se je priselilo več oseb kot se jih je izselilo. Naravni prirast je bil negativen, selitveni pozitiven, njun seštevek pa pozitiven. Povprečna starost občanov je bila s 43,5 leti nižja od slovenskega (44,3 leta) in malo od gorenjskega (43,9 let) povprečja. Na 100 oseb, starih 0–14 let, je prebivalo 135 oseb, starih 65 let ali več, kar je predstavljalo indeks staranja 135. Povprečna starost prebivalcev te občine se povečuje počasneje od slovenskega (indeks 150) in gorenjskega (indeks 143) povprečja.
Gibanje deleža mlajših in starejših prebivalcev v obdobju 2016–2024 je prikazano na sliki 21.

Slika 21: Prebivalci, stari 0–14 let in več kot 65 let v Mestni občini Jesenice, 2016–2024
Vir: SURS, Stat.si

V občini je delovalo 31 vrtcev, obiskovalo pa jih je 2.176 otrok. Od vseh otrok v občini, starih 1–5 let, jih je bilo 81 % vključenih v vrtec, kar je manj od slovenskega povprečja (83 %). V tamkajšnjih osnovnih šolah se je v šolskem letu 2024/25 izobraževalo 5.570 učencev. Različne srednje šole je v tem šolskem letu obiskovalo 2.290 dijakov. Med 1.000 občani je bilo 35 študentov, kar je manj od državnega povprečja in 8 novih diplomantov, kar je tudi državno povprečje (39 študentov in 8 novih diplomantov na 1.000 prebivalcev).

Vir: Povzeto po SURS, Slovenske statistične regije in občine v številkah – Gorenjska statistična regija

Zdravstveno varstvo na primarni ravni v občini

V občini deluje ZD Kranj. Zdravstveno varstvo na primarni ravni so prebivalcem v letu 2024 (1.7.) v občini nudili družinski zdravniki, zaposleni v ZD Kranj, in koncesijska ambulanta družinske medicine. 25 zdravnikov družinske medicine je bilo zaposlenih na matični lokaciji ZD Kranj, trije so opravljali prakso v

SA v Stražišču, ter po eden na Golniku in v Iskri. Njihov obseg dela je bil zaradi različnih vrst zaposlitve nekaj nižji, odgovarjal je polni zaposlitvi 27,5 zdravnikov. Koncesijska ambulanta je zaposlovala dva specialista družinske medicine, pogodba z ZZZS pa je bila sklenjena za 1,8 specialistov. V ZD Kranj je bilo na področju pediatrije in šolske medicine zaposlenih 13 pediatrov oz. šolskih zdravnikov. Ginekološko zdravstveno varstvo pa je bilo tega leta organizirano v obsegu polne zaposlitve 5,8 ginekologov, izvajali pa so ga štirje ginekologi v ZD Kranj (v obsegu polne zaposlitve 2,3 ginekologov), koncesijska ginekološka ambulanta (v obsegu 0,5 polne zaposlitve) in osem ginekologov iz BGP Kranj v obsegu 3,0 polne zaposlitve. V ZD Kranj je deloval tudi CKZ, ki je s svojo preventivno dejavnostjo skrbel za prebivalce Mestne občine Kranj, pa tudi okoliških občin UE Kranj (Cerklje na Gorenjskem, Šenčur, Preddvor, Jezersko, Naklo).

Viri: ZZZS (a, b); NIJZ, RIZDDZ; OZG

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in nekaterih dejavnikov, ki vplivajo nanj

(podatki za leto 2024 oziroma večletna povprečja do leta 2024)

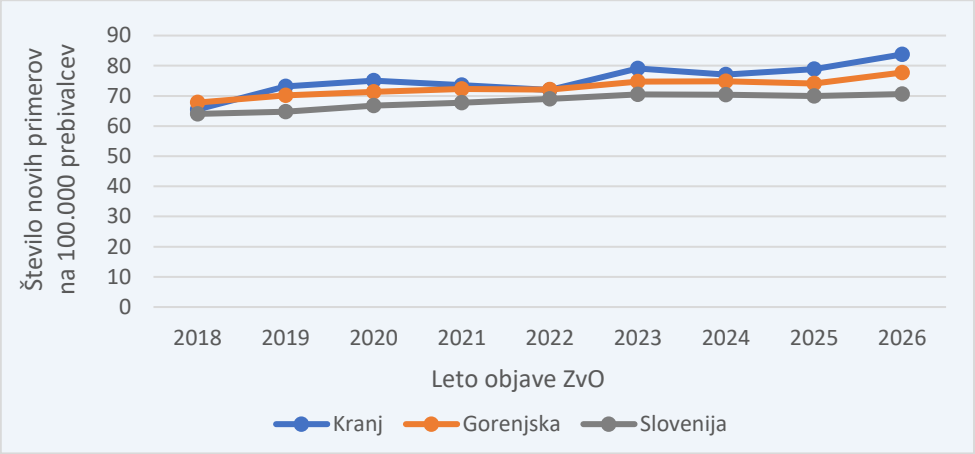
Občina se je **v 20 od 41 spremljanih kazalnikov ZvO razlikovala od povprečja preostale Slovenije.**

Ugodnejše stanje je imela v devetih kazalnikih, ki so:

- **prirast prebivalstva** 4,3 ‰ (Slovenija 3,3 ‰);
- **stopnja delovne aktivnosti** 70,0 % (Slovenija 68,6 %), ki je rasla;
- **prekomerna prehranjenost otrok** 21,1 % (Slovenija 24,2 %);
- **prometne nezgode z alkoholiziranimi povzročitelji** 6,9 % (Slovenija 8,2 %);
- **umivanje zob** 75,3 % (Slovenija 68,7 %), z najvišjim deležem v regiji;
- **odzivnost v Program Svit** 66,3 % (Slovenija 64,9 %), ki je rasla;
- **bolniška odsotnost** 19,0 dni (Slovenija 20,5 dni), ki je rasla;
- **možganska kap** (35–84 let) 1,7 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev te starosti (Slovenija 2,2 na 1.000 prebivalcev te starosti), katerih stopnja je padala;
- **umrljivost po stalnem bivališču** 842 na 100.000 prebivalcev (Slovenija 913 na 100.000 prebivalcev), ki je rasla.

Slabše stanje je kazala za devet opazovanih kazalnikov in sicer:

- **odrasli z največ osnovnošolsko izobrazbo** 13,4 % (Slovenija 11,8 %), s tretjim najvišjim deležem v regiji, ki je padal;
- **poškodovani v transportnih nezgodah** 1,3 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev (Slovenija 1,0 na 1.000 prebivalcev), katerih stopnja je padala;
- **uporabniki marihuane** 25,2 % (Slovenija 22,0 %), s tretjim najvišjim deležem v regiji;
- **presejanost v Programu ZORA** 68,3 % (Slovenija 72,5 %);
- **precepljenost proti okužbam s HPV** 38,5 % (Slovenija 46,3 %);
- **bolezni, neposredno pripisljive alkoholu** (15 let in več) 1,8 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev (Slovenija 1,6 na 1.000 prebivalcev 15 let in več);
- **novi primeri raka pljuč** 84 na 100.000 prebivalcev (Slovenija 71 na 100.000 prebivalcev), ki so rasli (slika 22);
- **pomoč na domu** 1,1 % (Slovenija 1,8 %), z drugim najnižjim deležem uporabnikov v regiji;
- **KME** 11,7 bolnišničnih obravnav na 100.000 prebivalcev (Slovenija 6,1 na 100.000 prebivalcev), katerih stopnja je padala.

Slika 22: Novi primeri raka pljuč v občini Kranj, na Gorenjskem in v Sloveniji
Vir: NIJZ, ZvO, publikacije, izdane v obdobju 2018–2026

Občina je **odstopala še v dveh kazalnikih, katerih rezultate pa je težje interpretirati:**

- **prejemniki zdravil zaradi povišanega krvnega tlaka** 21,4 na 100 prebivalcev (Slovenija 22,5 na 100 prebivalcev), katerih delež je padal;
- **prejemniki zdravil zaradi duševnih motenj** 13,3 na 100 prebivalcev (Slovenija 14,5 na 100 prebivalcev), katerih delež je padal.

Kazalniki, po katerih občina sicer ni odstopala od povprečja preostale Slovenije, vendar so njihovi trendi v publikaciji 2026 glede na predhodne publikacije statistično značilni:

- **ugoden trend:**
  - **presejanost v Programu Dora,** ki je rasla;
  - **astma pri otrocih in mladostnikih** (0–19 let), ki je padala;
  - **srčna kap** (35–74 let), ki je padala;
  - **novi primeri raka debelega črevesa in danke,** ki so padali;
  - **zlomi kolka pri starejših prebivalcih** (65 let in več), ki so padali;
  - **umrljivost zaradi vseh vrst raka** (0–74 let), ki je padala;
  - **umrljivost zaradi pljučnega raka** (0–74 let), ki je padala;

- **neugoden trend:**
  - **novi primeri raka dojke** s trendom rasti.

Vir: NIJZ, ZvO 2026

Usmeritve za varovanje, ohranjanje in izboljševanje zdravja prebivalcev v občini

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in izbranih dejavnikov, ki vplivajo nanj, izpostavlja področja, ki zahtevajo večjo pozornost na ravni posameznika in lokalne skupnosti. **Lokalna skupnost lahko s svojimi politikami, programi in dejavnostmi spodbuja zdrav življenjski slog, preprečuje bolezni, podpira ranljive skupine ter ustvarja pogoje za boljše zdravje in kakovost življenja prebivalcev.** Pri tem je pomembno tudi upoštevanje širših družbenih usmeritev na področju ukrepov za varovanje in krepitev zdravja.
Poleg **splošnih ukrepov promocije zdravja** je v občini, glede na ocenjeno stanje, **posebno pozornost potrebno nameniti tudi naslednjim področjem:**

- **izboljšanju prometne varnosti** z ukrepi za preprečevanje prometnih nezgod ter spodbujanjem odgovornega ravnanja udeležencev v prometu, spoštovanja predpisov in ozaveščenosti o pomenu prometne varnosti;
- **ozaveščanju o tveganjih**, povezanih **z rabo marihuane,** ter **preprečevanje in zmanjševanje njene uporabe;**
- povečanju **pregledanosti v Programu ZORA;**
- spodbujanju **cepljenja proti** okužbam s **HPV in KME;**
- **ozaveščanju o tveganjih,** povezanih **s pitjem alkohola,** in **zmanjševanju pitja;**
- **ozaveščanju o** preprečevanju in **zgodnjem odkrivanju raka**, še zlasti raka pljuč in dojk;
- spodbujanju **aktivnega staranja** in izvajanju **pomoči na domu.**

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje
OE Kranj

KAZALNIKI ZDRAVJA V MESTNI OBČINI KRANJ 2026 S TRENDI

Zdravje v občini

BOLJŠI KOT V SLOVENIJI

PRIRAST PREBIVALSTVA **4,3 ‰**	**STOPNJA DELOVNE AKTIVNOSTI** (15–64 let) **70,0 %** ⬆	**STANJE PREHRANJENOSTI OSNOVNOŠOLSKIH OTROK** **21,1 %** prekomerno prehranjenih
PROMETNE NEZGODE Z ALKOHOLIZIRANIMI POVZROČITELJI **6,9 %**	**UMIVANJE ZOB** (25-74 let) **75,3 %** vsaj dvakrat dnevno v zadnjem letu **Najvišji** delež v regiji	**ODZIVNOST V PROGRAMU SVIT** Svit **66,3 %** ⬆
BOLNIŠKA ODSOTNOST **19,0** ⬆ izgubljenih koledarskih dni na zaposlenega	**MOŽGANSKA KAP** **1,7** ⬇ hospitalizacij na 1.000 prebivalcev 35-84 let	**UMRLJIVOST PO STALNEM BIVALIŠČU** **842** ⬆ smrti na 100.000 prebivalcev

SLABŠI KOT V SLOVENIJI

IZOBRAZBA ODRASLIH (25–64 let) **13,4 %** ⬇ z največ osnovnošolsko izobrazbo **3. najvišji** delež v regiji	**POŠKODOVANI V TRANSPORTNIH NEZGODAH** **1,3** ⬇ hospitalizacij na 1.000 prebivalcev	**UPORABNIKI MARIHUANE** (15 do 64 let) **25,2 %** **3. najvišji** delež v regiji
PRESEJANOST V PROGRAMU ZORA Zora **68,3 %**	**PRECEPLJENOST PROTI OKUŽBAM S HPV** **38,5 %**	**BOLEZNI NEPOSREDNO PRIPISLJIVE ALKOHOLU** **1,8** hospitalizacij na 1.000 prebivalcev 15 let in več
NOVI PRIMERI RAKA PLJUČ **84** ⬆ na 100.000 prebivalcev	**POMOČ NA DOMU** (65 let in več) **1,1 %** **2. najnižji** delež v regiji	**KLOPNI MENINGOENCEFALITIS** **11,7** ⬇ hospitalizacij na 100.000 prebivalcev

NEUGODEN TREND	**NOVI PRIMERI RAKA DOJKE** ⬆

PODROČJA ZA AKTIVNEJŠI PRISTOP

- Izboljšanje prometne varnosti
- Ozaveščanje o tveganjih, povezanih z rabo marihuane, in zmanjšanje njene uporabe
- Povečanje pregledanosti v Programu ZORA
- Cepljenje proti HPV in klopnemu meningoencefalitisu
- Ozaveščanje o tveganjih, povezanih s pitjem alkohola, in zmanjševanju pitja
- Ozaveščanje o preprečevanju in zgodnjem odkrivanju raka, še zlasti raka pljuč in dojk
- Spodbujanje aktivnega staranja in izvajanje pomoči na domu

Legenda: zelena puščica – ugoden trend
rdeča puščica – neugoden trend
modra puščica – želenega gibanja kazalnika ni mogoče enoznačno določiti

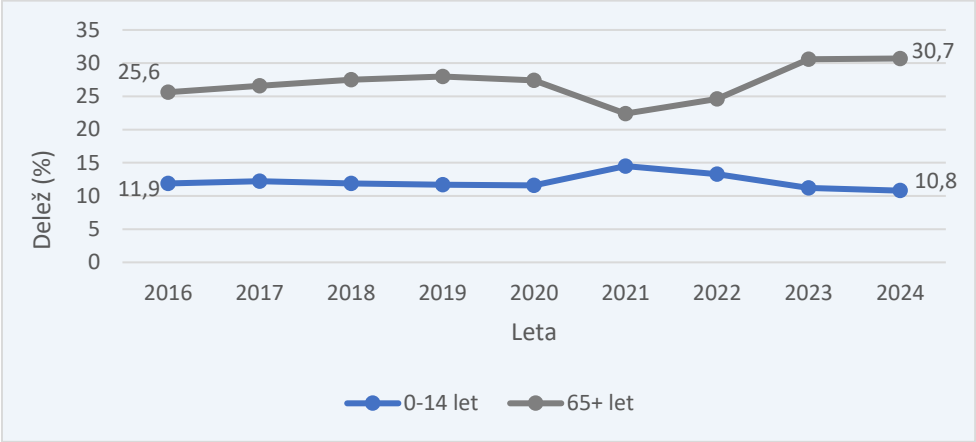
Vir: Zdravje v občini
https://obcine.nijz.si

OBČINA KRANJSKA GORA

Osnovni oris občine

Občina Kranjska Gora je del gorenjske statistične regije in spada v UE Jesenice. Meri 256 km^2 in je po površini druga največja gorenjska občina. Sredi leta 2024 je imela 5.189 prebivalcev (2.615 moških in 2.574 žensk) in se je po številu prebivalcev med gorenjskimi občinami uvrstila na 13. mesto. Glavna gospodarska dejavnost v občini je turizem. Tega leta je bila občina na osnovi novega vrednotenja po razvitosti med 18. gorenjskimi občinami na petem mestu.

Na kvadratnem kilometru površine občine je živelo povprečno 21 prebivalcev, kar predstavlja nižjo gostoto poseljenosti od slovenskega (105 prebivalcev na km^2) in gorenjskega (98 prebivalcev na km^2) povprečja.
Število živorojenih je bilo manjše od števila umrlih, iz občine pa se je izselilo manj oseb, kot se jih je priselilo. Naravni prirast je bil negativen, selitveni pozitiven, njun seštevek pa negativen.
Povprečna starost občanov je bila 49,8 leta in tako višja od slovenskega (44,3 leta) in gorenjskega (43,9 let) povprečja. Kranjskogorska občina je imela najvišjo povprečno starost v regiji in tudi najvišji indeks staranja (284): na 100 oseb, starih 0–14 let, je prebivalo 284 oseb, starih 65 let ali več. To pomeni, da se povprečna starost prebivalcev te občine povečuje hitreje od slovenskega (indeks 150) in gorenjskega (indeks 143) povprečja.
Gibanje deleža mlajših in starejših prebivalcev v obdobju 2016–2024 je prikazano na sliki 23.

Slika 23: Prebivalci, stari 0–14 let in več kot 65 let v občini Kranjska Gora, 2016–2024
Vir: SURS, Stat.si

V občini sta delovala 2 vrtca, obiskovalo pa ju je 172 otrok. Od vseh otrok v občini, starih 1–5 let, jih je bilo 92 % vključenih v vrtec, kar je več od povprečja v Sloveniji (83 %). V tamkajšnjih osnovnih šolah se je v šolskem letu 2024/25 izobraževalo približno 370 učencev. Različne srednje šole je obiskovalo okoli 180 dijakov. Med 1.000 občani je bilo 25 študentov in 5 novih diplomantov, kar je manj od državnega (39 študentov in 8 novih diplomantov) povprečja.

Vir: Povzeto po SURS, Slovenske statistične regije in občine v številkah – Gorenjska statistična regija

Zdravstveno varstvo na primarni ravni v občini

V občini Kranjska Gora je ZP Kranjska Gora, zdravstveno varstvo sta prebivalcem v letu 2024 (1.7.) nudili dve zdravnici družinske medicine, pediatrične in ginekološke ambulante v ZP ni bilo. V okviru ZD Jesenice

so bili Kranjskogorcem na voljo pediatri, ginekologi in dejavnost ZVC. ZP Kranjska gora je od ZD Jesenice oddaljena 22 km.

Viri: ZZZS (a, b); NIJZ, RIZDDZ; OZG

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in nekaterih dejavnikov, ki vplivajo nanj

(podatki za leto 2024 oziroma večletna povprečja do leta 2024)

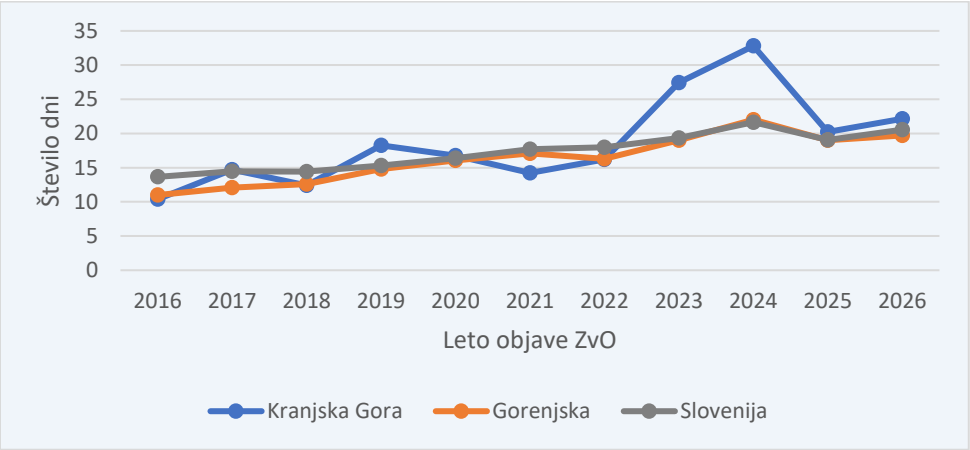
Občina se je v **16 od 41 spremljanih kazalnikov ZvO razlikovala od povprečja preostale Slovenije.**

Ugodnejše stanje je imela v osmih kazalnikih, ki so:

- **razvitost občine** 1,51 (Slovenija 1,00);
  - **odrasli z največ osnovnošolsko izobrazbo** 6,6 % (Slovenija 11,8 %), z drugim najnižjim deležem v regiji;
  - **telesni fitnes otrok** 60,2 (Slovenija 49,4), z drugo najvišjo gibalno učinkovitostjo otrok v regiji;
  - **prometne nezgode z alkoholiziranimi povzročitelji** 5,4 % (Slovenija 8,2 %), z najnižjim deležem v regiji in so padale;
  - **precepljenost proti okužbam s HPV** 66,7 % (Slovenija 46,3 %), ki je bila najvišja v regiji;
  - **bolezni, neposredno pripisljive alkoholu** (15 let in več) 0,9 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev te starosti (Slovenija 1,6 na 1.000 prebivalcev te starosti), z najnižjo stopnjo v regiji;
  - **možganska kap** (35–84 let) 1,4 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev te starosti (Slovenija 2,2 na 1.000 prebivalcev te starosti), z najnižjo stopnjo v regiji;
  - **pomoč na domu** 2,9 % (Slovenija 1,8 %), z drugim najvišjim deležem uporabnikov v regiji.

Slabše stanje je kazala za štiri kazalnike in sicer:

- **prirast prebivalstva** –5,4 ‰ (Slovenija 3,3 ‰), z drugim najvišjim upadom v regiji[9];
- **uporabniki marihuane** 27,0 % (Slovenija 22,0 %), z najvišjim deležem v regiji;
- **presejanost v Programu ZORA** 66,7 % (Slovenija 72,5 %);
- **bolniška odsotnost** 22,2 dni (Slovenija 20,5 dni), ki je rasla (slika 24).

Slika 24: Bolniška odsotnost v občini Kranjska Gora, na Gorenjskem in v Sloveniji

Vir: NIJZ, ZvO, publikacije, izdane v obdobju 2016–2026

[9] Ob prepovedi gibanja med občinami v 2020 se je precej prebivalcev odločilo za prijavo začasnega prebivališča v drugi občini. Veljavnost prijave tega prebivališča je potekla v 2022, kar statistično šteje kot selitev v občino stalnega prebivališča.

Občina je **odstopala še v štirih kazalnikih, katerih rezultate pa je težje interpretirati:**

- **starejše prebivalstvo** (nad 80 let) 8,7 % (Slovenija 5,9 %), z najvišjim deležem v regiji;
- **prejemniki zdravil zaradi sladkorne bolezni** 4,6 na 100 prebivalcev (Slovenija 5,5 na 100 prebivalcev);
- **prejemniki zdravil zaradi povišanega krvnega tlaka** 20,1 na 100 prebivalcev (Slovenija 22,5 na 100 prebivalcev);
- **prejemniki zdravil zaradi duševnih motenj** 13,2 na 100 prebivalcev (Slovenija 14,5 na 100 prebivalcev).

Za tri kazalnike (precepljenost proti OMR, precepljenost proti DTP-Hib-IPV-hepB, umrljivost zaradi raka pljuč) zaradi majhnega števila primerov v opazovani populaciji **vrednosti opazovanih pojavov niso zanesljive.**

Kazalniki, po katerih ni odstopala od povprečja preostale Slovenije, vendar so njihovi trendi v publikaciji 2026 glede na predhodne publikacije statistično značilni:

- **ugoden trend:**
  - **stopnja delovne aktivnosti**, ki je rasla;
  - **poškodovani v transportnih nezgodah**, katerih stopnja je padala (stopnja bolnišničnih obravnav je bila tretja najnižja v regiji);
  - **odzivnost v Program Svit**, ki je rasla;
  - **astma pri otrocih in mladostnikih** (0–19 let), ki je padala;
  - **novi primeri raka,** ki so padali (z najnižjo stopnjo v regiji);
  - **novi primeri raka dojke**, ki so padali;
  - primeri **KME,** ki so padali (stopnja obolevnosti je bila tretja najnižja v regiji);
  - **umrljivost zaradi bolezni srca in ožilja** (0–74 let), ki je padala;
  - **umrljivost zaradi vseh vrst raka** (0–74 let), ki je padala (bila je tretja najnižja v regiji).

- **neugoden trend:**
  - **prekomerna prehranjenost otrok**, ki je rasla (s tretjim najvišjim deležem v regiji);
  - **zlomi kolka pri starejših prebivalcih** (65 let in več), ki so rasli.

Vir: NIJZ, ZvO 2026

Usmeritve za varovanje, ohranjanje in izboljševanje zdravja prebivalcev v občini

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in izbranih dejavnikov, ki vplivajo nanj, izpostavlja področja, ki zahtevajo večjo pozornost na ravni posameznika in lokalne skupnosti. **Lokalna skupnost lahko s svojimi politikami, programi in dejavnostmi spodbuja zdrav življenjski slog, preprečuje bolezni, podpira ranljive skupine ter ustvarja pogoje za boljše zdravje in kakovost življenja prebivalcev.** Pri tem je pomembno tudi upoštevanje širših družbenih usmeritev na področju ukrepov za varovanje in krepitev zdravja.
Poleg **splošnih ukrepov promocije zdravja** je v občini, glede na ocenjeno stanje, **posebno pozornost potrebno nameniti tudi naslednjim področjem:**

- **ozaveščanju o tveganjih,** povezanih **z rabo marihuane,** ter **preprečevanje in zmanjševanje njene uporabe;**
- povečanju **pregledanosti v Programu ZORA;**
- **skrbi za zdravje delavcev** (in zniževanju bolniške odsotnosti);
- spodbujanju **zdravega prehranjevanja** pri otrocih;
- **preprečevanju padcev** pri starejših.

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje
OE Kranj

KAZALNIKI ZDRAVJA V OBČINI KRANJSKA GORA 2026 S TRENDI

Zdravje v občini

BOLJŠI KOT V SLOVENIJI

RAZVITOST OBČINE
1,51

IZOBRAZBA ODRASLIH (25–64 let)
6,6 %
z največ osnovnošolsko izobrazbo
2. najnižji delež v regiji

TELESNI FITNES OSNOVNOŠOLSKIH OTROK
VIŠJA
gibalna učinkovitost
2. najvišja v regiji

PROMETNE NEZGODE Z ALKOHOLIZIRANIMI POVZROČITELJI
5,4 % ⬇
Najnižji delež v regiji

BOLEZNI NEPOSREDNO PRIPISLJIVE ALKOHOLU
0,9
hospitalizacij na 1.000 prebivalcev 15 let in več
Najnižja stopnja v regiji

PRECEPLJENOST PROTI OKUŽBAM S HPV
66,7 %
Najvišja v regiji

MOŽGANSKA KAP
1,4
hospitalizacij na 1.000 prebivalcev 35-84 let
Najnižja stopnja v regiji

POMOČ NA DOMU
(65 let in več)
2,9 %
2. najvišja v regiji

SLABŠI KOT V SLOVENIJI

PRIRAST PREBIVALSTVA
-5,4 ‰
2. najvišji upad v regiji

UPORABNIKI MARIHUANE
(15-64 let)
27,0 %
Najvišji delež v regiji

PRESEJANOST V PROGRAMU ZORA
Zora
66,7 %

BOLNIŠKA ODSOTNOST
22,2 ⬆
izgubljenih koledarskih dni na zaposlenega

STARANJE PREBIVALSTVA

PREBIVALCI nad 80 let
8,7 %
Najvišji delež v regiji

NEUGODEN TREND

STANJE PREHRANJENOSTI OSNOVNOŠOLSKIH OTROK
⬆ prekomerno prehranjenih
3. najvišji delež v regiji

ZLOMI KOLKA PRI STAREJŠIH PREBIVALCIH
(65 let in več)
⬆

PODROČJA ZA AKTIVNEJŠI PRISTOP

- **Ozaveščanje o tveganjih, povezanih z rabo marihuane, in zmanjšanje njene uporabe**
- **Povečanje pregledanosti v Programu ZORA**
- **Skrb za zdravje delavcev** (in zniževanje bolniške odsotnosti)
- **Spodbujanje zdravega prehranjevanja pri otrocih**
- **Preprečevanje padcev pri starejših**

Legenda: zelena puščica – ugoden trend
rdeča puščica – neugoden trend
modra puščica – želenega gibanja kazalnika ni mogoče enoznačno določiti

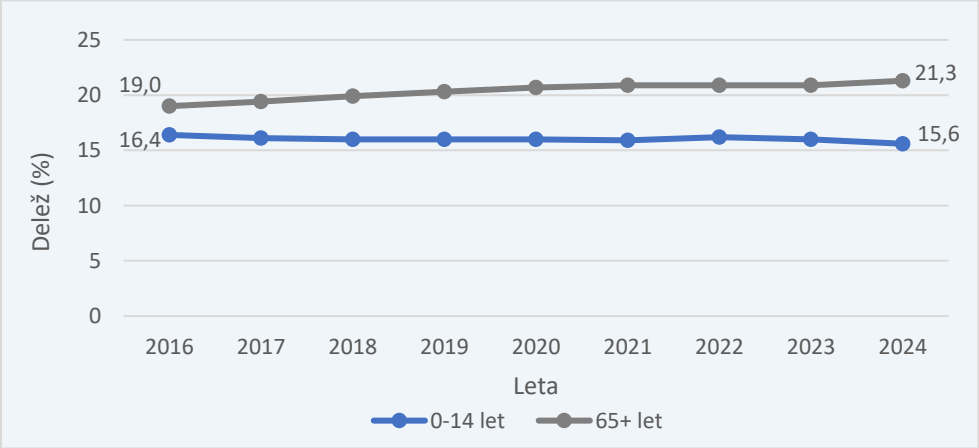
Vir: Zdravje v občini
https://obcine.nijz.si

OBČINA NAKLO

Osnovni oris občine

Občina Naklo je del gorenjske statistične regije in spada v UE Kranj. Meri 28 km^2 in je po površini najmanjša gorenjska občina. Sredi leta 2024 je imela občina 5.463 prebivalcev (2.738 moških in 2.725 žensk) in se je po številu prebivalcev med gorenjskimi občinami uvrstila na 11. mesto. Najpomembnejše gospodarske dejavnosti so povezane z logistiko, prometom, skladiščenjem in podjetništvom, pomembno pa je tudi intenzivno kmetijstvo. Tega leta je bila občina na osnovi novega vrednotenja razvitosti med 18. gorenjskimi občinami na četrtem mestu.

Na kvadratnem kilometru površine občine je živelo povprečno 194 prebivalcev, kar predstavlja večjo gostoto poseljenosti od slovenskega (105 prebivalcev na km^2) in gorenjskega (98 prebivalcev na km^2) povprečja.
Število živorojenih je bilo manjše od števila umrlih, iz občine pa se je izselilo manj oseb, kot se jih je priselilo. Naravni prirast je bil negativen, selitveni pozitiven, njun seštevek pa pozitiven.
Povprečna starost občanov je bila 43,5 let in tako malo nižja od slovenskega (44,3 leta)) in gorenjskega (43,9 let) povprečja. Občina Naklo je imela indeks staranja 137: na 100 oseb, starih 0–14 let, je prebivalo 137 oseb, starih 65 let ali več. To pomeni, da se povprečna starost prebivalcev te občine povečuje počasneje od slovenskega (indeks 150) in gorenjskega (indeks 143) povprečja.
Gibanje deleža mlajših in starejših prebivalcev v obdobju 2016–2024 je prikazano na sliki 25.

Slika 25: Prebivalci, stari 0–14 let in več kot 65 let v občini Naklo, 2016–2024
Vir: SURS, Stat.si

V občini sta delovala 2 vrtca, obiskovalo pa ju je 289 otrok. Od vseh otrok v občini, starih 1–5 let, jih je bilo 85 % vključenih v vrtec, kar je več od povprečja v Sloveniji (83 %). V tamkajšnji osnovni šoli se je v šolskem letu 2024/25 izobraževalo približno 750 učencev. Različne srednje šole je obiskovalo okoli 250 dijakov. Med 1.000 občani je bilo 41 študentov in 10 novih diplomantov, kar je več od državnega (39 študentov in 8 novih diplomantov) povprečja.

Vir: Povzeto po SURS, Slovenske statistične regije in občine v številkah – Gorenjska statistična regija

Zdravstveno varstvo na primarni ravni v občini

V občini Naklo je SA Naklo, kjer je zdravstveno varstvo na primarni ravni prebivalcem v letu 2024 (1.7.) nudila zdravnica družinske medicine, pediatrične in ginekološke ambulante pa v občini ni bilo. V okviru ZD Kranj so bili občanom Nakla na voljo pediatri, ginekologi in dejavnost CKZ.

Viri: ZZZS (a, b); NIJZ, RIZDDZ; OZG

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in nekaterih dejavnikov, ki vplivajo nanj

(podatki za leto 2024 oziroma večletna povprečja do leta 2024)

Občina se je v **14 od 41 spremljanih kazalnikov ZvO razlikovala od povprečja preostale Slovenije.**

Ugodnejše stanje je imela v sedmih kazalnikih, ki so:

- **razvitost občine** 1,52 (Slovenija 1,00);
- **odrasli z največ osnovnošolsko izobrazbo** 10,2 % (Slovenija 11,8 %);
- **stopnja delovne aktivnosti** 72,1 % (Slovenija 68,6 %), ki je rasla;
- **odzivnost v Program Svit** 72,2 % (Slovenija 64,9 %), ki je rasla;
- **presejanost v Programu DORA** 82,5 % (Slovenija 77,9 %), ki je rasla;
- **bolniška odsotnost** 18,8 dni (Slovenija 20,5 dni), ki je rasla;
- **možganska kap** (35–84 let) 1,4 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev te starosti (Slovenija 2,2 na 1.000 prebivalcev te starosti), z najnižjo stopnjo v regiji, ki je padala.

Slabše stanje je kazala za štiri kazalnike in sicer:

- **prirast prebivalstva** 1,1 ‰ (Slovenija 3,3 ‰);
- **poškodovani v transportnih nezgodah** 1,7 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev (Slovenija 1,0 na 1.000 prebivalcev);
- **uporabniki marihuane** 24,9 % (Slovenija 22,0 %);
- **precepljenost proti okužbam s HPV** 32,4 % (Slovenija 46,3 %), ki je bila tretja najnižja v regiji.

Občina je **odstopala še v treh kazalnikih, katerih rezultate pa je težje interpretirati:**

- **starejše prebivalstvo** (nad 80 let) 6,6 % (Slovenija 5,9 %), %), katerega delež je rasel;
- **prejemniki zdravil zaradi povišanega krvnega tlaka** 20,6 na 100 prebivalcev (Slovenija 22,5 na 100 prebivalcev), kateri delež je padal;
- **prejemniki zdravil zaradi duševnih motenj** 13,2 na 100 prebivalcev (Slovenija 14,5 na 100 prebivalcev).

Za kazalnik umrljivost zaradi raka pljuč zaradi majhnega števila primerov v opazovani populaciji **vrednost opazovanega pojava ni zanesljiva.**

Kazalniki, po katerih občina ni odstopala, vendar so njihovi trendi v publikaciji 2026 glede na predhodne publikacije statistično značilni:

- **ugoden trend:**
  - **prometne nezgode z alkoholiziranimi povzročitelji**, ki so padale;
  - **astma pri otrocih in mladostnikih** (0–19 let), ki je padala;
  - **bolezni, neposredno pripisljive alkoholu** (15 let in več), ki so padale;
  - primeri **KME,** ki so padali (stopnja obolevnosti je bila najnižja v regiji);
  - **umrljivost zaradi vseh vrst raka** (0–74 let), ki je padala (bila je druga najnižja v regiji);

- **neugoden trend:**
  - **novi primeri raka pljuč,** ki so rasli.

Vir: NIJZ, ZvO 2026

Usmeritve za varovanje, ohranjanje in izboljševanje zdravja prebivalcev v občini

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in izbranih dejavnikov, ki vplivajo nanj, izpostavlja področja, ki zahtevajo večjo pozornost na ravni posameznika in lokalne skupnosti. **Lokalna skupnost lahko s svojimi politikami, programi in dejavnostmi spodbuja zdrav življenjski slog, preprečuje bolezni, podpira ranljive skupine ter ustvarja pogoje za boljše zdravje in kakovost življenja prebivalcev.** Pri tem je pomembno tudi upoštevanje širših družbenih usmeritev na področju ukrepov za varovanje in krepitev zdravja.
Poleg **splošnih ukrepov promocije zdravja** je v občini, glede na ocenjeno stanje, **posebno pozornost potrebno nameniti tudi naslednjim področjem:**

- **izboljšanju prometne varnosti** z ukrepi za preprečevanje prometnih nezgod ter spodbujanjem odgovornega ravnanja udeležencev v prometu, spoštovanja predpisov in ozaveščenosti o pomenu prometne varnosti;
- **ozaveščanju o tveganjih,** povezanih **z rabo marihuane,** ter **preprečevanje in zmanjševanje njene uporabe;**
- spodbujanju **cepljenja proti** okužbam s **HPV;**
- **ozaveščanju o** preprečevanju in zgodnjem **odkrivanju raka,** še zlasti raka pljuč.

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje
OE Kranj

KAZALNIKI ZDRAVJA V OBČINI NAKLO 2026 S TRENDI

Zdravje v občini

BOLJŠI KOT V SLOVENIJI

RAZVITOST OBČINE
1,52

IZOBRAZBA ODRASLIH (25–64 let)
10,2 %
z največ osnovnošolsko izobrazbo

STOPNJA DELOVNE AKTIVNOSTI
(15–64 let)
72,1 % ⬆

ODZIVNOST V PROGRAMU SVIT
72,2 % ⬆

PRESEJANOST V PROGRAMU DORA
82,5 % ⬆

BOLNIŠKA ODSOTNOST
18,8 ⬆
izgubljenih koledarskih dni na zaposlenega

MOŽGANSKA KAP
1,4 ⬇
hospitalizacij na 1.000 prebivalcev 35-84 let
Najnižja stopnja v regiji

SLABŠI KOT V SLOVENIJI

PRIRAST PREBIVALSTVA
1,1 ‰

POŠKODOVANI V TRANSPORTNIH NEZGODAH
1,7
hospitalizacij na 1.000 prebivalcev

UPORABNIKI MARIHUANE
(15 do 64 let)
24,9 %

PRECEPLJENOST PROTI OKUŽBAM S HPV
32,4 %
3. najnižja v regiji

STARANJE PREBIVALSTVA

PREBIVALCI nad 80 let
6,6 % ⬆

NEUGODEN TREND

NOVI PRIMERI RAKA PLJUČ
⬆

PODROČJA ZA AKTIVNEJŠI PRISTOP

- Izboljšanje prometne varnosti
- Ozaveščanje o tveganjih, povezanih z rabo marihuane, in zmanjšanje njene uporabe
- Cepljenje proti okužbam s HPV
- Ozaveščanje o preprečevanju in zgodnjem odkrivanju raka, še zlasti raka pljuč

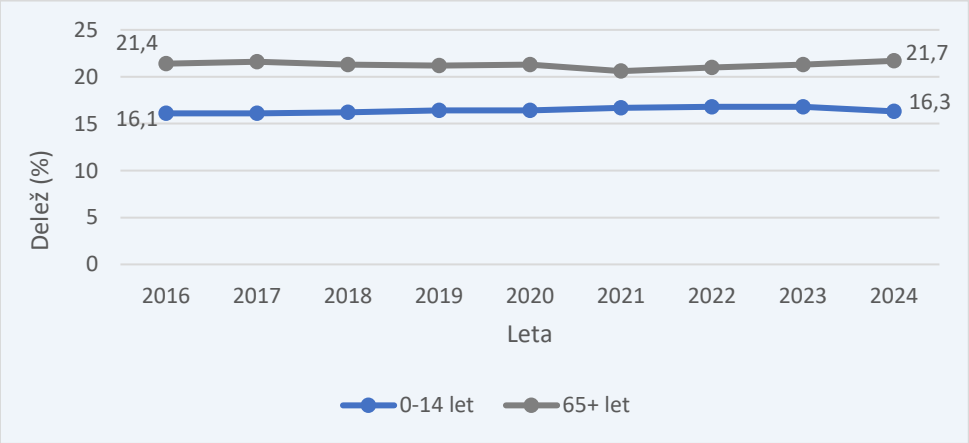
Legenda: zelena puščica – ugoden trend
rdeča puščica – neugoden trend
modra puščica – želenega gibanja kazalnika ni mogoče enoznačno določiti

Vir: Zdravje v občini
https://obcine.nijz.si

OBČINA PREDDVOR

Osnovni oris občine

Občina Preddvor je del gorenjske statistične regije in spada v UE Kranj. Meri 87 km^2 in se po površini med 18. gorenjskimi občinami uvršča na 10. mesto. Sredi leta 2024 je imela občina 3.922 prebivalcev (1.938 moških in 1.984 žensk) in se je po številu prebivalcev med gorenjskimi občinami uvrstila na 16. mesto. Glavni gospodarski dejavnosti v občini sta kmetijstvo in turizem, pri čemer so v kmetijstvu pomembni predvsem živinoreja, pridelava mleka in mesa ter gozdarstvo. Tega leta je bila občina na osnovi novega vrednotenja razvitosti med gorenjskimi občinami na drugem mestu.
Na kvadratnem kilometru površine občine je živelo povprečno 44 prebivalcev, kar predstavlja manjšo gostoto poseljenosti od slovenskega (105 prebivalcev na km^2) in gorenjskega (98 prebivalcev na km^2) povprečja.
Število živorojenih je bilo manjše od števila umrlih, iz občine pa se je izselilo manj oseb, kot se jih je priselilo. Naravni prirast je bil negativen, selitveni pozitiven, njun seštevek pa pozitiven.
Povprečna starost občanov je bila 43,6 let in tako malo nižja od slovenskega (44,3 leta)) in gorenjskega (43,9 let) povprečja. Občina Naklo je imela indeks staranja 133: na 100 oseb, starih 0–14 let, je prebivalo 133 oseb, starih 65 let ali več. To pomeni, da se povprečna starost prebivalcev te občine povečuje počasneje od slovenskega (indeks 150) in gorenjskega (indeks 143) povprečja.
Gibanje deleža mlajših in starejših prebivalcev v obdobju 2016–2024 je prikazano na sliki 26.

Slika 26: Prebivalci, stari 0–14 let in več kot 65 let v občini Preddvor, 2016–2024
Vir: SURS, Stat.si

V občini je deloval 1 vrtec, obiskovalo pa ga je 229 otrok. Od vseh otrok v občini, starih 1–5 let, jih je bilo 87 % vključenih v vrtec, kar je več od povprečja v Sloveniji (83 %). V tamkajšnji osnovni šoli se je v šolskem letu 2024/25 izobraževalo približno 420 učencev. Različne srednje šole je obiskovalo okoli 180 dijakov. Med 1.000 občani je bilo 43 študentov in 11 novih diplomantov, kar je več od državnega (39 študentov in 8 novih diplomantov) povprečja.

Vir: Povzeto po SURS, Slovenske statistične regije in občine v številkah – Gorenjska statistična regija

Zdravstveno varstvo na primarni ravni v občini

V občini Preddvor je SA Preddvor, kjer je zdravstveno varstvo na primarni ravni prebivalcem v letu 2024 (1.7.) nudila ena zdravnica družinske medicine, pediatrične in ginekološke ambulante pa v občini ni bilo. V okviru ZD Kranj so bili občanom Preddvora na voljo pediatri, ginekologi in dejavnost CKZ.

Viri: ZZZS (a, b); NIJZ, RIZDDZ; OZG

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in nekaterih dejavnikov, ki vplivajo nanj

(podatki za leto 2024 oziroma večletna povprečja do leta 2024)

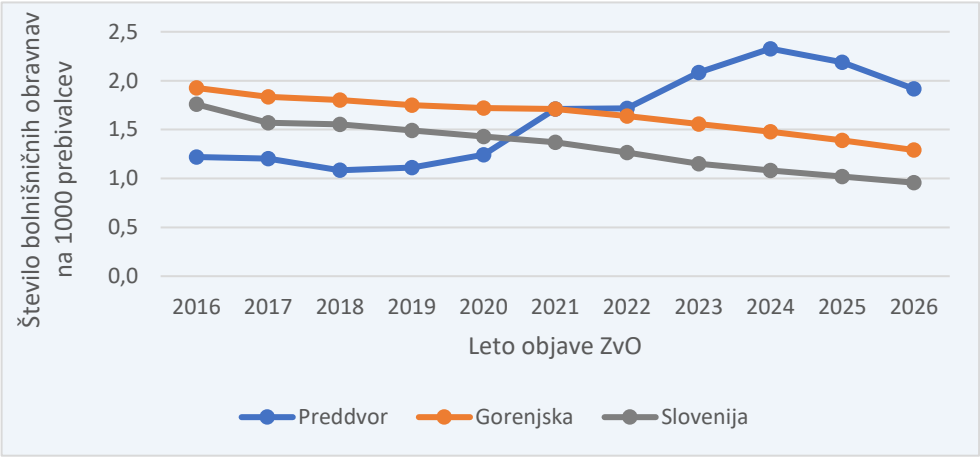
Občina se je v **17 od 41 spremljanih kazalnikov ZvO razlikovala od povprečja preostale Slovenije.**

Ugodnejše stanje je imela v desetih kazalnikih, ki so:

- **razvitost občine** 1,63 (Slovenija 1,00), ki je bila druga najvišja v regiji;
- **prirast prebivalstva** 17,1 ‰ (Slovenija 3,3 ‰), ki je bil drugi najvišji v regiji;
- **odrasli z največ osnovnošolsko izobrazbo** 9,1 % (Slovenija 11,8 %), katerih delež je padal;
- **stopnja delovne aktivnosti** 72,5 % (Slovenija 68,6 %), ki je rasla;
- **prekomerna prehranjenost otrok** 18,2 % (Slovenija 24,2 %), katerih delež je padal;
- **odzivnost v Program Svit** 73,7 % (Slovenija 64,9 %);
- **presejanost v Programu DORA** 84,7 % (Slovenija 77,9 %), ki je bila druga najvišja v regiji in je rasla;
- **bolniška odsotnost** 17,0 dni (Slovenija 20,5 dni), ki je bila druga najnižja v regiji in je rasla;
- **zlomi kolka pri starejših prebivalcih** (65 let in več) 3,2 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev te starosti (Slovenija 6,0 na 1.000 prebivalcev te starosti), z najnižjo stopnjo v regiji, ki je padala;
- **umrljivost zaradi raka pljuč** (0–74 let) 0 na 100.000 prebivalcev te starosti (Slovenija 34 na 100.000 prebivalcev te starosti).

Slabše stanje je kazala za dva opazovana kazalnika in sicer:

- **poškodovani v transportnih nezgodah** 1,9 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev (Slovenija 1,0 na 1.000 prebivalcev), z drugo najvišjo stopnjo v regiji in v Sloveniji, ki je rasla (slika 27);
- **KME** 33,1 bolnišničnih obravnav na 100.000 prebivalcev (Slovenija 6,1 na 100.000 prebivalcev), s tretjo najvišjo stopnjo v regiji, ki je padala.

Slika 27: Poškodovani v transportnih nezgodah v občini Preddvor, na Gorenjskem in v Sloveniji

Vir: NIJZ, ZvO, publikacije, izdane v obdobju 2016–2026

Občina je **odstopala še v petih kazalnikih, katerih rezultate pa je težje interpretirati:**

- **starejše prebivalstvo** (nad 80 let) 7,5 % (Slovenija 5,9 %), z drugim najvišjim deležem v regiji;
- **prejemniki zdravil zaradi sladkorne bolezni** 4,5 na 100 prebivalcev (Slovenija 5,5 na 100 prebivalcev), s tretjim najnižjim deležem v regiji;
- **prejemniki zdravil zaradi povišanega krvnega tlaka** 18,5 na 100 prebivalcev (Slovenija 22,5 na 100 prebivalcev), z najnižjim deležem v Sloveniji, ki je padal;

- **prejemniki zdravil proti strjevanju krvi** 10,3 na 100 prebivalcev (Slovenija 12,1 na 100 prebivalcev), z drugim najnižjim deležem v regiji;
- **prejemniki zdravil zaradi duševnih motenj** 10,9 na 100 prebivalcev (Slovenija 14,5 na 100 prebivalcev), z najnižjim deležem v regiji in 3. najnižjim deležem v Sloveniji, ki je padal.

Za dva kazalnika (novi primeri raka debelega črevesa in danke in umrljivost zaradi bolezni srca in ožilja) zaradi majhnega števila primerov v opazovani populaciji **vrednosti opazovanih pojavov niso zanesljive.**

Kazalniki, po katerih občina ni odstopala od povprečja preostale Slovenije, vendar so njihovi trendi v publikaciji 2026 glede na predhodne publikacije statistično značilni:

- **ugoden trend:**
  - **astma pri otrocih in mladostnikih** (0–19 let), ki je padala;
  - **novi primeri raka pljuč** s trendom padanja (z najnižjo stopnjo v regiji);
  - **pomoč na domu**, ki je rasla;
  - **umrljivost zaradi vseh vrst raka** (0–74 let), ki je padala;
  - **umrljivost zaradi samomora**, ki je padala (bila je tretja najnižja v regiji);

- **neugoden trend:**
  - **prometne nezgode z alkoholiziranimi povzročitelji**, ki so rasle (delež je bil drugi najnižji v regiji).

Vir: NIJZ, ZvO 2026

Usmeritve za varovanje, ohranjanje in izboljševanje zdravja prebivalcev v občini

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in izbranih dejavnikov, ki vplivajo nanj, izpostavlja področja, ki zahtevajo večjo pozornost na ravni posameznika in lokalne skupnosti. **Lokalna skupnost lahko s svojimi politikami, programi in dejavnostmi spodbuja zdrav življenjski slog, preprečuje bolezni, podpira ranljive skupine ter ustvarja pogoje za boljše zdravje in kakovost življenja prebivalcev.** Pri tem je pomembno tudi upoštevanje širših družbenih usmeritev na področju ukrepov za varovanje in krepitev zdravja.
Poleg **splošnih ukrepov promocije zdravja** je v občini, glede na ocenjeno stanje, **posebno pozornost potrebno nameniti tudi naslednjim področjem:**

- **izboljšanju prometne varnosti** z ukrepi za preprečevanje prometnih nezgod ter spodbujanjem odgovornega ravnanja udeležencev v prometu, spoštovanja predpisov in ozaveščenosti o pomenu prometne varnosti ter **zavedanju o nezdružljivosti pitja alkohola in sodelovanja v prometu**;
- spodbujanju **cepljenja proti** okužbam s **KME.**

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje
OE Kranj

KAZALNIKI ZDRAVJA V OBČINI PREDDVOR 2026 S TRENDI

Zdravje v občini

BOLJŠI KOT V SLOVENIJI

RAZVITOST OBČINE
1,63
2. najvišja v regiji

PRIRAST PREBIVALSTVA
17,1 ‰
2. najvišji v regiji

IZOBRAZBA ODRASLIH
(25–74 let)
9,1 % ⬇
z največ osnovnošolsko izobrazbo

STOPNJA DELOVNE AKTIVNOSTI
(15–64 let)
72,5 % ⬆

BOLNIŠKA ODSOTNOST
17,0 ⬆
izgubljenih koledarskih dni na zaposlenega
2. najnižja v regiji

STANJE PREHRANJENOSTI OSNOVNOŠOLSKIH OTROK
18,2 % ⬇
prekomerno prehranjenih

ODZIVNOST V PROGRAMU SVIT
Svit
73,7 %

PRESEJANOST V PROGRAMU DORA
DORA
84,7 % ⬆
2. najvišja v regiji

ZLOMI KOLKA PRI STAREJŠIH PREBIVALCIH
3,2 ⬇
hospitalizacij na 1.000 prebivalcev 65 let in več
Najnižja stopnja v regiji

UMRLJIVOST ZARADI RAKA PLJUČ
0
smrti na 100.000 prebivalcev 0-74 let

SLABŠI KOT V SLOVENIJI

POŠKODOVANI V TRANSPORTNIH NEZGODAH
1,9 ⬆
hospitalizacij na 1.000 prebivalcev
2. najvišja stopnja v regiji in Sloveniji

KLOPNI MENINGOENCEFALITIS
33,1 ⬇
hospitalizacij na 100.000 prebivalcev
3. najvišja stopnja v regiji

STARANJE PREBIVALSTVA

PREBIVALCI nad 80 let
7,5 %
2. najvišji delež v regiji

NEUGODEN TREND

PROMETNE NEZGODE Z ALKOHOLIZIRANIMI POVZROČITELJI ⬆
2. najnižji delež v regiji

PODROČJA ZA AKTIVNEJŠI PRISTOP

- Izboljšanje prometne varnosti
- Zavedanje o nezdružljivosti pitja alkohola in sodelovanja v prometu
- Cepljenje proti klopnemu meningoencefalitisu

Legenda: zelena puščica – ugoden trend
rdeča puščica – neugoden trend
modra puščica – želenega gibanja kazalnika ni mogoče enoznačno določiti

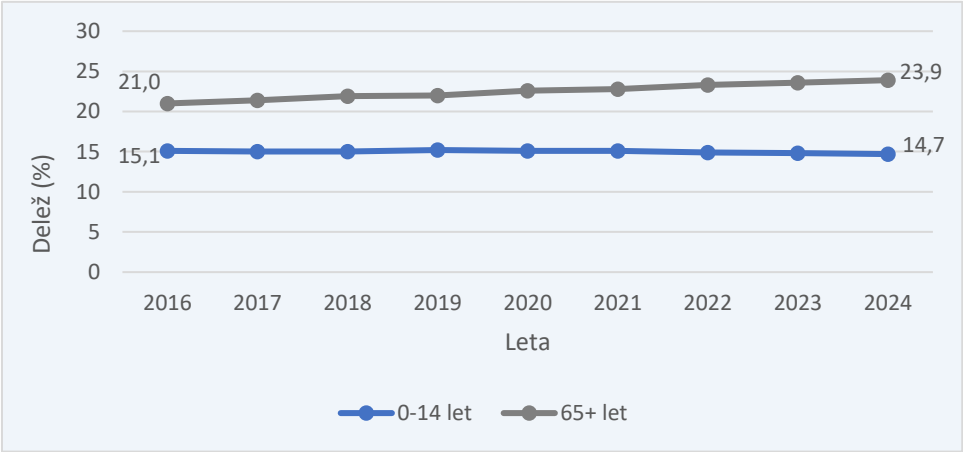
Vir: Zdravje v občini
https://obcine.nijz.si

OBČINA RADOVLJICA

Osnovni oris občine

Občina Radovljica je del gorenjske statistične regije in spada v UE Radovljica. Meri 119 km^2 in se po površini med 18. gorenjskimi občinami uvršča na osmo mesto. Sredi leta 2024 je imela občina 19.378 prebivalcev (9.555 moških in 9.823 žensk) in se je po številu prebivalcev med gorenjskimi občinami uvrstila na četrto mesto. Glavno gospodarsko dejavnost v občini predstavljajo storitve, predvsem obrt, trgovina in podjetništvo, pomemben je tudi turizem. Tega leta je bila občina na osnovi novega vrednotenja razvitosti med gorenjskimi občinami skupaj z Občino Žirovnica na desetem mestu.

Na kvadratnem kilometru površine občine je živelo povprečno 164 prebivalcev, kar predstavlja poseljenosti od slovenskega (105 prebivalcev na km^2) in gorenjskega (98 prebivalcev na km^2) povprečja.
Število živorojenih je bilo manjše od števila umrlih, iz občine pa se je izselilo manj oseb, kot se jih je priselilo. Naravni prirast je bil negativen, selitveni pozitiven, njun seštevek pa negativen.
Povprečna starost občanov je bila 45,2 leti in tako višja od slovenskega (44,3 leta)) in gorenjskega (43,9 let) povprečja. Občina je imela indeks staranja 163: na 100 oseb, starih 0–14 let, je prebivalo 163 oseb, starih 65 let ali več. To pomeni, da se povprečna starost prebivalcev te občine povečuje hitreje od slovenskega (indeks 150) in gorenjskega (indeks 143) povprečja.
Gibanje deleža mlajših in starejših prebivalcev v obdobju 2016–2024 je prikazano na sliki 28.

Slika 28: Prebivalci, stari 0–14 let in več kot 65 let v občini Radovljica, 2016–2024
Vir: SURS, Stat.si

V občini je delovalo 10 vrtcev, obiskovalo pa jih je 807 otrok. Od vseh otrok v občini, starih 1–5 let, jih je bilo 86 % vključenih v vrtec, kar je več od povprečja v Sloveniji (83 %). V tamkajšnji osnovni šoli se je v šolskem letu 2024/25 izobraževalo približno 1.780 učencev. Različne srednje šole je obiskovalo okoli 810 dijakov. Med 1.000 občani je bilo 33 študentov in 7 novih diplomantov, kar je manj od državnega povprečja (39 študentov in 8 novih diplomantov na 1000 prebivalcev).

Vir: Povzeto po SURS, Slovenske statistične regije in občine v številkah – Gorenjska statistična regija

Zdravstveno varstvo na primarni ravni v občini

V občini Radovljica je ZD, kjer je zdravstveno varstvo na primarni ravni odraslim prebivalcem v letu 2024 (1.7.) nudilo šest zdravnikov družinske medicine in specialistka medicine dela prometa in športa v okviru ZD (v obsegu polne zaposlitve 6,28 zdravnikov) in ena koncesionarka, specialistka družinske medicine. Ena od ambulant družinske medicine je delovala v Kropi. Za zdravstveno varstvo otrok in mladostnikov so

skrbeli trije pediatri. Ginekološko zdravstveno varstvo na primarni ravni je potekalo v sklopu SB Jesenice (obseg polne zaposlitve enega ginekologa). V okviru ZD je bila občanom na voljo tudi dejavnost CKZ.

Viri: ZZZS (a, b); NIJZ, RIZDDZ; OZG

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in nekaterih dejavnikov, ki vplivajo nanj

(podatki za leto 2024 oziroma večletna povprečja do leta 2024)

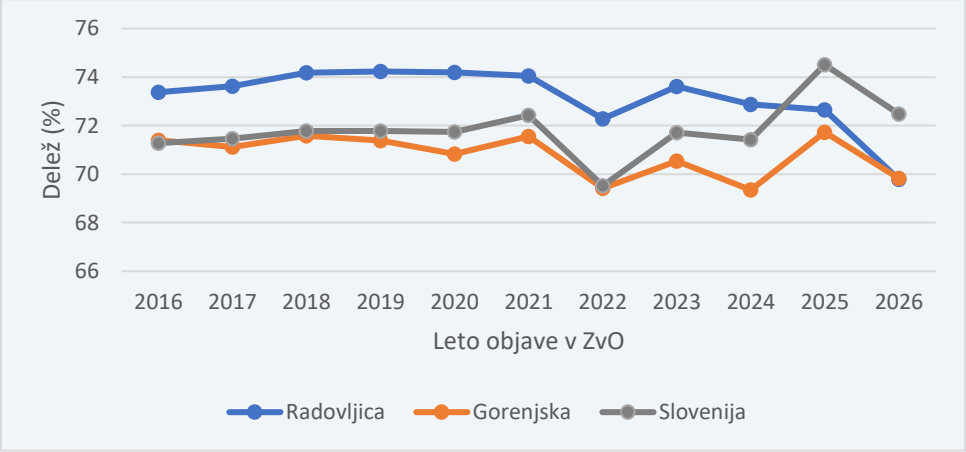
Občina se je v **14 od 41 spremljanih kazalnikov ZvO razlikovala od povprečja preostale Slovenije.**

Ugodnejše stanje je imela občina v šestih kazalnikih, ki so:

- **odrasli z največ osnovnošolsko izobrazbo** 8,8 % (Slovenija 11,8 %), katerih delež je padal;
- **stopnja delovne aktivnosti** 69,6 % (Slovenija 68,6 %), in je rasla;
- **prekomerna prehranjenost otrok** 19,1 % (Slovenija 24,2 %), katerih delež je padal;
- **umivanje zob** 69,2 % (Slovenija 68,7 %), z drugim najvišjim deležem v regiji;
- **precepljenost proti pnevmokokom** 65,4 % (Slovenija 55,2 %);
- **umrljivost po stalnem bivališču** 818 na 100.000 prebivalcev (Slovenija 913 na 100.000 prebivalcev).

Slabše stanje je kazala za štiri opazovane kazalnike in sicer:

- **prirast prebivalstva** –2,0 ‰ (Slovenija 3,3 ‰);
- **poškodovani v transportnih nezgodah** 1,2 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev (Slovenija 1,0 na 1.000 prebivalcev), katerih stopnja je padala;
- **presejanost v Programu ZORA** 69,8 % (Slovenija 72,5 %), ki je padala (slika 29);
- **precepljenost proti OMR** 81,1 % (Slovenija 86,9 %, druga najnižja v regiji.

Slika 29: Presejanost v Programu ZORA v občini Radovljica, na Gorenjskem in v Sloveniji

Vir: NIJZ, ZvO, publikacije, izdane v obdobju 2016–2026

Občina je **odstopala še v štirih kazalnikih, katere rezultate pa je težje interpretirati:**

- **starejše prebivalstvo** (nad 80 let) 7,3 % (Slovenija 5,9 %), s tretjim najvišjim deležem v regiji, ki je rasel;
- **prejemniki zdravil zaradi sladkorne bolezni** 4,6 na 100 prebivalcev (Slovenija 5,5 na 100 prebivalcev);

- **prejemniki zdravil zaradi povišanega krvnega tlaka** 19,4 na 100 prebivalcev (Slovenija 22,5 na 100 prebivalcev), katerih delež je padal;
- **prejemniki zdravil zaradi duševnih motenj** 13,0 na 100 prebivalcev (Slovenija 14,5 na 100 prebivalcev), katerih delež je padal.

Kazalniki, po katerih občina ni odstopala od povprečja preostale Slovenije, vendar so njihovi trendi v publikaciji 2026 glede na predhodne publikacije statistično značilni:

- **ugoden trend:**
  - **prometne nezgode z alkoholiziranimi povzročitelji**, ki so padale;
  - **astma pri otrocih in mladostnikih** (0–19 let), ki je padala;
  - **bolezni, neposredno pripisljive alkoholu** (15 let in več), ki so padale;
  - **srčna kap** (35–74 let), ki je padala;
  - **možganska kap** (35–84 let), ki je padala (druga najvišja stopnja v regiji);
  - **novi primeri raka debelega črevesa in danke,** ki so padali (tretja najnižja stopnja v regiji);
  - **zlomi kolka pri starejših prebivalcih** (65 let in več), ki so padali;
  - primeri **KME,** ki so padali;
  - **umrljivost zaradi bolezni srca in ožilja** (0–74 let), ki je padala;

- **neugoden trend:**
  - **bolniška odsotnost**, ki je rasla;
  - **novi primeri raka pljuč,** ki so rasli;
  - **novi primeri raka dojke**, ki so rasli;
  - **umrljivost zaradi pljučnega raka (0–74 let)**, ki je rasla;
  - **umrljivost zaradi samomora**, ki je je rasla.

Vir: NIJZ, ZvO 2026

Usmeritve za varovanje, ohranjanje in izboljševanje zdravja prebivalcev v občini

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in izbranih dejavnikov, ki vplivajo nanj, izpostavlja področja, ki zahtevajo večjo pozornost na ravni posameznika in lokalne skupnosti. **Lokalna skupnost lahko s svojimi politikami, programi in dejavnostmi spodbuja zdrav življenjski slog, preprečuje bolezni, podpira ranljive skupine ter ustvarja pogoje za boljše zdravje in kakovost življenja prebivalcev.** Pri tem je pomembno tudi upoštevanje širših družbenih usmeritev na področju ukrepov za varovanje in krepitev zdravja.
Poleg **splošnih ukrepov promocije zdravja** je v občini, glede na ocenjeno stanje, **posebno pozornost potrebno nameniti tudi naslednjim področjem:**

- **izboljšanju prometne varnosti** z ukrepi za preprečevanje prometnih nezgod ter spodbujanjem odgovornega ravnanja udeležencev v prometu, spoštovanja predpisov in ozaveščenosti o pomenu prometne varnosti;

- **ozaveščanju o** preprečevanju in **zgodnjem odkrivanju raka;**
- povečanju **pregledanosti v Programu ZORA;**
- spodbujanju **cepljenja proti** okužbam s **OMR;**
- **skrbi za zdravje delavcev** (in zniževanju bolniške odsotnosti);
- **skrbi za** ohranjanje in krepitev **duševnega zdravja** ter spodbujanje zgodnjega **iskanja pomoči** v primeru težav.

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje
OE Kranj

KAZALNIKI ZDRAVJA V OBČINI RADOVLJICA 2026 S TRENDI

Zdravje v občini

BOLJŠI KOT V SLOVENIJI

IZOBRAZBA ODRASLIH (25–64 let)
8,8 % ⬇
z največ osnovnošolsko izobrazbo

STOPNJA DELOVNE AKTIVNOSTI (15–64 let)
69,6 % ⬆

STANJE PREHRANJENOSTI OSNOVNOŠOLSKIH OTROK
19,1 % ⬇
prekomerno prehranjenih

UMIVANJE ZOB
69,2 %
2. najvišji delež v regiji

PRECEPLJENOST PROTI PNEVMOKOKOM
65,4 %

UMRLJIVOST PO STALNEM BIVALIŠČU
818
smrti na 100.000 prebivalcev

SLABŠI KOT V SLOVENIJI

PRIRAST PREBIVALSTVA
-2,0 ‰

POŠKODOVANI V TRANSPORTNIH NEZGODAH
1,2 ⬇
hospitalizacij na 1.000 prebivalcev

PRESEJANOST V PROGRAMU ZORA
Zora
69,8 % ⬇

PRECEPLJENOST PROTI OMR
81,1 %
2. najnižja v regiji

STARANJE PREBIVALSTVA

PREBIVALCI nad 80 let
7,3 % ⬆
3. najvišji delež v regiji

NEUGODEN TREND

BOLNIŠKA ODSOTNOST	NOVI PRIMERI RAKA PLJUČ	NOVI PRIMERI RAKA DOJKE
⬆	⬆	⬆

UMRLJIVOST ZARADI RAKA PLJUČ (0-74 let)	UMRLJIVOST ZARADI SAMOMORA
⬆	⬆

PODROČJA ZA AKTIVNEJŠI PRISTOP

- **Izboljšanje prometne varnosti**
- **Ozaveščanje o preprečevanju in zgodnjem odkrivanju raka ter povečanje pregledanosti v Programu ZORA**
- **Cepljenje proti OMR**
- **Skrb za zdravje delavcev** (in zniževanje bolniške odsotnosti)
- **Skrb za ohranjanje in krepitev duševnega zdravja ter spodbujanje zgodnjega iskanja pomoči v primeru težav**

Legenda: zelena puščica – ugoden trend
rdeča puščica – neugoden trend
modra puščica – želenega gibanja kazalnika ni mogoče enoznačno določiti

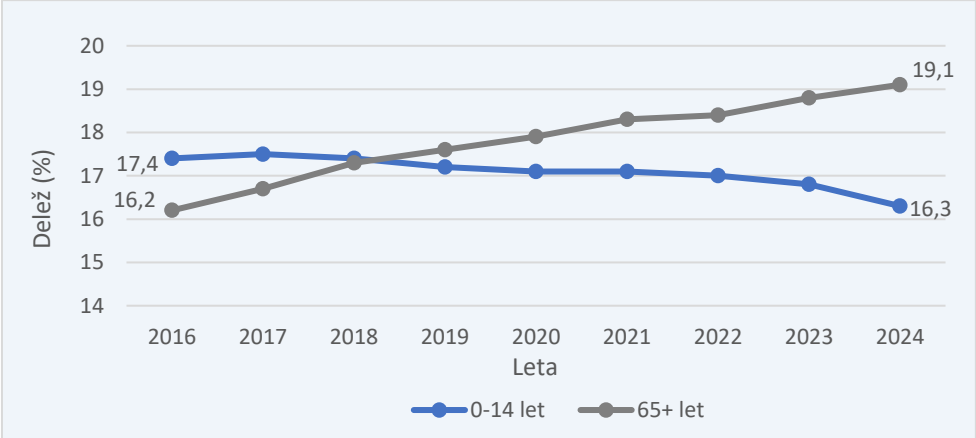
Vir: Zdravje v občini
https://obcine.nijz.si

OBČINA ŠENČUR

Osnovni oris občine

Občina Šenčur je del gorenjske statistične regije in spada v UE Kranj. Meri 40 km^2 in je po površini med 18. gorenjskimi občinami druga najmanjša. Sredi leta 2024 je imela občina 8.780 prebivalcev (4.402 moška in 4.378 žensk) in se je po številu prebivalcev med gorenjskimi občinami uvrstila na šesto mesto. Glavna gospodarska dejavnost v občini je kmetijstvo, pomembne pa so tudi obrt, industrija in storitve. Tega leta je bila občina na osnovi novega vrednotenja razvitosti skupaj s Kranjem med gorenjskimi občinami na 12. mestu.

Na kvadratnem kilometru površine občine je živelo povprečno 218 prebivalcev, kar predstavlja večjo gostoto poseljenosti od slovenskega (105 prebivalcev na km^2) in gorenjskega (98 prebivalcev na km^2) povprečja.
Število živorojenih je bilo večje od števila umrlih, iz občine pa se je izselilo manj oseb, kot se jih je priselilo. Naravni in selitveni prirast sta bila pozitivna, enako njun seštevek.
Povprečna starost občanov je bila 42,2 leti in tako nižja od slovenskega (44,3 leta)) in gorenjskega (43,9 let) povprečja ter tretja najnižja na Gorenjskem. Občina je imela indeks staranja 118: na 100 oseb, starih 0–14 let, je prebivalo 118 oseb, starih 65 let ali več. To pomeni, da se povprečna starost prebivalcev te občine povečuje počasneje od slovenskega (indeks 150) in gorenjskega (indeks 143) povprečja.
Gibanje deleža mlajših in starejših prebivalcev v obdobju 2016–2024 je prikazano na sliki 30.

Slika 30: Prebivalci, stari 0–14 let in več kot 65 let v občini Šenčur, 2016–2024
Vir: SURS, Stat.si

V občini so delovali 4 vrtci, obiskovalo pa jih je 349 otrok. Od vseh otrok v občini, starih 1–5 let, jih je bilo 84 % vključenih v vrtec, kar je odstotek več od povprečja v Sloveniji (83 %). V tamkajšnji osnovni šoli se je v šolskem letu 2024/25 izobraževalo približno 840 učencev. Različne srednje šole je obiskovalo okoli 410 dijakov. Med 1.000 občani je bilo 43 študentov in 9 novih diplomantov, kar je več od državnega (39 študentov in 8 novih diplomantov) povprečja.

Vir: Povzeto po SURS, Slovenske statistične regije in občine v številkah – Gorenjska statistična regija

Zdravstveno varstvo na primarni ravni v občini

V občini Šenčur je SA Šenčur, kjer sta zdravstveno varstvo odraslim prebivalcem v letu 2024 (1.7.) nudili dve zdravnici družinske medicine. Pediatrične in ginekološke ambulante v občini ni bilo. V okviru ZD Kranj so bili občanom na voljo pediatri, ginekologi in dejavnost CKZ.

Viri: ZZZS (a, b); NIJZ, RIZDDZ; OZG

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in nekaterih dejavnikov, ki vplivajo nanj

(podatki za leto 2024 oziroma večletna povprečja do leta 2024)

Občina se je v **15 od 41 spremljanih kazalnikov ZvO razlikovala od povprečja preostale Slovenije.**

Ugodnejše stanje je imela v desetih kazalnikih, ki so:

- **prirast prebivalstva** 10,6 ‰ (Slovenija 3,3 ‰);
- **odrasli z največ osnovnošolsko izobrazbo** 10,2 % (Slovenija 11,8 %), katerih delež je padal;
- **stopnja delovne aktivnosti** 72,4 % (Slovenija 68,6 %), ki je rasla;
- **prekomerna prehranjenost otrok** 19,6 % (Slovenija 24,2 %);
- **prekomerna prehranjenost odraslih** 57,1 % (Slovenija 59,8 %), ki je bila druga najnižja v regiji;
- **odzivnost v Program Svit** 74,3 % (Slovenija 64,9 %), ki je rasla;
- **presejanost v Programu DORA** 81,3 % (Slovenija 77,9 %);
- **bolniška odsotnost** 18,4 dni (Slovenija 20,5 dni), ki je rasla;
- **umrljivost po stalnem bivališču** 812 na 100.000 prebivalcev (Slovenija 913 na 100.000 prebivalcev);
- **umrljivost zaradi raka pljuč** (0–74 let) 13 na 100.000 prebivalcev te starosti (Slovenija 34 na 100.000 prebivalcev te starosti), s tretjo najnižjo stopnjo v regiji, ki je padala.

Slabše stanje je kazala za dva opazovane kazalnike in sicer:

- **poškodovani v transportnih nezgodah** 1,6 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev (Slovenija 1,0 na 1.000 prebivalcev);
- **KME** 13,2 bolnišničnih obravnav na 100.000 prebivalcev (Slovenija 6,1 na 100.000 prebivalcev), katerih stopnja je padala.

Občina je **odstopala še v treh kazalnikih, katerih rezultate pa je težje interpretirati:**

- **starejše prebivalstvo** (nad 80 let) 5,3 % (Slovenija 5,9 %), katerega delež je rasel;
- **prejemniki zdravil zaradi sladkorne bolezni** 4,9 na 100 prebivalcev (Slovenija 5,5 na 100 prebivalcev), katerih delež je rasel;
- **prejemniki zdravil zaradi duševnih motenj** 12,3 na 100 prebivalcev (Slovenija 14,5 na 100 prebivalcev), katerih delež je padal.

Kazalniki, po katerih občina ni odstopala od povprečja preostale Slovenije, vendar so njihovi trendi v publikaciji 2026 glede na predhodne publikacije statistično značilni:

- **ugoden trend:**
  - **prometne nezgode z alkoholiziranimi povzročitelji**, ki so padale;
  - **astma pri otrocih in mladostnikih** (0–19 let), ki je padala (druga najvišja stopnja v regiji);
  - **novi primeri raka pljuč,** ki so padali;
  - **umrljivost zaradi bolezni srca in ožilja** (0–74 let), ki je padala;
  - **umrljivost zaradi vseh vrst raka** (0–74 let), ki je padala.

Vir: NIJZ, ZvO 2026

Usmeritve za varovanje, ohranjanje in izboljševanje zdravja prebivalcev v občini

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in izbranih dejavnikov, ki vplivajo nanj, izpostavlja področja, ki zahtevajo večjo pozornost na ravni posameznika in lokalne skupnosti. **Lokalna skupnost lahko**

s svojimi politikami, programi in dejavnostmi spodbuja zdrav življenjski slog, preprečuje bolezni, podpira ranljive skupine ter ustvarja pogoje za boljše zdravje in kakovost življenja prebivalcev. Pri tem je pomembno tudi upoštevanje širših družbenih usmeritev na področju ukrepov za varovanje in krepitev zdravja.
Poleg **splošnih ukrepov promocije zdravja** je v občini, glede na ocenjeno stanje, **posebno pozornost potrebno nameniti tudi naslednjim področjem:**

- **izboljšanju prometne varnosti** z ukrepi za preprečevanje prometnih nezgod ter spodbujanjem odgovornega ravnanja udeležencev v prometu, spoštovanju predpisov in ozaveščenosti o pomenu prometne varnosti;
- spodbujanju **cepljenja proti** okužbam s **KME.**

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje
OE Kranj

KAZALNIKI ZDRAVJA V OBČINI ŠENČUR 2026 S TRENDI

Zdravje v občini

BOLJŠI KOT V SLOVENIJI

PRIRAST PREBIVALSTVA
10,6 ‰

IZOBRAZBA ODRASLIH
(25–64 let)
10,2 % ⬇
z največ osnovnošolsko izobrazbo

STOPNJA DELOVNE AKTIVNOSTI
(15–64 let)
72,4 % ⬆

STANJE PREHRANJENOSTI OSNOVNOŠOLSKIH OTROK
19,6 %
prekomerno prehranjenih

STANJE PREHRANJENOSTI ODRASLIH
57,1 %
prekomerno prehranjenih
2. najnižja v regiji

ODZIVNOST V PROGRAMU SVIT
Svit 74,3 % ⬆

PRESEJANOST V PROGRAMU DORA
DORA 81,3 %

BOLNIŠKA ODSOTNOST
18,4 ⬆
izgubljenih koledarskih dni na zaposlenega

UMRLJIVOST PO STALNEM BIVALIŠČU
812
smrti na 100.000 prebivalcev

UMRLJIVOST ZARADI RAKA PLJUČ
(0–74 let)
13 ⬇
smrti na 100.000 prebivalcev
3. najnižja v regiji

SLABŠI KOT V SLOVENIJI

POŠKODOVANI V TRANSPORTNIH NEZGODAH
1,6
hospitalizacij na 1.000 prebivalcev

KLOPNI MENINGOENCEFALITIS
13,2 ⬇
hospitalizacij na 100.000 prebivalcev

STARANJE PREBIVALSTVA

PREBIVALCI nad 80 let
5,3 % ⬆

PODROČJA ZA AKTIVNEJŠI PRISTOP

- Izboljšanje prometne varnosti
- Cepljenje proti klopnemu meningoencefalitisu

Legenda: zelena puščica – ugoden trend
rdeča puščica – neugoden trend
modra puščica – želenega gibanja kazalnika ni mogoče enoznačno določiti

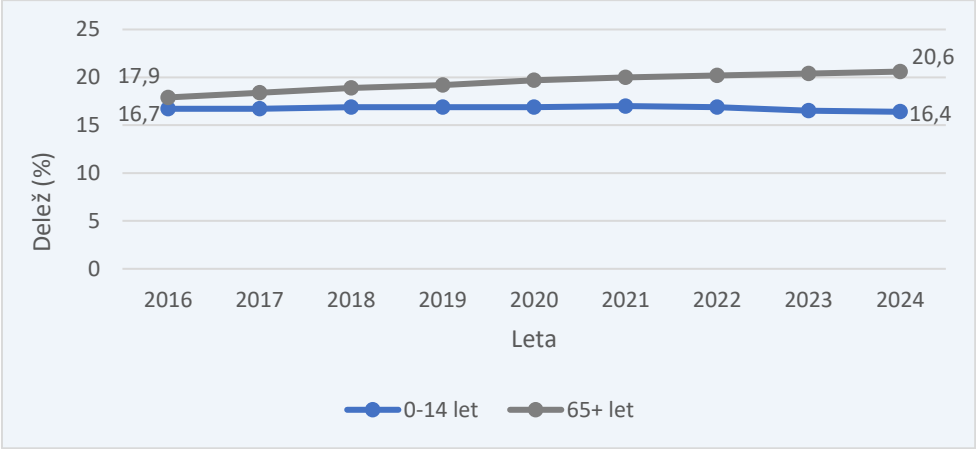
Vir: Zdravje v občini
https://obcine.nijz.si

OBČINA ŠKOFJA LOKA

Osnovni oris občine

Občina Škofja Loka je del gorenjske statistične regije in spada v UE Škofja Loka. Meri 146 km^2 in se po površini med 18. gorenjskimi občinami uvršča na sedmo mesto. Sredi leta 2024 je imela občina 23.928 prebivalcev (11.903 moške in 12.025 žensk) in se je po številu prebivalcev med gorenjskimi občinami uvrstila na drugo mesto. Glavna gospodarska dejavnost v Škofji Loki je industrija, predvsem strojništvo, orodjarstvo in livarstvo. Tega leta je bila občina na osnovi novega vrednotenja razvitosti skupaj z Občino Gorenja vas Poljane med gorenjskimi občinami na sedmem mestu.

Na kvadratnem kilometru površine občine je živelo povprečno 164 prebivalcev, kar predstavlja večjo gostoto poseljenosti od slovenskega (105 prebivalcev na km^2) in gorenjskega (98 prebivalcev na km^2) povprečja.
Število živorojenih je bilo večje od števila umrlih, iz občine pa se je izselilo več oseb, kot se jih je priselilo. Naravni prirast je bil pozitiven, selitveni negativen, njun seštevek pa negativen.
Povprečna starost občanov je bila 42,8 leta in tako nižja od slovenskega (44,3 leta) in gorenjskega (43,9 let) povprečja. Občina je imela indeks staranja 125: na 100 oseb, starih 0–14 let, je prebivalo 125 oseb, starih 65 let ali več. To pomeni, da se povprečna starost prebivalcev te občine povečuje počasneje od slovenskega (indeks 150) in gorenjskega (indeks 143) povprečja.
Gibanje deleža mlajših in starejših prebivalcev v obdobju 2016–2024 je prikazano na sliki 31.

Slika 31: Prebivalci, stari 0–14 let in več kot 65 let v občini Škofja Loka, 2016–2024
Vir: SURS, Stat.si

V občini je delovalo 11 vrtcev, obiskovalo pa jih je 1.058 otrok. Od vseh otrok v občini, starih 1–5 let, jih je bilo 83 % vključenih v vrtec, kar je enako slovenskemu povprečju. V tamkajšnjih osnovnih šolah se je v šolskem letu 2024/25 izobraževalo približno 2350 učencev. Različne srednje šole je obiskovalo okoli 1000 dijakov. Med 1.000 občani je bilo 39 študentov in 9 novih diplomantov, kar je za študente enako, diplomantov pa je bilo več od državnega povprečja (39 študentov in 8 novih diplomantov na 1.000 prebivalcev).

Vir: Povzeto po SURS, Slovenske statistične regije in občine v številkah – Gorenjska statistična regija

Zdravstveno varstvo na primarni ravni v občini

V občini Škofja Loka deluje ZD Škofja Loka, ki prebivalcem skupaj s koncesionarji nudi zdravstveno varstvo na primarni ravni. V letu 2024 (1.7.) je v okviru ZD delovalo deset ambulant družinske medicine, v katerih

so bili zaposleni specialisti družinske medicine, ki pa so se vključevali tudi v delo nujne medicinske pomoči oz. opravljali še druge naloge, tako da je bilo prebivalcem dejansko na voljo nekaj manj družinskih zdravnikov (obseg 6,9 družinskih zdravnikov, zaposlenih za polni delovni čas). Poleg njih je imelo koncesijo za opravljanje zdravstvenega varstva na področju družinske medicine še pet ambulant, v katerih je bilo zaposlenih devet specialistov družinske medicine, z ZZZS pa so imeli pogodbe za obseg sedmih. Za zdravstveno varstvo otrok in mladine so skrbele štiri pediatrinje, v zdravstveno varstvo žensk pa so se vključevali trije ginekologi v okviru ZD (2,0 zaposlitve) in ginekolog koncesionar. V okviru ZD je bila občanom na voljo tudi dejavnost ZVC, ki pa naj bi s svojo dejavnostjo poleg matične občine pokrival še občine Gorenja vas–Poljane, Žiri in Železniki.

Viri: ZZZS (a, b); NIJZ, RIZDDZ; OZG

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in nekaterih dejavnikov, ki vplivajo nanj

(podatki za leto 2024 oziroma večletna povprečja do leta 2024)

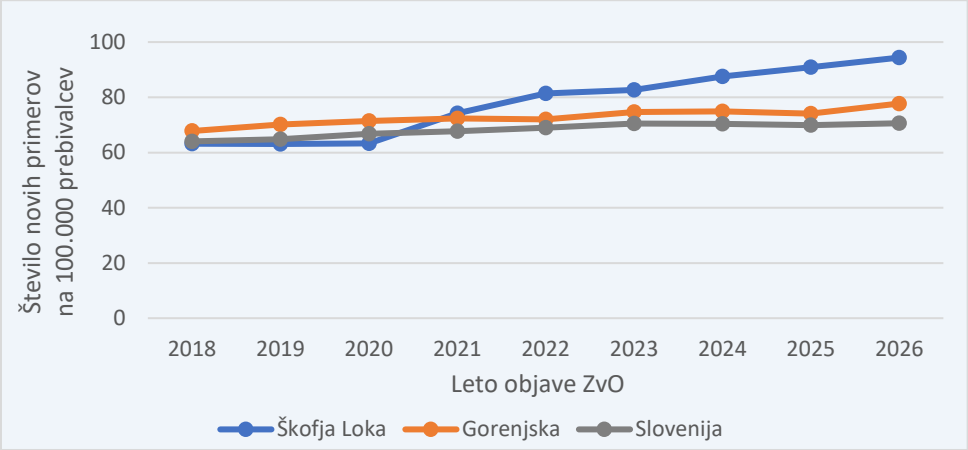
Občina se je v **20 od 41 spremljanih kazalnikov ZvO razlikovala od povprečja preostale Slovenije.**

Ugodnejše stanje je imela v 11 kazalnikih, ki so:

- **odrasli z največ osnovnošolsko izobrazbo** 10,7 % (Slovenija 11,8 %), katerih delež je padal;
- **stopnja delovne aktivnosti** 71,5 % (Slovenija 68,6 %), ki je rasla;
- **prekomerna prehranjenost otrok** 20,7 % (Slovenija 24,2 %);
- **odzivnost v Program Svit** 74,1 % (Slovenija 64,9 %);
- **presejanost v Programu ZORA** 73,8 % (Slovenija 72,5 %), ki je bila tretja najvišja v regiji in je padala;
- **bolniška odsotnost** 17,8 dni (Slovenija 20,5 dni), ki je rasla;
- **srčna kap** (35–74 let) 1,2 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev te starosti (Slovenija 1,9 na 1.000 prebivalcev te starosti), z drugo najnižjo stopnjo v regiji;
- **možganska kap** (35–84 let) 1,6 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev te starosti (Slovenija 2,2 na 1.000 prebivalcev te starosti), katerih stopnja je padala;
- **zlomi kolka pri starejših prebivalcih** (65 let in več) 4,7 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev te starosti (Slovenija 6,0 na 1.000 prebivalcev te starosti), z drugo najnižjo stopnjo v regiji, ki je padala;
- **umrljivost po stalnem bivališču** 795 na 100.000 prebivalcev (Slovenija 913 na 100.000 prebivalcev), ki je bila druga najnižja v regiji in je padala;
- **umrljivost zaradi bolezni srca in ožilja** (0–74 let) 42 na 100.000 prebivalcev te starosti (Slovenija 63 na 100.000 prebivalcev te starosti), ki je padala.

Slabše stanje je kazala za pet opazovanih kazalnikov in sicer:

- **prirast prebivalstva** –0,4 ‰ (Slovenija 3,3 ‰);
- **bolezni, neposredno pripisljive alkoholu** (15 let in več) 2,2 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev 15 let in več (Slovenija 1,6 na 1.000 prebivalcev 15 let in več);
- **novi primeri raka pljuč** 94 na 100.000 prebivalcev (Slovenija 71 na 100.000 prebivalcev), z drugo najvišjo stopnjo v regiji, ki je rasla (slika 32);
- **pomoč na domu** 1,1 % (Slovenija 1,8 %), z drugim najnižjim deležem uporabnikov v regiji;
- **KME** 13,7 bolnišničnih obravnav na 100.000 prebivalcev (Slovenija 6,1 na 100.000 prebivalcev), katerih stopnja je padala.

Slika 32: Novi primeri raka pljuč v občini Škofja Loka, na Gorenjskem in v Sloveniji
Vir: NIJZ, ZvO, publikacije, izdane v obdobju 2016–2026

Občina je **odstopala še v štirih kazalnikih, katerih rezultate pa je težje interpretirati:**

- **prejemniki zdravil zaradi sladkorne bolezni** 4,8 na 100 prebivalcev (Slovenija 5,5 na 100 prebivalcev), katerih delež je rasel;
- **prejemniki zdravil zaradi povišanega krvnega tlaka** 20,4 na 100 prebivalcev (Slovenija 22,5 na 100 prebivalcev), katerih delež je padal;
- **prejemniki zdravil proti strjevanju krvi** 11,3 na 100 prebivalcev (Slovenija 12,1 na 100 prebivalcev), s tretjim najnižjim deležem v regiji, ki je rasel;
- **prejemniki zdravil zaradi duševnih motenj** 12,0 na 100 prebivalcev (Slovenija 14,5 na 100 prebivalcev), katerih delež je padal.

Kazalniki, po katerih občina ni odstopala od povprečja preostale Slovenije, vendar so njihovi trendi v publikaciji 2026 glede na predhodne publikacije statistično značilni:

- **ugoden trend:**
  - **poškodovani v transportnih nezgodah,** katerih stopnja je padala;
  - **astma pri otrocih in mladostnikih** (0–19 let), ki je padala;
  - **umrljivost zaradi samomora**, ki je padala;

- **neugoden trend:**
  - **novi primeri raka,** ki so rasli;
  - **novi primeri raka dojke,** ki so rasli.

Vir: NIJZ, ZvO 2026

Usmeritve za varovanje, ohranjanje in izboljševanje zdravja prebivalcev v občini

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in izbranih dejavnikov, ki vplivajo nanj, izpostavlja področja, ki zahtevajo večjo pozornost na ravni posameznika in lokalne skupnosti. **Lokalna skupnost lahko s svojimi politikami, programi in dejavnostmi spodbuja zdrav življenjski slog, preprečuje bolezni, podpira ranljive skupine ter ustvarja pogoje za boljše zdravje in kakovost življenja prebivalcev.** Pri tem je pomembno tudi upoštevanje širših družbenih usmeritev na področju ukrepov za varovanje in krepitev zdravja.
Poleg **splošnih ukrepov promocije zdravja** je v občini, glede na ocenjeno stanje, **posebno pozornost potrebno nameniti tudi naslednjim področjem:**

- ozaveščanju o tveganjih, povezanih **s pitjem alkohola,** in **zmanjševanju pitja;**
- **ozaveščanju o** preprečevanju in **zgodnjem odkrivanju raka**, še zlasti raka pljuč in dojk;
- **spodbujanju cepljenja proti** okužbam s **KME;**
- spodbujanju **aktivnega staranja** in krepitvi **dostopnosti pomoči na domu.**

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje
OE Kranj

KAZALNIKI ZDRAVJA V OBČINI ŠKOFJA LOKA 2026 S TRENDI

Zdravje v občini

BOLJŠI KOT V SLOVENIJI

IZOBRAZBA ODRASLIH
(25–64 let)
10,7 % ⬇
z največ osnovnošolsko izobrazbo

STOPNJA DELOVNE AKTIVNOSTI
(15–64 let)
71,5 % ⬆

STANJE PREHRANJENOSTI OSNOVNOŠOLSKIH OTROK
20,7 %
prekomerno prehranjenih

ODZIVNOST V PROGRAMU SVIT
Svit **74,1 %**

PRESEJANOST V PROGRAMU ZORA
Zora **73,8 %** ⬇
3. najvišja v regiji

BOLNIŠKA ODSOTNOST
17,8 ⬆
izgubljenih koledarskih dni na zaposlenega

SRČNA KAP
1,2
hospitalizacij na 1.000 prebivalcev 35-74 let
2. najnižja stopnja v regiji

MOŽGANSKA KAP
1,6 ⬇
hospitalizacij na 1.000 prebivalcev 35-84 let

ZLOMI KOLKA PRI STAREJŠIH PREBIVALCIH
4,7 ⬇
hospitalizacij na 1.000 prebivalcev 65 let in več
2. najnižja stopnja v regiji

UMRLJIVOST PO STALNEM BIVALIŠČU
795 ⬇
smrti na 100.000 prebivalcev
2. najnižja v regiji

UMRLJIVOST ZARADI SRCA IN OŽILJA
42 ⬇
smrti na 100.000 prebivalcev 0 – 74 let

SLABŠI KOT V SLOVENIJI

PRIRAST PREBIVALSTVA
-0,4 ‰

BOLEZNI NEPOSREDNO PRIPISLJIVE ALKOHOLU
2,2
hospitalizacij na 1.000 prebivalcev 15 let in več

NOVI PRIMERI RAKA PLJUČ
94 ⬆
na 100.000 prebivalcev
2. najvišja stopnja v regiji

KLOPNI MENINGOENCEFALITIS
13,7 ⬇
hospitalizacij na 100.000 prebivalcev

POMOČ NA DOMU (65 let in več)
1,1 %
2. najnižja v regiji

NEUGODEN TREND

NOVI PRIMERI RAKA	NOVI PRIMERI RAKA DOJKE
⬆	⬆

PODROČJA ZA AKTIVNEJŠI PRISTOP

- **Ozaveščanje o tveganjih, povezanih s pitjem alkohola, in zmanjševanju pitja**
- **Ozaveščanju o preprečevanju in zgodnjem odkrivanju raka, še zlasti raka pljuč in dojk**
- **Cepljenje klopnemu meningoencefalitisu**
- Spodbujanje aktivnega staranja in **izvajanje pomoči na domu**

Legenda: zelena puščica – ugoden trend
rdeča puščica – neugoden trend
modra puščica – želenega gibanja kazalnika ni mogoče enoznačno določiti

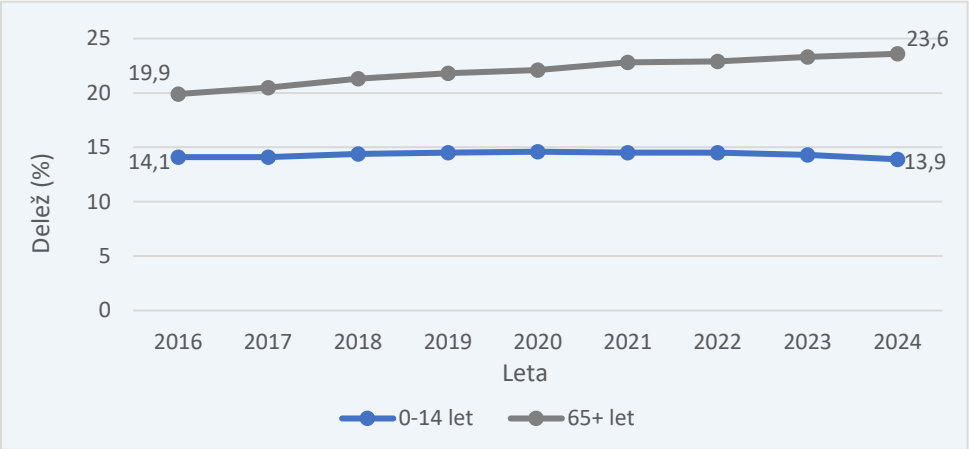
Vir: Zdravje v občini
https://obcine.nijz.si

OBČINA TRŽIČ

Osnovni oris občine

Občina Tržič je del gorenjske statistične regije in je hkrati tudi upravna enota. Meri 155 km^2 in se po površini med 18. gorenjskimi občinami uvršča na četrto mesto. Sredi leta 2024 je imela 15.140 prebivalcev (7.636 moških in 7.504 ženske) in se je po številu prebivalcev med vsemi gorenjskimi občinami uvrstila na peto mesto. Glavna gospodarska dejavnost v občini je predelovalna industrija, predvsem čevljarska, kovinska, lesna in tekstilna. Tega leta je bila občina na osnovi novega vrednotenja razvitosti med gorenjskimi občinami na 16. mestu.

Na kvadratnem kilometru površine občine je živelo povprečno 97 prebivalcev, kar predstavlja manjšo gostoto poseljenosti od slovenskega (105 prebivalcev na km^2) in gorenjskega (98 prebivalcev na km^2) povprečja.
Število živorojenih je bilo manjše od števila umrlih, iz občine pa se je izselilo manj oseb, kot se jih je priselilo. Naravni prirast je bil negativen, selitveni pa pozitiven, njun seštevek pa negativen.
Povprečna starost občanov je bila 45,4 leta in tako višja od slovenskega (44,3 leta)) in gorenjskega (43,9 let) povprečja. Občina je imela indeks staranja 171: na 100 oseb, starih 0–14 let, je prebivalo 171 oseb, starih 65 let ali več. To pomeni, da se povprečna starost prebivalcev te občine povečuje hitreje od slovenskega (indeks 150) in gorenjskega (indeks 143) povprečja.
Gibanje deleža mlajših in starejših prebivalcev v obdobju 2016–2024 je prikazano na sliki 33.

Slika 33: Prebivalci, stari 0–14 let in več kot 65 let v občini Tržič, 2016–2024
Vir: SURS, Stat.si

V občini so delovali 3 vrtci, obiskovalo pa jih je 544 otrok. Od vseh otrok v občini, starih 1–5 let, jih je bilo 83 % vključenih v vrtec, kar je enako slovenskemu povprečju. V tamkajšnji osnovni šoli se je v šolskem letu 2024/25 izobraževalo približno 1260 učencev. Različne srednje šole je obiskovalo okoli 560 dijakov. Med 1.000 občani je bilo 30 študentov in 7 novih diplomantov; državno povprečje je znašalo 39 študentov in 8 novih diplomantov na 1.000 prebivalcev.

Vir: Povzeto po SURS, Slovenske statistične regije in občine v številkah – Gorenjska statistična regija

Zdravstveno varstvo na primarni ravni v občini

V občini Tržič je ZD Tržič, ki skupaj s koncesionarji prebivalcem nudi zdravstveno varstvo na primarni ravni. V letu 2024 (1.7.) so tako v občini zagotavljali zdravstveno varstvo odraslih štirje zdravniki družinske medicine v okviru ZD (obseg dela 3,8 polne zaposlitve) in dve koncesijski ambulanti, ki sta zaposlovali tri

specialistke družinske medicine (obseg dela 2,64 polne zaposlitve). V občini je bila tudi koncesijska pediatrična ambulanta, ki je zaposlovala tri pediatre (v obsegu 1,58 polne zaposlitve zdravnika pediatra). Zdravstveno varstvo žensk so izvajali trije ginekologi – obseg 0,6 polne zaposlitve (ambulanta je bila dostopna vsak dan). V okviru ZD je bila občanom na voljo tudi dejavnost ZVC.

Viri: ZZZS (a, b); NIJZ, RIZDDZ; OZG

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in nekaterih dejavnikov, ki vplivajo nanj

(podatki za leto 2024 oziroma večletna povprečja do leta 2024)

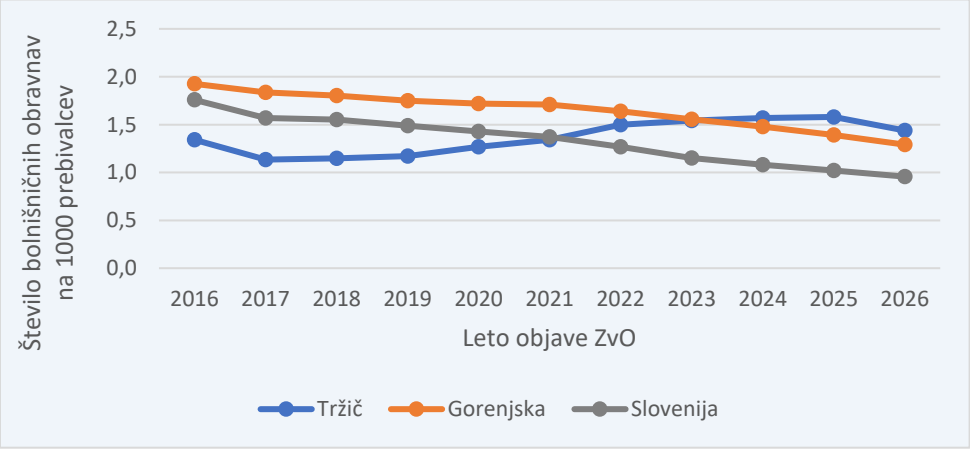
Občina se je v **15 od 41 spremljanih kazalnikov ZvO razlikovala od povprečja preostale Slovenije.**

Ugodnejše stanje je imela v dveh kazalnikih, ki sta:

- **prekomerna prehranjenost odraslih** 57,4 % (Slovenija 59,8 %), ki je bila tretja najnižja v regiji;
- **hrupno okolje** 21,6 % (Slovenija 29,3 %), z najnižjim deležem v regiji.

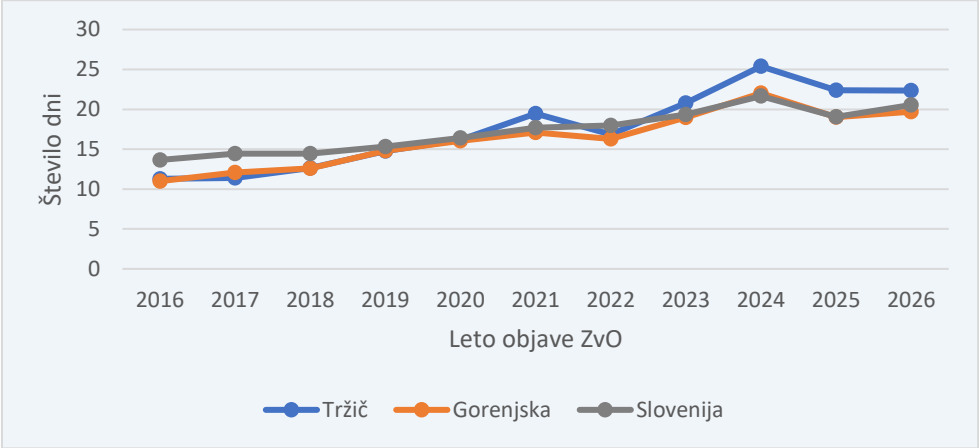
Slabše stanje je kazala za devet opazovanih kazalnikov in sicer:

- **prirast prebivalstva** –0,7 ‰ (Slovenija 3,3 ‰);
- **odrasli z največ osnovnošolsko izobrazbo** 15,2 % (Slovenija 11,8 %), z drugim najvišjim deležem v regiji, ki je padal;
- **poškodovani v transportnih nezgodah** 1,4 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev (Slovenija 1,0 na 1.000 prebivalcev), katerih stopnja je rasla (slika 34);
- **prometne nezgode z alkoholiziranimi povzročitelji** 11,4 % (Slovenija 8,2 %), s tretjim najvišjim deležem v regiji;
- **presejanost v Programu ZORA** 69,7 % (Slovenija 72,5 %);
- **bolniška odsotnost** 22,4 dni (Slovenija 20,5 dni), ki je rasla (slika 35);
- **bolezni, neposredno pripisljive alkoholu** (15 let in več) 2,5 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev te starosti (Slovenija 1,6 na 1.000 prebivalcev te starosti), s tretjo najvišjo stopnjo v regiji;
- **novi primeri raka** 642 na 100.000 prebivalcev (Slovenija 577 na 100.000 prebivalcev), z drugo najvišjo stopnjo v regiji, ki je rasla (slika 36);
- **KME** 17,6 na 100.000 prebivalcev (Slovenija 6,1 na 100.000 prebivalcev).

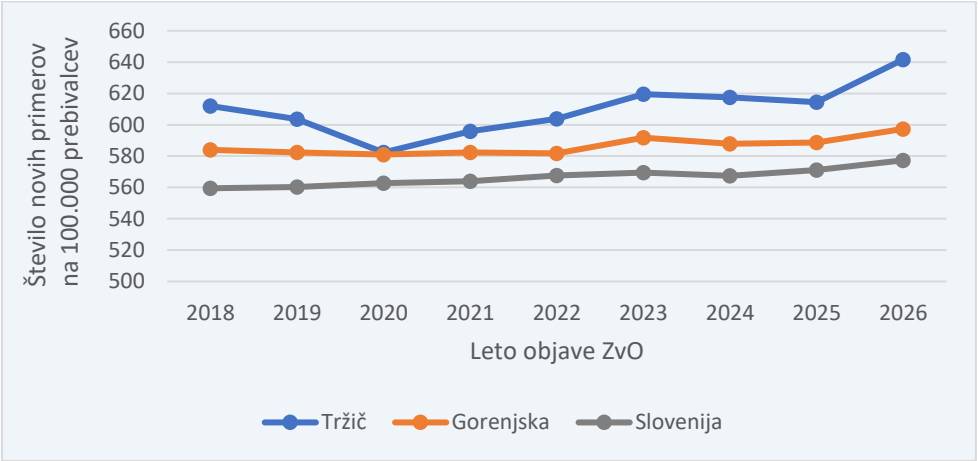

Slika 34: Poškodovani v transportnih nezgodah v občini Tržič, na Gorenjskem in v Sloveniji

Vir: NIJZ, ZvO, publikacije, izdane v obdobju 2016–2026

Slika 35: Bolniška odsotnost v občini Tržič, na Gorenjskem in v Sloveniji
Vir: NIJZ, ZvO, publikacije, izdane v obdobju 2016–2026

Slika 36: Novi primeri raka v občini Tržič, na Gorenjskem in v Sloveniji
Vir: NIJZ, ZvO, publikacije, izdane v obdobju 2018–2026

Občina je **odstopala še v štirih kazalnikih, katerih rezultate pa je težje interpretirati:**

- **starejše prebivalstvo** (nad 80 let) 6,6 % (Slovenija 5,9 %), katerega delež je rasel;
- **prejemniki zdravil zaradi povišanega krvnega tlaka** 21,3 na 100 prebivalcev (Slovenija 22,5 na 100 prebivalcev), katerih delež je padal;
- **prejemniki zdravil proti strjevanju krvi** 12,6 na 100 prebivalcev (Slovenija 12,1 na 100 prebivalcev), s tretjim najvišjim deležem v regiji;
- **prejemniki zdravil zaradi duševnih motenj** 13,5 na 100 prebivalcev (Slovenija 14,5 na 100 prebivalcev), s tretjim najvišjim deležem v regiji.

Kazalniki, po katerih občina ni odstopala od povprečja preostale Slovenije, vendar so njihovi trendi v publikaciji 2026 glede na predhodne publikacije statistično značilni:

- **ugoden trend:**
  - **stopnja delovne aktivnosti**, ki je rasla (bila je tretja najnižja v regiji);
  - **prekomerna prehranjenost otrok**, ki je padala;
  - **astma pri otrocih in mladostnikih** (0–19 let), ki je padala;
  - **možganska kap** (35–84 let), ki je padala;
  - **zlomi kolka pri starejših prebivalcih** (65 let in več), ki so padali;
  - **umrljivost zaradi bolezni srca in ožilja** (0–74 let), ki je padala;

- **umrljivost zaradi pljučnega raka** (0–74 let), ki je padala.

Vir: NIJZ, ZvO 2026

Usmeritve za varovanje, ohranjanje in izboljševanje zdravja prebivalcev v občini

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in izbranih dejavnikov, ki vplivajo nanj, izpostavlja področja, ki zahtevajo večjo pozornost na ravni posameznika in lokalne skupnosti. **Lokalna skupnost lahko s svojimi politikami, programi in dejavnostmi spodbuja zdrav življenjski slog, preprečuje bolezni, podpira ranljive skupine ter ustvarja pogoje za boljše zdravje in kakovost življenja prebivalcev.** Pri tem je pomembno tudi upoštevanje širših družbenih usmeritev na področju ukrepov za varovanje in krepitev zdravja.
Poleg **splošnih ukrepov promocije zdravja** je v občini, glede na ocenjeno stanje, **posebno pozornost potrebno nameniti tudi naslednjim področjem:**

- **izboljšanju prometne varnosti** z ukrepi za preprečevanje prometnih nezgod ter spodbujanjem odgovornega ravnanja udeležencev v prometu, spoštovanja predpisov in ozaveščenosti o pomenu prometne varnosti ter zavedanju o nezdružljivosti pitja alkohola in sodelovanja v prometu;
- povečanju **pregledanosti v Programu ZORA;**
- **skrbi za zdravje delavcev** (in zniževanju bolniške odsotnosti);
- **ozaveščanju o tveganjih,** povezanih **s pitjem alkohola,** in **zmanjševanju pitja;**
- **ozaveščanju o** preprečevanju in **zgodnjem odkrivanju raka;**
- spodbujanju **cepljenja proti** okužbam s **KME.**

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje
OE Kranj

KAZALNIKI ZDRAVJA V OBČINI TRŽIČ 2026 S TRENDI

Zdravje v občini

BOLJŠI KOT V SLOVENIJI

STANJE PREHRANJENOSTI ODRASLIH

57,4 %

prekomerno prehranjenih

3. najnižji delež v regiji

HRUPNO OKOLJE

21,6 %

Najnižji delež v regiji

SLABŠI KOT V SLOVENIJI

PRIRAST PREBIVALSTVA

-0,7 ‰

IZOBRAZBA ODRASLIH

(25–64 let)

15,2 % ⬇

z največ osnovnošolsko izobrazbo

2. najvišji delež v regiji

POŠKODOVANI V TRANSPORTNIH NEZGODAH

1,4 ⬆

hospitalizacij na 1.000 prebivalcev

PROMETNE NEZGODE Z ALKOHOLIZIRANIMI POVZROČITELJI

11,4 %

3. najvišji delež v regiji

BOLEZNI NEPOSREDNO PRIPISLJIVE ALKOHOLU

2,5

hospitalizacij na 1.000 prebivalcev 15 in več let

3. najvišja stopnja v regiji

PRESEJANOST V PROGRAMU ZORA

Zora **69,7 %**

BOLNIŠKA ODSOTNOST

22,4 ⬆

izgubljenih koledarskih dni na zaposlenega

NOVI PRIMERI RAKA

642 ⬆

na 100.000 prebivalcev

2. najvišja stopnja v regiji

KLOPNI MENINGOENCEFALITIS

17,6

hospitalizacij na 100.000 prebivalcev

STARANJE PREBIVALSTVA

PREBIVALCI nad 80 let

6,6 % ⬆

PODROČJA ZA AKTIVNEJŠI PRISTOP

- **Izboljšanje prometne varnosti**
- **Povečanje pregledanosti v Programu ZORA**
- **Skrb za zdravje delavcev** (in zniževanje bolniške odsotnosti)
- **Ozaveščanje o tveganjih, povezanih s pitjem alkohola, in zmanjševanju pitja**
- **Ozaveščanje o preprečevanju in zgodnjem odkrivanju raka**
- **Cepljenje proti klopnemu meningoencefalitisu**

Legenda: zelena puščica – ugoden trend
rdeča puščica – neugoden trend
modra puščica – želenega gibanja kazalnika ni mogoče enoznačno določiti

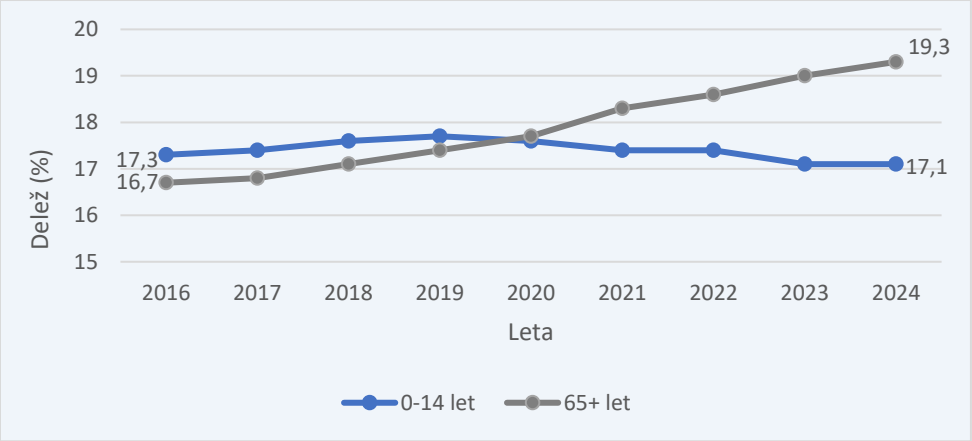
Vir: Zdravje v občini
https://obcine.nijz.si

OBČINA ŽELEZNIKI

Osnovni oris občine

Občina Železniki je del gorenjske statistične regije in spada v UE Škofja Loka. Meri 164 km^2 in je po površini tretja največja gorenjska občina. Sredi leta 2024 je imela 6.649 prebivalcev (3.463 moških in 3.186 žensk) in se je po številu prebivalcev med 18. gorenjskimi občinami uvrstila na 10. mesto. Glavna gospodarska dejavnost v občini je industrija, predvsem kovinska in lesna. Tega leta je bila občina na osnovi novega vrednotenja razvitosti med gorenjskimi občinami na 15. mestu.

Na kvadratnem kilometru površine občine je živelo povprečno 41 prebivalcev. Gostota poseljenosti je bila pod slovenskim (105) in gorenjskim povprečjem (98).
Število živorojenih je bilo večje od števila umrlih, v občino se je priselilo manj oseb kot se jih je izselilo. Naravni prirast je bil pozitiven, selitveni negativen, njun seštevek pa tudi negativen. Povprečna starost občanov je bila s 42,0 leti nižja od slovenskega (44,3 leta) in gorenjskega (43,9 let) povprečja. Na 100 oseb, starih 0–14 let, je prebivalo 113 oseb, starih 65 let ali več, kar je predstavljalo indeks staranja 113. Povprečna starost prebivalcev te občine se povečuje počasneje od slovenskega (indeks 150) in gorenjskega (indeks 143) povprečja.
Gibanje deleža mlajših in starejših prebivalcev v obdobju 2016–2024 je prikazano na sliki 37.

Slika 37: Prebivalci, stari 0–14 let in več kot 65 let v občini Železniki, 2016–2024
Vir: SURS, Stat.si

V občini sta delovala 2 vrtca, obiskovalo pa ju je 327 otrok. Od vseh otrok, starih 1–5 let, jih je bilo 87 % vključenih v vrtec, kar je nad slovenskim povprečjem (83 %). V tamkajšnjih osnovnih šolah se je v šolskem letu 2024/25 izobraževalo 660 učencev. Različne srednje šole je obiskovalo 320 dijakov. Med 1.000 občani je bilo 39 študentov in 8 novih diplomantov, kar je enako državnemu povprečju (39 študentov in 8 novih diplomantov na 1.000 prebivalcev).

Vir: Povzeto po SURS, Slovenske statistične regije in občine v številkah – Gorenjska statistična regija

Zdravstveno varstvo na primarni ravni v občini

V občini sta v letu 2024 (1.7.) delovali dve koncesijski ambulanti družinske medicine, ki sta del primarne zdravstvene mreže, v njih pa je bilo zaposlenih pet zdravnikov specialistov družinske medicine Koncesionarja sta imela z ZZZS sklenjeno pogodbo za 3,8 polno zaposlene zdravnike družinske medicine. Pediatrični tim ZD Škofja Loka je v občini izvajal preventivne preglede predšolskih otrok, sistematske preglede šolskih otrok in mladine, pa tudi cepljenja in druge preventivne aktivnosti. Izbira osebnega

zdravnika pediatra pa je bila možna le v sklopu ZD Škofja Loka. Enkrat tedensko je bil v ZP Železniki tudi ginekolog. V okviru ZD Škofja Loka je deloval ZVC.

Viri: ZZZS (a, b); NIJZ, RIZDDZ; OZG

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in nekaterih dejavnikov, ki vplivajo nanj

(podatki za leto 2024 oziroma večletna povprečja do leta 2024)

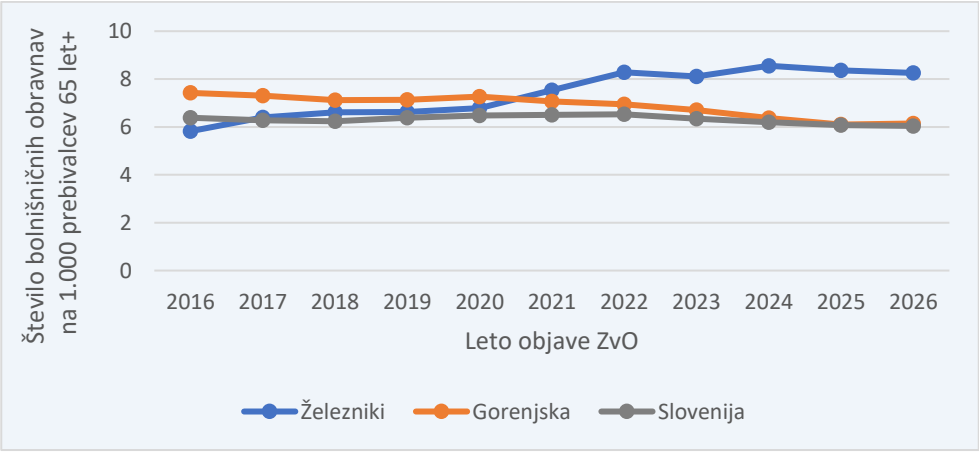
Občina se je v **16 od 41 spremljanih kazalnikov ZvO razlikovala od povprečja preostale Slovenije.**

Ugodnejše stanje je imela v šestih kazalnikih, ki so:

- **stopnja delovne aktivnosti** 73,5 % (Slovenija 68,6 %), ki je bila najvišja v regiji in je rasla;
- **prekomerna prehranjenost otrok** 19,1 % (Slovenija 24,2 %);
- **prekomerna prehranjenost odraslih** 57,5 % (Slovenija 59,8 %);
- **odzivnost v Program Svit** 79,0 % (Slovenija 64,9 %), ki je bila tretja najvišja v regiji;
- **presejanost v Programu DORA** 84,0 % (Slovenija 77,9 %), ki je bila tretja najvišja v regiji;
- **bolniška odsotnost** 18,5 dni (Slovenija 20,5 dni), ki je rasla.

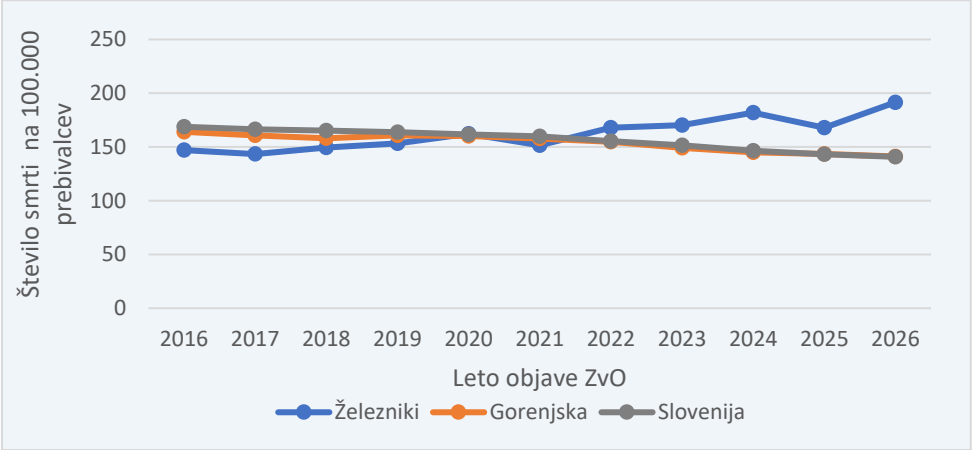
Slabše stanje je kazala za sedem opazovanih kazalnikov in sicer:

- **prirast prebivalstva** –0,2 ‰ (Slovenija 3,3 ‰);
- **poškodovani v transportnih nezgodah** 2,0 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev (Slovenija 1,0 na 1.000 prebivalcev), z najvišjo stopnjo v Sloveniji;
- **precepljenost proti okužbam s HPV** 28,2 % (Slovenija 46,3 %), ki je bila druga najnižja v regiji;
- **zlomi kolka pri starejših prebivalcih** (65 let in več) 8,3 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev te starosti (Slovenija 6,0 na 1.000 prebivalcev te starosti), z drugo najvišjo stopnjo v regiji, ki je rasla (slika 38);
- **pomoč na domu** 1,0 % (Slovenija 1,8 %), z najnižjim deležem uporabnikov v regiji;
- **KME** 20,2 na 100.000 prebivalcev (Slovenija 6,1 na 100.000 prebivalcev);
- **umrljivost zaradi vseh vrst raka** (0–74 let) 192 na 100.000 prebivalcev te starosti (Slovenija 141 na 100.000 prebivalcev te starosti), z najvišjo stopnjo v regiji, ki je rasla (slika 39).

Slika 38: Zlomi kolka pri starejših prebivalcih (65 let in več) v občini Železniki, na Gorenjskem in v Sloveniji

Vir: NIJZ, ZvO, publikacije, izdane v obdobju 2016–2026

Slika 39: Umrljivost zaradi vseh vrst raka (0-74 let) v občini Železniki, na Gorenjskem in v Sloveniji
Vir: NIJZ, ZvO, publikacije, izdane v obdobju 2016–2026

Za kazalnik umrljivosti zaradi raka pljuč zaradi majhnega števila primerov v opazovani populaciji **vrednost opazovanega pojava ni zanesljiva.**

Občina je **odstopala še v treh kazalnikih, katerih rezultate pa je težje interpretirati:**

- **prejemniki zdravil zaradi sladkorne bolezni** 4,6 na 100 prebivalcev (Slovenija 5,5 na 100 prebivalcev), katerih delež je rasel;
- **prejemniki zdravil zaradi povišanega krvnega tlaka** 21,0 na 100 prebivalcev (Slovenija 22,5 na 100 prebivalcev), katerih delež je padal;
- **prejemniki zdravil zaradi duševnih motenj** 12,0 na 100 prebivalcev (Slovenija 14,5 na 100 prebivalcev).

Kazalniki, po katerih občina ni odstopala od povprečja preostale Slovenije, vendar so njihovi trendi v publikaciji 2026 glede na predhodne publikacije statistično značilni:

- **ugoden trend:**
  - **odrasli z največ osnovnošolsko izobrazbo**, katerih delež je padal;
  - **umrljivost zaradi bolezni srca in ožilja** (0–74 let), ki je padala;
  - **umrljivost zaradi samomora**, ki je padala;

- **neugoden trend:**
  - **prometne nezgode z alkoholiziranimi povzročitelji**, ki so rasle;
  - **presejanost v Programu ZORA**, ki je padala;
  - **srčna kap** (35–74 let), ki je rasla;
  - **novi primeri raka dojke,** ki so rasli;
  - **umrljivost po stalnem bivališču**, ki je rasla.

Vir: NIJZ, ZvO 2026

Usmeritve za varovanje, ohranjanje in izboljševanje zdravja prebivalcev v občini

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in izbranih dejavnikov, ki vplivajo nanj, izpostavlja področja, ki zahtevajo večjo pozornost na ravni posameznika in lokalne skupnosti. **Lokalna skupnost lahko s svojimi politikami, programi in dejavnostmi spodbuja zdrav življenjski slog, preprečuje bolezni, podpira ranljive skupine ter ustvarja pogoje za boljše zdravje in kakovost življenja prebivalcev.** Pri tem

je pomembno tudi upoštevanje širših družbenih usmeritev na področju ukrepov za varovanje in krepitev zdravja.
Poleg **splošnih ukrepov promocije zdravja** je v občini, glede na ocenjeno stanje, **posebno pozornost potrebno nameniti tudi naslednjim področjem:**

- **izboljšanju prometne varnosti** z ukrepi za preprečevanje prometnih nezgod ter spodbujanjem odgovornega ravnanja udeležencev v prometu, spoštovanja predpisov in ozaveščenosti o pomenu prometne varnosti ter zavedanju o nezdružljivosti pitja alkohola in sodelovanja v prometu;
- spodbujanju **cepljenja proti** okužbam s **HPV in KME;**
- **preprečevanju padcev** pri starejših;
- spodbujanju **aktivnega staranja** in krepitvi **dostopnosti pomoči na domu;**
- **ozaveščanju o** preprečevanju in **zgodnjem odkrivanju raka;**
- povečanju pr**egledanosti v Programu ZORA;**
- **vključevanju v preventivne programe za** preprečevanje in **zgodnje odkrivanje kroničnih bolezni**.

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje
OE Kranj

KAZALNIKI ZDRAVJA V OBČINI ŽELEZNIKI 2026 S TRENDI

Zdravje v občini

BOLJŠI KOT V SLOVENIJI

STOPNJA DELOVNE AKTIVNOSTI (15–64 let)
73,5 % ↑
Najvišja v regiji

STANJE PREHRANJENOSTI OSNOVNOŠOLSKIH OTROK
19,1 %
prekomerno prehranjenih

STANJE PREHRANJENOSTI ODRASLIH
57,5 %
prekomerno prehranjenih

ODZIVNOST V PROGRAMU SVIT
Svit
79,0 %
3. najvišja v regiji

PRESEJANOST V PROGRAMU DORA
DORA
84,0 %
3. najvišja v regiji

BOLNIŠKA ODSOTNOST
18,5 ↑
izgubljenih koledarskih dni na zaposlenega

SLABŠI KOT V SLOVENIJI

PRIRAST PREBIVALSTVA
-0,2 ‰

POŠKODOVANI V TRANSPORTNIH NEZGODAH
2,0
hospitalizacij na 1.000 prebivalcev
Najvišja stopnja v Sloveniji

PRECEPLJENOST PROTI OKUŽBAM HPV
28,2 %
2. najnižja v regiji

ZLOMI KOLKA PRI STAREJŠIH PREBIVALCIH
8,3 ↑
hospitalizacij na 1.000 prebivalcev 65+ let
2. najvišja stopnja v regiji

POMOČ NA DOMU
1,0 %
Najnižji delež v regiji

KLOPNI MENINGOENCEFALITIS
20,2
hospitalizacij na 100.000 prebivalcev

UMRLJIVOST ZARADI VSEH VRST RAKA
192 ↑
smrti na 100.000 prebivalcev 0-74 let
Najvišja v regiji

NEUGODEN TREND

PROMETNE NEZGODE Z ALKOHOLIZIRANIMI POVZROČITELJI ↑

PRESEJANOST V PROGRAMU ZORA ↓

SRČNA KAP (35-74 let) ↑

NOVI PRIMERI RAKA DOJKE ↑

UMRLJIVOST PO STALNEM BIVALIŠČU ↑

PODROČJA ZA AKTIVNEJŠI PRISTOP

- **Izboljšanje prometne varnosti in zavedanje o nezdružljivosti pitja alkohola in sodelovanja v prometu**
- **Cepljenje proti okužbam s HPV, klopnemu meningoencefalitisu**
- **Preprečevanje padcev pri starejših**
- Spodbujanje aktivnega staranja in **izvajanje pomoči na domu**
- **Ozaveščanje o preprečevanju in zgodnjem odkrivanju raka ter povečanju pregledanosti v Programu ZORA**
- **Vključevanje v preventivne programe za preprečevanje in zgodnje odkrivanje kroničnih bolezni**

Legenda: zelena puščica – ugoden trend
rdeča puščica – neugoden trend
modra puščica – želenega gibanja kazalnika ni mogoče enoznačno določiti

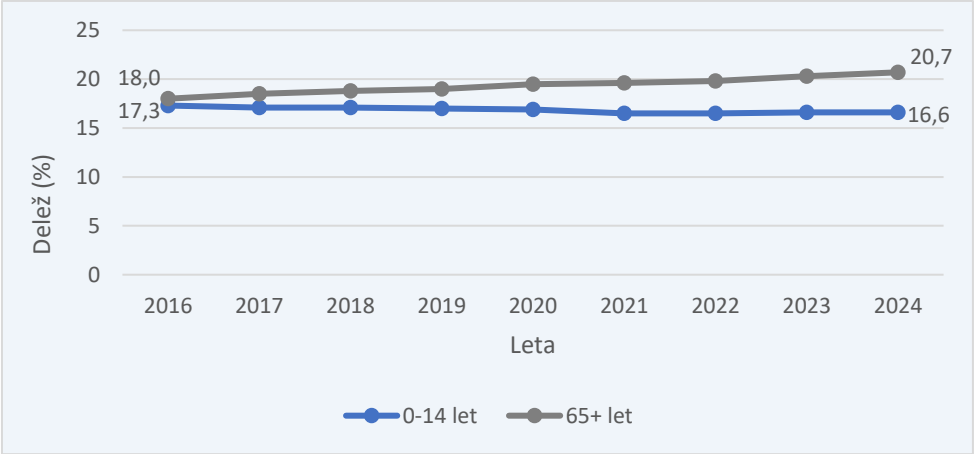
Vir: Zdravje v občini
https://obcine.nijz.si

OBČINA ŽIRI

Osnovni oris občine

Občina Žiri je del gorenjske statistične regije in spada v UE Škofja Loka. Meri 49 km^2 in se po površini med 18. gorenjskimi občinami uvršča na 15. mesto. Sredi leta 2024 je imela občina 5.070 prebivalcev (2.577 moških in 2.493 žensk) in se je po številu prebivalcev med gorenjskimi občinami uvrstila na 14. mesto. Glavna gospodarska dejavnost občine je industrija. Tega leta je bila občina na osnovi novega vrednotenja razvitosti najmanj razvita gorenjska občina.

Na kvadratnem kilometru površine občine so živeli povprečno 103 prebivalci. Gostota poseljenosti je bila pod slovenskim (105) in nad gorenjskim povprečjem (98).
Število živorojenih je bilo večje od števila umrlih, v občino se je priselilo več oseb kot se jih je izselilo. Naravni prirast je bil pozitiven, enako selitveni, zato je bil pozitiven tudi celotni prirast. Povprečna starost občanov je bila s 43,0 leti nižja od slovenskega (44,3 leta) in gorenjskega (43,9 let) povprečja. Na 100 oseb, starih 0–14 let, je prebivalo 125 oseb, starih 65 let ali več. To pomeni, da se povprečna starost prebivalcev te občine povečuje počasneje od slovenskega (indeks 150) in gorenjskega (indeks 143) povprečja.
Gibanje deleža mlajših in starejših prebivalcev v obdobju 2016–2024 je prikazano na sliki 40.

Slika 40: Prebivalci, stari 0–14 let in več kot 65 let v občini Žiri, 2016–2024
Vir: SURS, Stat.si

V občini sta delovala 2 vrtca, obiskovalo pa ju je 255 otrok. Od vseh otrok, starih 1–5 let, jih je bilo 88 % vključenih v vrtec, kar je več od povprečja v Sloveniji (83 %). V tamkajšnji osnovni šoli se je v šolskem letu 2024/25 izobraževalo 520 učencev. Različne srednje šole je obiskovalo 240 dijakov. Med 1.000 občani je bilo 40 študentov in 8 novih diplomantov; kar je blizu državnega povprečja (39 študentov in 8 novih diplomantov na 1.000 prebivalcev).

Vir: Povzeto po SURS, Slovenske statistične regije in občine v številkah – Gorenjska statistična regija

Zdravstveno varstvo na primarni ravni v občini

V občini je ZP. Zdravstveno varstvo na primarni ravni na področju družinske medicine in pediatrije izvajajo koncesionarji. Občanom so bili v letu 2024 (1.7.) na voljo zdravniki družinske medicine (3) in pediater, medtem ko ginekološka ambulanta v Žireh ni delovala, ginekolog je bil občankam na voljo v ZD Škofja Loka. V okviru ZD Škofja Loka je deloval ZVC. Žiri so od Škofje Loke oddaljene 29 km.

Viri: ZZZS (a, b); NIJZ, RIZDDZ; OZG

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in nekaterih dejavnikov, ki vplivajo nanj

(podatki za leto 2024 oziroma večletna povprečja do leta 2024)

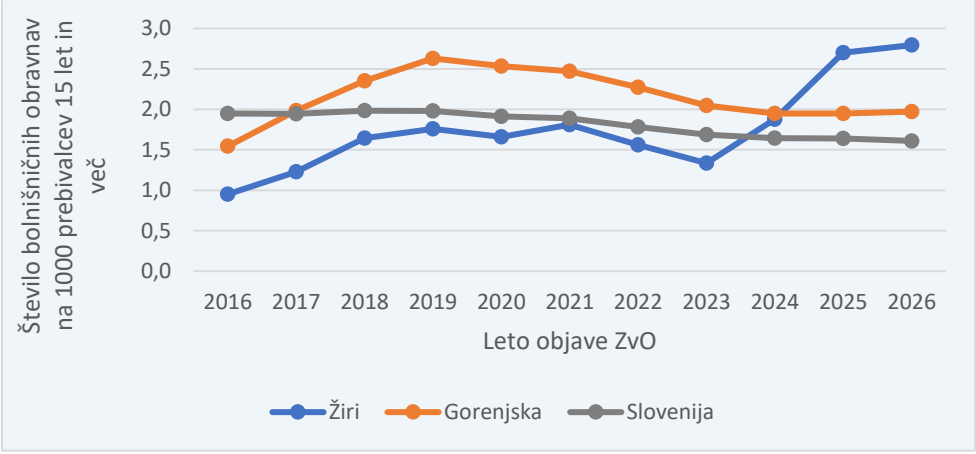
Občina se je **v 15 od 41 spremljanih kazalnikov ZvO razlikovala od povprečja preostale Slovenije.**

Ugodnejše stanje je imela v devetih kazalnikih, ki so:

- **prirast prebivalstva** 11,8 ‰ (Slovenija 3,3 ‰);
- **stopnja delovne aktivnosti** 73,3 % (Slovenija 68,6 %), ki je bila tretja najvišja v regiji in je rasla;
- **telesni fitnes otrok** 72,3 (Slovenija 49,4), z najvišjo gibalno učinkovitostjo otrok v Sloveniji;
- **prekomerna prehranjenost otrok** 15,5 % (Slovenija 24,2 %), z najnižjim deležem v Sloveniji;
- **odzivnost v Program Svit** 81,7 % (Slovenija 64,9 %), ki je bila najvišja v regiji in druga najvišja v Sloveniji;
- **presejanost v Programu Zora** 76,3 % (Slovenija 72,5 %), ki je bila druga najvišja v regiji in je padala;
- **bolniška odsotnost** 19,8 dni (Slovenija 20,5 dni), ki je rasla;
- **srčna kap** (35–74 let) 1,0 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev te starosti (Slovenija 1,9 na 1.000 prebivalcev te starosti), z najnižjo stopnjo v regiji, ki je padala;
- **možganska kap** (35–84 let) 1,4 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev te starosti (Slovenija 2,2 na 1.000 prebivalcev te starosti), z najnižjo stopnjo v regiji.

Slabše stanje v primerjavi s povprečjem preostale Slovenije je kazala za dva opazovana kazalnika in sicer:

- **bolezni, neposredno pripisljive alkoholu** (15 let in več) 2,8 bolnišničnih obravnav na 1.000 prebivalcev te starosti (Slovenija 1,6 na 1.000 prebivalcev te starosti), z drugo najvišjo stopnjo v regiji, ki je rasla (slika 41);
- **KME** 17,4 bolnišničnih obravnav na 100.000 prebivalcev (Slovenija 6,1 na 100.000 prebivalcev), katerih stopnja je padala.

Slika 41: Bolezni neposredno pripisljive alkoholu v občini Žiri, na Gorenjskem in v Sloveniji

Vir: NIJZ, ZvO, publikacije, izdane v obdobju 2016–2026

Občina je **odstopala še v štirih kazalnikih, katerih rezultate pa je težje interpretirati:**

- **prejemniki zdravil zaradi sladkorne bolezni** 4,2 na 100 prebivalcev (Slovenija 5,5 na 100 prebivalcev), z najnižjim deležem v regiji, ki je rasel;
- **prejemniki zdravil zaradi povišanega krvnega tlaka** 18,5 na 100 prebivalcev (Slovenija 22,5 na 100 prebivalcev), z najnižjim deležem v Sloveniji, ki je padal;

- **prejemniki zdravil proti strjevanju krvi** 9,8 na 100 prebivalcev (Slovenija 12,1 na 100 prebivalcev), z najnižjim deležem v regiji, ki je rasel;
- **prejemniki zdravil zaradi duševnih motenj** 12,3 na 100 prebivalcev (Slovenija 14,5 na 100 prebivalcev).

Za dva kazalnika (novi primeri raka debelega črevesa in danke in umrljivost zaradi raka pljuč) zaradi majhnega števila primerov v opazovani populaciji **vrednosti opazovanega pojava nista zanesljivi.**

Kazalniki, po katerih občina sicer ni odstopala od povprečja preostale Slovenije, vendar so njihovi trendi v publikaciji 2026 glede na predhodne publikacije statistično značilni:

- **ugoden trend:**
  - **odrasli z največ osnovnošolsko izobrazbo,** katerih delež je padal;
  - **poškodovani v transportnih nezgodah**, katerih stopnja je padala;
  - **astma pri otrocih in mladostnikih** (0–19 let), ki je padala (najvišja stopnja v regiji);
  - **umrljivost zaradi vseh vrst raka** (0–74 let), ki je padala;
  - **umrljivost zaradi samomora**, ki je padala.

Vir: NIJZ, ZvO 2026

Usmeritve za varovanje, ohranjanje in izboljševanje zdravja prebivalcev v občini

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in izbranih dejavnikov, ki vplivajo nanj, izpostavlja področja, ki zahtevajo večjo pozornost na ravni posameznika in lokalne skupnosti. **Lokalna skupnost lahko s svojimi politikami, programi in dejavnostmi spodbuja zdrav življenjski slog, preprečuje bolezni, podpira ranljive skupine ter ustvarja pogoje za boljše zdravje in kakovost življenja prebivalcev.** Pri tem je pomembno tudi upoštevanje širših družbenih usmeritev na področju ukrepov za varovanje in krepitev zdravja.
Poleg **splošnih ukrepov promocije zdravja** je v občini, glede na ocenjeno stanje, **posebno pozornost potrebno nameniti tudi naslednjim področjem:**

- **ozaveščanju o tveganjih,** povezanih **s pitjem alkohola,** in **zmanjševanju pitja;**
- spodbujanju **cepljenja proti** okužbam s **KME.**

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje
OE Kranj

KAZALNIKI ZDRAVJA V OBČINI ŽIRI 2026 S TRENDI

Zdravje v občini

BOLJŠI KOT V SLOVENIJI

PRIRAST PREBIVALSTVA

11,8 ‰

STOPNJA DELOVNE AKTIVNOSTI
(15–64 let)

73,3 % ⬆

3. najvišja v regiji

STANJE PREHRANJENOSTI OSNOVNOŠOLSKIH OTROK

15,5 %

prekomerno prehranjenih

Najnižji delež v Sloveniji

TELESNI FITNES OSNOVNOŠOLSKIH OTROK

VIŠJA

gibalna učinkovitost

Najvišja v Sloveniji

ODZIVNOST V PROGRAMU SVIT

Svit **81,7 %**

Najvišja v regiji in **2. najvišja** v Sloveniji

PRESEJANOST V PROGRAMU ZORA

Zora **76,3 %** ⬇

2. najvišja v regiji

BOLNIŠKA ODSOTNOST

19,8 ⬆

izgubljenih koledarskih dni na zaposlenega

SRČNA KAP

1,0 ⬇

hospitalizacij na 1.000 prebivalcev 35-74 let

Najnižja stopnja v regiji

MOŽGANSKA KAP

1,4

hospitalizacij na 1.000 prebivalcev 35-84 let

Najnižja stopnja v regiji

SLABŠI KOT V SLOVENIJI

BOLEZNI NEPOSREDNO PRIPISLJIVE ALKOHOLU

2,8 ⬆

hospitalizacij na 1.000 prebivalcev 15 let in več

2. najvišja stopnja v regiji

KLOPNI MENINGOENCEFALITIS

17,4 ⬇

hospitalizacij na 100.000 prebivalcev

PODROČJA ZA AKTIVNEJŠI PRISTOP

- **Ozaveščanje o tveganjih, povezanih s pitjem alkohola, in zmanjševanju pitja**
- **Cepljenje proti klopnemu meningoencefalitisu**

Legenda: zelena puščica – ugoden trend
rdeča puščica – neugoden trend
modra puščica – želenega gibanja kazalnika ni mogoče enoznačno določiti

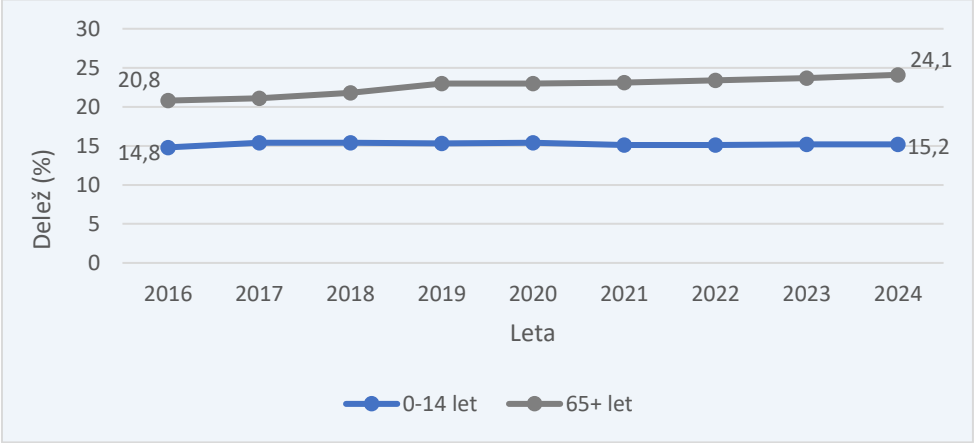
Vir: Zdravje v občini
https://obcine.nijz.si

OBČINA ŽIROVNICA

Osnovni oris občine

Občina Žirovnica je del gorenjske statistične regije in spada v UE Jesenice. Meri 43 km^2 in se po površini med 18. gorenjskimi občinami uvršča na 16. mesto. Sredi leta 2024 je imela občina 4.507 prebivalcev (2.292 moških in 2.215 žensk) in se je po številu prebivalcev med gorenjskimi občinami uvrstila na 15. mesto. Glavna gospodarska dejavnost občine je predelovalna industrija. Tega leta je bila občina na osnovi novega vrednotenja razvitosti skupaj z Občino Radovljica na 10. mestu med gorenjskimi občinami.

Na kvadratnem kilometru površine občine je živelo povprečno 107 prebivalcev. Gostota poseljenosti je bila nad slovenskim (105) in nad gorenjskim povprečjem (98).
Število živorojenih je bilo manjše od števila umrlih, v občino se je priselilo manj oseb kot se jih je izselilo. Naravni prirast je bil negativen, enako selitveni, zato je bil negativen tudi celotni prirast. Povprečna starost občanov je bila s 45,2 leti višja od slovenskega (44,3 leta) in gorenjskega (43,9 let) povprečja. Na 100 oseb, starih 0–14 let, je prebivalo 158 oseb, starih 65 let ali več, kar predstavlja indeks staranja 158. To pomeni, da se povprečna starost prebivalcev te občine povečuje hitreje od slovenskega (indeks staranja 150) in gorenjskega (indeks staranja 143) povprečja.
Gibanje deleža mlajših in starejših prebivalcev v obdobju 2016–2024 je prikazano na sliki 42.

Slika 42: Prebivalci, stari 0–14 let in več kot 65 let v občini Žirovnica, 2016–2024
Vir: SURS, Stat.si

V občini je deloval 1 vrtec, obiskovalo pa ga je 168 otrok. Od vseh otrok, starih 1–5 let, jih je bilo 86 % vključenih v vrtec, kar je več od povprečja v Sloveniji (83 %). V tamkajšnji osnovni šoli se je v šolskem letu 2024/25 izobraževalo 440 učencev. Različne srednje šole je obiskovalo 170 dijakov. Med 1.000 občani je bilo 36 študentov (manj od državnega povprečja – 39 študentov) in 11 novih diplomantov, kar je več od državnega povprečja (8 novih diplomantov na 1.000 prebivalcev).

Vir: Povzeto po SURS, Slovenske statistične regije in občine v številkah – Gorenjska statistična regija

Zdravstveno varstvo na primarni ravni v občini

V občini je ZP Žirovnica. V letu 2024 (1.7.) sta zdravstveno varstvo na primarni ravni občanom nudili dve specialistki družinske medicine, pediatri in ginekologi pa so bili na primarni ravni na voljo v ZD Jesenice oziroma ginekologi tudi v sklopu SB Jesenice. V okviru ZD Jesenice je deloval ZVC.

Viri: ZZZS (a, b); NIJZ, RIZDDZ; OZG

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in nekaterih dejavnikov, ki vplivajo nanj

(podatki za leto 2024 oziroma večletna povprečja do leta 2024)

Občina se je v **13 od 41 spremljanih kazalnikov ZvO razlikovala od povprečja preostale Slovenije.**

Ugodnejše stanje v primerjavi s povprečjem preostale Slovenije je imela občina v šestih kazalnikih, ki so:

- **odrasli z največ osnovnošolsko izobrazbo** 5,5 % (Slovenija 11,8 %), z najnižjim deležem v Sloveniji in je padal;
- **stopnja delovne aktivnosti** 71,9 % (Slovenija 68,6 %), ki je rasla;
- **telesni fitnes otrok** 57,9 (Slovenija 49,4);
- **prekomerna prehranjenost otrok** 15,9 % (Slovenija 24,2 %), z drugim najnižjim deležem v regiji in s tretjim najnižjim deležem v Sloveniji;
- **bolniška odsotnost** 18,5 dni (Slovenija 20,5 dni), ki je rasla;
- **pomoč na domu** 2,8 % (Slovenija 1,8 %), s tretjim najvišjim deležem uporabnikov v regiji.

Slabše stanje v primerjavi s povprečjem preostale Slovenije je občina kazala za tri opazovane kazalnike in sicer:

- **prirast prebivalstva** –2,2 ‰ (Slovenija 3,3 ‰);
- **presejanost v Programu ZORA** 68,1 % (Slovenija 72,5 %);
- **precepljenost proti okužbam s HPV** 26,7 % (Slovenija 46,3 %), ki je bila najnižja v regiji.

Občina je **odstopala še v štirih kazalnikih, katerih rezultate pa je težje interpretirati:**

- **starejše prebivalstvo** (nad 80 let) 7,1 % (Slovenija 5,9 %), katerega delež je rasel;
- **prejemniki zdravil zaradi sladkorne bolezni** 4,5 na 100 prebivalcev (Slovenija 5,5 na 100 prebivalcev), s tretjim najnižjim deležem v regiji;
- **prejemniki zdravil zaradi povišanega krvnega tlaka** 19,8 na 100 prebivalcev (Slovenija 22,5 na 100 prebivalcev), katerih delež je padal;
- **prejemniki zdravil zaradi duševnih motenj** 12,4 na 100 prebivalcev (Slovenija 14,5 na 100 prebivalcev), katerih delež je padal.

Za štiri kazalnike (poškodovani v transportnih nezgodah, novi primeri raka debelega črevesa in danke, umrljivost zaradi raka pljuč in umrljivost zaradi samomora) zaradi majhnega števila primerov v opazovani populaciji **vrednosti opazovanih pojavov niso zanesljive.**

Kazalniki, po katerih občina sicer ni odstopala od povprečja preostale Slovenije, vendar so njihovi trendi v publikaciji 2026 glede na predhodne publikacije statistično značilni:

- **ugoden trend:**
  - **astma pri otrocih in mladostnikih** (0–19 let), ki je padala;
  - **možganska kap** (35–84 let), ki je padala;
  - **zlomi kolka pri starejših prebivalcih** (65 let in več), ki so padali (s tretjo najvišjo stopnjo v regiji);
  - primeri **KME,** ki so padali (stopnja obolevnosti je bila druga najnižja v regiji);
  - **umrljivost zaradi bolezni srca in ožilja** (0–74 let), ki je padala (bila je druga najnižja v regiji);

- **neugoden trend:**
  - **srčna kap** (35–74 let), ki je rasla;
  - **novi primeri raka,** s trendom rasti.

Vir: NIJZ, ZvO 2026

Usmeritve za varovanje, ohranjanje in izboljševanje zdravja prebivalcev v občini

Ocena zdravstvenega stanja prebivalcev občine in izbranih dejavnikov, ki vplivajo nanj, izpostavlja področja, ki zahtevajo večjo pozornost na ravni posameznika in lokalne skupnosti. **Lokalna skupnost lahko s svojimi politikami, programi in dejavnostmi spodbuja zdrav življenjski slog, preprečuje bolezni, podpira ranljive skupine ter ustvarja pogoje za boljše zdravje in kakovost življenja prebivalcev.** Pri tem je pomembno tudi upoštevanje širših družbenih usmeritev na področju ukrepov za varovanje in krepitev zdravja.
Poleg **splošnih ukrepov promocije zdravja** je v občini, glede na ocenjeno stanje, **posebno pozornost potrebno nameniti tudi naslednjim področjem:**

- povečanju **pregledanosti v Programu ZORA;**
- spodbujanju **cepljenja proti** okužbam s **HPV;**
- **vključevanju v preventivne programe za** preprečevanje in **zgodnje odkrivanje kroničnih bolezni;**
- **ozaveščanju o** preprečevanju in **zgodnjem odkrivanju raka.**

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje
OE Kranj

KAZALNIKI ZDRAVJA V OBČINI ŽIROVNICA 2026 S TRENDI

Zdravje v občini

BOLJŠI KOT V SLOVENIJI

IZOBRAZBA ODRASLIH
(25–64 let)
5,4 % ⬇
z največ osnovnošolsko izobrazbo
Najnižji delež v Sloveniji

STOPNJA DELOVNE AKTIVNOSTI
(15–64 let)
71,9 % ⬆

STANJE PREHRANJENOSTI OSNOVNOŠOLSKIH OTROK
15,9 %
prekomerno prehranjenih
2. najnižji delež v regiji in **3. najnižji** delež v Sloveniji

TELESNI FITNES OSNOVNOŠOLSKIH OTROK
VIŠJA
gibalna učinkovitost

BOLNIŠKA ODSOTNOST
18,5 ⬆
izgubljenih koledarskih dni na zaposlenega

POMOČ NA DOMU (65 let in več))
2,8 %
3. najvišja v regiji

SLABŠI KOT V SLOVENIJI

PRIRAST PREBIVALSTVA
-2,2 ‰

PRESEJANOST V PROGRAMU ZORA
Zora
68,1 %

PRECEPLJENOST PROTI OKUŽBAM S HPV
26,7 %
Najnižja v regiji

STARANJE PREBIVALSTVA

PREBIVALCI nad 80 let
7,1 % ⬆

NEUGODEN TREND

SRČNA KAP (35–74 let) ⬆

NOVI PRIMERI RAKA ⬆

PODROČJA ZA AKTIVNEJŠI PRISTOP

- Povečanje pregledanosti v Programu ZORA
- Cepljenje proti okužbam s HPV
- Vključevanje v preventivne programe za preprečevanje in zgodnje odkrivanje kroničnih bolezni
- Ozaveščanje o preprečevanju in zgodnjem odkrivanju raka

Legenda: zelena puščica – ugoden trend
rdeča puščica – neugoden trend
modra puščica – želenega gibanja kazalnika ni mogoče enoznačno določiti

Vir: Zdravje v občini
https://obcine.nijz.si

VIRI

- Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ). *Register izvajalcev zdravstvene dejavnosti in delavcev v zdravstvu (RIZDDZ).* Podatkovna zbirka.

- Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ). *Zdravje v občini 2026.* Dostopno na: https://obcine.nijz.si/ (dostop: 19. 10. 2026).

- Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ). *Zdravje v občini 2026 – Kazalniki.* Dostopno na: https://obcine.nijz.si/kazalniki/ (dostop: 19. 10. 2026).

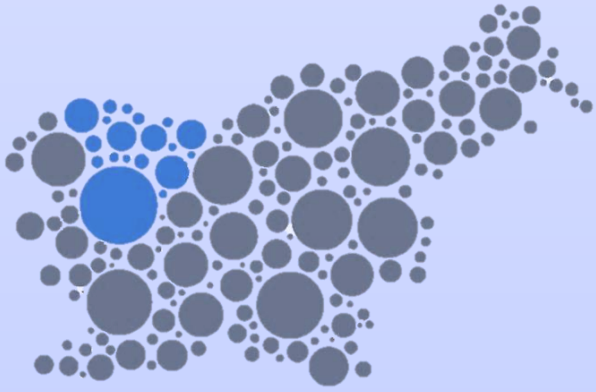
- Statistični urad Republike Slovenije (SURS). *Stat.si – podatkovni portal.* Dostopno na: https://www.stat.si/ (dostop: 19. 10. 2026).

- Statistični urad Republike Slovenije (SURS). *Slovenske statistične regije in občine v številkah – Gorenjska statistična regija.* Podatki za leto 2024. Spletna aplikacija. Dostopno na: https://www.stat.si/obcine/sl/Region/Index/9 (dostop: 19. 10. 2026).

- Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) (a). *Seznam aktivnih zdravnikov v splošnih ambulantah, otroških in šolskih dispanzerjih.* Dostopno na: https://partner.zzzs.si/zdravstvene-storitve/izbira-osebnega-zdravnika/seznam-aktivnih-zdravnikov-v-splosnih-ambulantah-otroskih-in-solskih-dispanzerjih/ (dostop: 22.7.2024).

- Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) (b). *Seznam aktivnih ginekologov v dispanzerjih za ženske.* Dostopno na: https://partner.zzzs.si/zdravstvene-storitve/izbira-osebnega-zdravnika/seznam-aktivnih-ginekologov-v-dispanzerjih-za-zenske/ (dostop: 22.7.2024).

ZDRAVJE V GORENJSKI REGIJI IN NJENIH OBČINAH S TRENDI IN IZZIVI 2026

Nacionalni inštitut za javno zdravje
Območna enota Kranj
Gosposvetska ulica 12, 4000 Kranj